

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ VE YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜLERİ

**ÖĞRETMENLERİN OKULDA İNTERNET VE TEKNOLOJİ
KULLANIMINA İLİŞKİN SANAL KAYTARMA DAVRANIŞLARININ
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülenay Nagihan KILIÇ
(Y1512.290009)

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. İbrahim KOCABAŞ

Ağustos 2017

**YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
İLE
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER
ENSTİTÜLERİ**

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Tezli Yüksek Lisans Programı Y1512.290009 numaralı öğrencisi **Gülenay Nagihan KILIÇ**'ın "**ÖĞRETMENLERİN OKULDA İNTERNET VE TEKNOLOJİ KULLANIMINA İLİŞKİN SANAL KAYTARMA DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ**" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 28.06.2017 tarih ve 2017/14 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından **başarılı** ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak **kabul** edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi :02/08/2017

1)Tez Danışmanı: Prof. Dr. İbrahim KOCABAŞ

2) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Recep Cengiz AKÇAY

3) Jüri Üyesi : Doç. Dr. Aydın BALYER

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form imzalanacaktır. Aksi halde geçersizdir.

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Öğretmenlerin Okulda İnternet ve Teknoloji Kullanımına İlişkin Sanal Kaytarma Davranışlarının İncelenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

(17/07/2017)

Gülenay Nagihan KILIÇ

ÖNSÖZ

Bu çalışmada ilk ve ortaokul türü kamu okullarında görev yapan öğretmenlerin internet ve teknoloji kullanımına ilişkin sanal kaytarma davranışlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Gerçekleştirdiğim bu çalışmada bana her zaman destek olan, engin bilgi ve deneyimlerini paylaşan ders aldığım tüm hocalarıma, veri toplama aşamasında sabırla anketleri dolduran tüm öğretmenlere, araştırma konumu belirlememde ve sonuca ulaştırmamda destek olan, kıymetli fikirleri ile ufkumu genişletip düşüncelerime yön veren, araştırmama başlamamdan itibaren ilgisini ve desteğini esirgemeyen, her durumda güler yüzlü ve anlayışlı davranan, her zaman rehberlik edip yol gösteren tez danışmanım sevgili ve saygıdeğer hocam Prof. Dr. İbrahim KOCABAŞ'a, tüm süreçlerde bana destek olan çok kıymetli arkadaşım Neslihan Alegöz'e ve hayatımın her döneminde yanımda olan, maddi manevi desteğini esirgemedi beni destekleyen ve bu günlere getiren anne, baba ve canım ablama teşekkür ederim.

Ağustos, 2017

Gülenay Nagihan KILIÇ

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR	vi
ÇİZELGE LİSTESİ.....	vii
ŞEKİL LİSTESİ.....	ix
ÖZET.....	x
ABSTRACT	xi
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	4
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Sınırlılıklar	6
2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELLERİ	7
2.1. Sanal Kaytarma Kavramı	7
2.2. Sanal Kaytarmanın Sınıflandırılması	10
2.2.1. Sanal Kaytarma Etkinlikleri	11
2.2.2. Sanal Kaytarma Davranışları	13
2.3. Sanal Kaytarmaya Neden Olan Etkenler.....	16
2.3.1. Örgütsel Etkenler	16
2.3.2. İşle İlgili Etkenler.....	18
2.3.3. Kişisel Etkenler	19
2.4. Sanal Kaytarmanın Sonuçları.....	20
2.4.1. Sanal Kaytarmanın Maddi Sonuçları	20
2.4.2. Sanal Kaytarmanın Hukuki boyutları.....	22
2.5. Sanal Kaytarma ve Örgütsel Adalet İlişkisi	24
2.6. Sanal Kaytarma Davranışları İle Örgütsel Öğrenme Kapasitesi Arasındaki İlişki	25
2.7. Sanal Kaytarma ve Motivasyon İlişkisi	26
2.8. Sanal Kaytarmayla İş ve Meslek Etiği İlişkisi	27
3. YÖNTEM.....	29
3.1. Araştırma Modeli	29
3.2. Araştırma Evren ve Örneklemi	29
3.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması	31
3.3.1. Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinlikleri Ölçeğini Faktör Yapısı	32
3.3.2. Mesai Saatlerinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinlikleri Ölçeğini Faktör Yapısı	34
3.4. Verilerin Çözümlemesi	36
4. BULGULAR VE YORUM	38

4.1. Demografik Bilgilerin İncelenmesi.....	38
4.2. İnternet Erişimi İle İlgili Bilgilerin İncelenmesi.....	42
4.3. İnternet Bağlantısının Sağlandığı Kaynağa İncelenmesi	43
4.4. MEB'in İnternet Bağlantısının Kullanılmama Nedenlerinin İncelenmesi.....	43
4.5. İnternet Üzerinden Yapılan Etkinliklerin İncelenmesi	44
4.6. Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin İncelenmesi	45
4.7. Mesai Saatlerinde İş Dışı İnternet Kullanımının İncelenmesi	47
4.8. Mesai Saatleri İçinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin Cinsiyete Göre İncelenmesi	48
4.9. Mesai Saatleri İçinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin Yaşa Göre İncelenmesi	49
4.10. Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin Eğitim Düzeyine Göre İncelenmesi	52
4.11. Mesai Saatleri İçinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin Mesleki Kıdeme Göre İncelenmesi.....	53
4.12. Mesai Saatleri İçinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin İnternet Kullanım Süresine Göre İncelenmesi.....	57
4.13. Mesai Saatleri İçinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin İnternet Kullanım Beceri Düzeyine Göre İncelenmesi.....	59
4.14. Mesai Saatleri İçinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin İnternet Kullanım Sıklığına Göre İncelenmesi.....	62
4.15. Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin İnternette Kesintisiz Bağlı Kalınan Süreye Göre İncelenmesi.....	65
4.16. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinliklerinin Cinsiyete Göre İncelenmesi	68
4.17. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinliklerinin Yaşa Göre İncelenmesi	69
4.18. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinliklerinin Eğitim Düzeyine Göre İncelenmesi	70
4.19. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinliklerinin Mesleki Kıdeme Göre İncelenmesi.....	70
4.20. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinliklerinin İnternet Kullanım Süresine Göre İncelenmesi.....	71
4.21. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinliklerinin İnternet Kullanım Becerilerine Göre İncelenmesi.....	72
4.22. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinliklerinin İnternet Kullanım Sıklığına Göre İncelenmesi.....	74
4.23. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım İnternette Kesintisiz Bağlı Kaldığı Süreye Göre İncelenmesi	75
5. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	77
5.1. Sonuç.....	77
5.2. Öneriler	84
6. KAYNAKÇA	87
EKLER.....	90
Ek 1.	91
Ek 2.	93
ÖZ GEÇMİŞ.....	97

KISALTMALAR

EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
İKÖ	: İnternet Kullanım Ölçeği
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEBBİS	: Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 2.1: Yıllara Göre Sanal Kaytarmanın Çeşitleri ve Yapılan Hukuki İşlemlerin Gerekçeleri	22
Çizelge 3.1: Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinlikleri Ölçeğinin Faktör Yapısı	33
Çizelge 3.2: Mesai Saatlerinde İş Dışı İnternet Kullanım Gerekçeleri Ölçeğinin Faktör Yapısı	35
Çizelge 3.3: Ölçek Değerlendirme Tablosu	36
Çizelge 4.1: Öğretmenlerin Demografik Özellikleri ile İlgili Frekans ve Yüzde Değerleri	38
Çizelge 4.2: Öğretmenlerin İnternet Erişimini Yapabildiği Uygun Yerlere Göre Dağılımı	42
Çizelge 4.3: Öğretmenlerin Okulda Kullandığı İnternet Bağlantısını Sağladığı Kaynağa Göre Dağılımı	43
Çizelge 4.4: Öğretmenlerin MEB'in Sağladığı İnternet Bağlantısını Kullanmama Sebeplerine Göre Dağılımı	44
Çizelge 4.5: Öğretmenlerin Gündelik Yaşamda İnternet Üzerinden Yapmış Olduğu Etkinliklere Göre Dağılımı	44
Çizelge 4.6: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin Ortalamaları	46
Çizelge 4.7: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatlerindeki İş Dışı İnternet Kullanımı Gerekçelerinin Ortalamaları	47
Çizelge 4.8: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin Cinsiyete Göre İncelendiği t-testi Sonuçları	48
Çizelge 4.9: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin Yaşa Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları	49
Çizelge 4.10: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinliklerinin Eğitim Düzeyine Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları	52
Çizelge 4.11: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinliklerinin Mesleki Kıdeme Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları	54
Çizelge 4.12: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinliklerinin İnternet Kullanım Süresine Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları	57
Çizelge 4.13: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinliklerinin İnternet Kullanım Beceri Düzeyine Göre İncelendiği ANOVA Testi Sonuçları	60

Çizelge 4.14: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinliklerinin İnternet Kullanım Sıklığına Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları	62
Çizelge 4.15: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinliklerinin İnternette Kesintisiz Bağlı Kaldığı Süreye Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları	65
Çizelge 4.16: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde İş Dışı İnternet Kullanımı Gerekçelerinin Cinsiyete Göre İncelendiği t-testi Sonuçları.....	68
Çizelge 4.17: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde İş Dışı İnternet Kullanımı Gerekçelerinin Yaş Değişkenine Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları	69
Çizelge 4.18: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Gerekçelerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları	70
Çizelge 4.19: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Gerekçelerinin Mesleki Kıdeme Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları	71
Çizelge 4.20: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde İş Dışı İnternet Kullanımı Gerekçelerinin İnternet Kullanım Süresine Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları	72
Çizelge 4.21: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde İş Dışı İnternet Kullanımı Gerekçelerinin İnternet Kullanım Becerilerine Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları	72
Çizelge 4.22: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Gerekçelerinin İnternet Kullanım Sıklığına Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları	74
Çizelge 4.23: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde İş Dışı İnternet Kullanımı Gerekçelerinin İnternete Kesintisiz Bağlı Kalma Süresine Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları	75

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1: Doorn (2011)'dan Uyarlanan Sanal Kaytarmanın Kuramsal Çerçevesi.....	8
Şekil 2.2: Doorn'a Göre Sanal Kaytarma Etkinliklerinin Sınıflandırılması	12
Şekil 2.3: Doorn'a Göre Sanal Kaytarma Davranışlarının Sınıflandırılması.....	13
Şekil 2.4: Anandarajan ve Diğerlerinin Sanal Kaytarma Sınıflaması	16
Şekil 2.5: Sanal Kaytarma ve Örgütsel Öğrenme Kapasitesi	26

ÖĞRETMENLERİN OKULDA İNTERNET VE TEKNOLOJİ KULLANIMINA İLİŞKİN SANAL KAYTARMA DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

ÖZET

Günümüzde giderek yaygınlaşan teknoloji ve internet kullanımı çeşitli projelerle eğitim alanında da yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Eğitimi daha verimli hale getirmek için akıllı tahta, tablet gibi teknolojik aletler kullanılarak teknoloji eğitime entegre edilmiş ve öğretmenlerin kullanımı yaygınlaşmıştır. Yapılan çalışmalar mesai saatleri içerisinde internet ve teknoloji kullanımının iş gücü kaybına yol açabileceğini göstermektedir. Bu konuda öğretmenlerle ilgili bir çalışma yapılmamış olması yeni bir araştırma konusu yaratmaktadır.

Bu çalışmada ilk ve ortaokul türündeki kamu okullarında görev yapan öğretmenlerin internet ve teknoloji kullanımına bağlı sanal kaytarma davranışlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında İstanbul ili Başakşehir ilçesindeki ilk ve ortaokul türü kamu okullarında görev yapan öğretmenlerin sanal kaytarma davranışları ve nedenleri incelenmiştir.

Araştırma sonucunda edinilen bulgulara göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve dışarısında yapmış oldukları sanal kaytarma davranışları cinsiyete ve eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Fakat yaşa, mesleki kıdeme, internet kullanım süresine, internet kullanım beceri düzeyine, internet kullanım sıklığına ve internette kesintisiz bağlı kalınan süreye göre bazı farklılıklar gözlenmiştir. Mesai saatleri içerisinde iş dışı internet kullanımda ise cinsiyete, eğitim düzeyine ve internet kullanım süresine göre anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen, yaşa, mesleki kıdeme, internet kullanım beceri düzeyine, internet kullanım sıklığına ve internette kesintisiz bağlı kalınan süreye göre farklılıklar gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Sanal Kaytarma, Siber Aylaklık, Teknoloji ve İnternet Kullanımı, İş Dışı İnternet Kullanımı*

AN INVESTIGATION OF NON-WORK RELATED INTERNET USAGE (CYBERLOAFING) BEHAVIORS OF TEACHERS RELATED TO INTERNET USE AND TECHNOLOGY IN SCHOOL

ABSTRACT

Today's increasingly widespread technology and internet usage started to be widely used in the field of education with various projects. In order to make education more efficient, technological tools such as smart boards and tablets have been integrated into the technology education, and number of teachers using these tools has become widespread. Studies show that using internet and technology during working hours can lead to loss of work power. A lack of research on this topic, which conducted with teachers, creates a new research theme.

In this study, it is aimed to investigate the cyberloafing behaviors, which is caused by internet and technology usage, of teachers working in primary and secondary type of public schools. Within the scope of this research, cyberloafing behaviors of primary and secondary school teachers in Başakşehir district of Istanbul province were investigated.

According to the findings obtained from the research, the cyberloafing behaviors of the teachers participating in the research during and after working hours did not show any significant difference arising from gender and education level. But there were some differences arising from age, professional seniority, internet usage, internet usage skill level, internet usage frequency and continuous internet usage. Despite the fact that there is no significant difference in terms of gender, education level and internet usage during working hours, there were differences according to age, professional seniority, internet usage skill level, internet usage frequency and continuous internet usage.

Keywords: *Cyberloafing, Cyberlacking, Technology and Internet Using, Non-Work Related Internet Usage*

1.GİRİŞ

Bu bölümde; problem durumu, araştırmanın amacı ve önemine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Teknolojinin hızla gelişimi ve yaygınlaşması günlük hayatta işlerimizi büyük ölçüde kolaylaştırmaktadır. Bunun yanında birçok soruna da neden olabilmekte ve bireylere çeşitli sorumluluklar da yüklemektedir. Gelişen teknoloji ve hizmetler okullarımızda da aktif bir şekilde kullanılmaktadır. Bu da öğretmenleri teknoloji ve internet kullanıma teşvik etmektedir. Bu çalışmada eğitim kurumlarında çalışan bireylerin çalışma saatlerinde interneti ve teknolojiyi ne sıklıkla, hangi amaçla ve ne düzeyde kullandığını incelemek amaçlanmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumunun 2004-2016 yılları arasındaki hane halkı bilişim teknolojileri kullanımı araştırmasına göre; 2016 yılında 25-34 yaş aralığında toplamda (kadın ve erkek) bilgisayar kullanımı %59,3 oranında, 35-44 yaş aralığında toplamda 48,6 oranında ve 45-54 yaş aralığında ise toplamda %31,2 oranındadır. İnternet kullanım oranları ise; 25-34 yaş aralığında %78,8 oranında, 35-44 yaş aralığında %65,4 oranında ve 45-54 yaş aralığında da %41,3 oranındadır. Bireylerin eğitim durumuna göre; üniversite, yüksek lisans, doktora mezunlarının bilgisayar kullanımı toplamda %90,6 ve internet kullanımı da %95,6 oranındadır (TÜİK, 2016). Araştırma sonuçlarının da gösterdiği gibi teknoloji ve internet her yaş grubunda çok yaygın olarak kullanılmaktadır. Özellikle eğitim durumunun yükseldikçe, internet kullanımı da artmaktadır.

TÜİK Ocak- Mart 2016 verilerine göre 16-74 yaş grubu bireylerin internet kullanım amaçlarına bakıldığında; en yüksek oranda (%82,4) sosyal medya üzerinden profil oluşturma, mesaj gönderme veya fotoğraf benzeri içerik paylaşma, daha sonra %74,5 oranla paylaşım sitelerinden video izleme ve %69,5 oranla online haber, gazete ya da dergi okuma gibi amaçlar yer almaktadır. Bu verilerden de anlaşılacağı gibi toplumun büyük çoğunluğu tarafından internet çeşitli amaçlarla aktif olarak kullanılmaktadır. İnternet kullanım amaçlarına bakıldığında ise bilgiye erişim, bilimsel çalışmaların

incelenmesi gibi amaçlardan çok sosyal medya araçlarına ulaşma ve kişisel amaçlar için kullanıldığı görülmektedir. Bu kullanım çalışma saatleri içinde gerçekleştirildiğinde ise işlerin aksamasına, zaman kaybına, maddi kayıplara ve benzeri sorunlara neden olabilmektedir.

İnternetin eğitim öğretim ortamlarında da kullanılmaya başlanmasıyla öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkiler değişmiştir. Öğretmenler bilgiyi aktaran değil, rehberlik eden ve bilgiye ulaşmaya yardım eden kişi konumuna gelmiştir. İnternet bilgiye ulaşma konusunda öğretmenlere ve öğrencilere sınırsız kaynak sağlamaktadır. İnternetin öğretimde etkili olarak kullanılabilmesi için öğretmenlerin de bu konuda yeterli olmaları gerekmektedir (Akkoyunlu, 2002). İnternet bilgiye ulaşma konusunda öğretmenlere ve öğrencilere sınırsız kaynak sağlamaktadır. Bu sebeple öğretmenlerin internet ve teknoloji kullanımı artmaya başlamıştır.

İnternetin okullarda da aktif olarak kullanılmaya başlamasıyla müfredatta çeşitli değişimler meydana gelmiştir. MEB'in 2005-2006 eğitim-öğretim yılında yürürlüğe koyduğu 1. sınıftan 5. sınıfa kadar olan ilköğretim okullarının müfredatında işlenen sekiz temel beceriden biri de bilgi teknolojilerinin kullanım becerisidir. Bilgi teknolojilerinin kullanım becerileri, bilgi kaynağına ulaşma, bilgi kaynağını kullanma, bilgiye ulaşma ve kullanmada internetten yararlanmaktır. Bu durumda öğretmenlerin bir rehber olarak bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma becerilerine sahip olması gerekmekte ve bu konunun önemi incelendiğinde öğretmenlerin eğitimine önem verilmesi gerekmektedir (Atav, Akkoyunlu, & Sağlam, 2006). MEB'in de internet kullanımını müfredata dâhil etmesiyle öğretmenlerin internet ve teknoloji kullanımı artmış ve gereklilik haline gelmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın eğitim hedeflerinden biri de bilgi topluluğa ulaşma olduğu için eğitimde teknoloji ve internet kullanımı daha çok önem kazanmaktadır. Wilson ve Marsh II; öğrencilerin internet erişiminden faydalanmalarının onlara iki temel beceri kazandıracağını savunmuştur. İlk beceri; öğrencilerin interneti iletişim, araştırma, bilgiye ulaşım ve paylaşma gibi amaçlarla kullanma becerilerini kazanmasıdır. İkinci beceri olarak, internete erişim zaman ve mekân açısından birçok engeli ortadan kaldırmaktadır. Bu durum bireylere kendini ifade etme becerisi kazanmada yardımcı olur. Bu da iletişim yönünde özgüven sağlamada katkıda bulunur (Aşkar & Altun, 2006). Fakat bilinçsizce kullanılan teknoloji ve internet yarardan çok zarar da

verebilmektedir. Bu nedenle öğrencilerin bilgiye ulaşma ve kullanma konusunda eğitime ihtiyacı vardır. Bu ihtiyacı karşılamak da öğretmenlere yeni bir görev yüklemektedir. İnternet kullanımının öğretmenlere de getirileri vardır. Dyril ve Kinnamen; internetin öğrencilerle öğretmenlere kolay ve etkin bir iletişim olanağı sunacağını söyleyerek, internetle öğrenci ve öğretmen ilişkilerinin gerçek yaşama uygun modeller sunabileceğini belirtmiştir. Ayrıca internet kullanımının öğretmenlere kazandıracağı üç önemli işlevden bahsetmiştir. Bunlar; ders materyallerini öğrencilerin erişimine açmak, internetten edinilen bilgileri ve kaynakları dersi geliştirmek için kullanmak ve dersi desteklemek amacıyla interneti kullanmaktır (Aşkar & Altun, 2006). Bu işlevler MEB'in amaçlarıyla da örtüşmekte ve uygulanan akıllı tahta, tablet projesiyle de desteklenmektedir. Son zamanlarda kullanılmaya başlanan EBA sistemi de dersleri destekleme ve ders materyallerini öğrencilere açmada kolaylıklar sağlamaktadır.

Atav, Akkoyunlu ve Sağlam'ın 2006'da 'Öğretmen Adaylarının İnternete Erişim Olanakları ve Kullanım Amaçları' ile ilgili yaptığı çalışmada, öğretmen adaylarının çoğunluğunun (%86,9) internet kullandığını belirtmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının %87,7 oranda internet erişim olanaklarına sahip olduğunu fakat internet erişimini okuldan sağlayanların oranının (%0.8) çok düşük olduğunu belirtmektedir. İnterneti kullanım amaçlarına bakıldığında daha çok bilgiye ulaşma, haberleşme ve oyun için kullandıklarını belirtilmiştir. Günümüzde ise öğretmenler teknolojik olarak daha çok imkâna sahiptir ve bunu aktif olarak kullanmaktadır. İnternet erişimini okuldan sağlamama nedenleri olarak, internetin yavaş ve filtreli olması, yeterli donanıma sahip olmama ve işini aksattığının düşünülmesinden çekinme olabilir.

Akkoyunlu'nun (2002) yaptığı araştırmada öğretmenlerin branşlarına göre internet kullanımını incelediğinde birinci sırada bilgisayar öğretmenlerinin, ikinci sırada da fen bilgisi öğretmenlerinin yer aldığını belirtmiştir. Yaşa göre bakıldığında ise 21 ile 35 yaş arası öğretmenlerin interneti daha yaygın kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Kıdeme göre ise; 1 ile 5 yıl arasında deneyime sahip öğretmenlerin interneti daha çok kullandığını belirtmektedir. Kullanım amaçlarına göre ise en fazla iletişim amaçlı (e-posta gönderme ve sohbet etme) kullanılmakta olduğunu belirtmiştir. Bilgisayar öğretmenlerinin sürekli bilgisayar labaratuvarında olması ya da bilgisayar başında ders anlatmak zorunda olması onları internet kullanımına itebilmektedir. Fen bilgisi

öğretmenlerinin de deney yapacak ortama ve malzemeye sahip olmaması nedeniyle internetten videolarını izletmesi onların interneti aktif olarak kullanmasına neden olabilmektedir. Bu nedenle bilgisayar ve fen bilgisi öğretmenlerinin internet kullanımında üst sıralarda olması normal karşılanabilir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı değişim ve gelişim eğitim örgütlerinde de değişimlere neden olmuştur. Çeşitli projelerle akıllı sınıf uygulamaları geliştirilmiş, sınıflar akıllı tahta, projeksiyon cihazı, tablet gibi bir çok teknolojik araçla donatılmıştır. Okullarda bilgisayar laboratuvarları açılmış ve internet desteği sağlanmıştır. Ayrıca öğrenci, öğretmen ve yönetim sistemlerinin internet tabanlı sistemlere aktarılmasıyla internet kullanımı zorunlu hale gelmiştir. Bireylerin E-Okul, EBA, MEBBİS gibi sistemleri kullanmak için temel bilgisayar ve internet kullanımı becerilerine sahip olması gerekmektedir. Bu durum da bu alanla ilgili eğitimlerinin önemini arttırmaktadır.

Ders denetiminin olmaması öğretmenlerin sınıf içinde yaptıklarının kendi denetimine bırakılmasına neden olmuştur. Sınıf ortamlarının teknoloji ve internetle donatılması, eğitimin kalitesini artmasına, eğitim materyallerinin artmasına, zamanın daha verimli kullanılmasına yardımcı olmaktadır. Bununla birlikte teknoloji ve internetin bilinçsizce ve kişisel amaçlarla kullanımı ise sanal kayırmaya, iş gücü, zaman ve maddi kayıplara neden olabilmektedir.

1.1. Problem Durumu

Bilgi toplumlarında bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşmada kullanılan en etkili araçlardan biri de internettir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2016 verilerine göre günümüzde internet kullanım oranları oldukça yüksektir. Lisans, yüksek lisans ve doktora mezunlarının internet kullanımı %95,6 oranındadır. Bu durumun faydalarının olduğu gibi zararları da olabilmektedir. İnternetin eğitim öğretim ortamlarında kullanılmaya başlamasıyla öğretmenlerin ve öğrencilerin rolleri de değişmeye başlamıştır. Öğrencilerin internetten bireysel öğrenme etkinliklerinin artması öğretmenlerin yükünü hafifletse de öğrencilerin doğru bilgiye erişimi ve doğru biçimde kullanmasına rehberlik etme ile ilgili yeni sorumluluklar eklemiştir.

Kişisel internet kullanımının yaygınlaşması sağladığı kolaylıkların yanında bazı sorunlara da sebep olmaktadır. Mesai saatleri içerisinde kurumun sağladığı internetle veya kişisel olarak alınan mobil internet bağlantısıyla internette fazla zaman harcaması bireylerin yapması gereken işleri aksatmasına yol açabilmektedir. Bu da öğretmenlerin sanal kaytarma davranışlarının artmasına sebep olmaktadır. Öğretmenlerin sanal kaytarma davranışlarının artması öğrencileri ve toplumu yakından ilgilendirdiği için bu konu önem kazanmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde işle ilgili olmayan konularda interneti ve teknolojiyi ne kadar, hangi düzeyde ve hangi amaçla kullandığının incelenmesidir. Bu genel amaca bağlı olarak aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır. Bu amaçlar;

1. Öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde iş dışı interneti kullanım düzeyleri nedir?
2. Öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde işle ilgili olmayan internet kullanım düzeyleri ile yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, mesleki kıdem, internet kullanım becerileri ve internet kullanım süresi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde işle ilgili olmayan internet kullanım amaçları nelerdir?
4. Öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde işle ilgili olmayan internet kullanımına ilişkin görüşleri olumlu mudur?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim kurumlarının gelecek nesli yetiştiriyor olması nedeniyle eğitim alanında yapılan çalışmalar gerek ülkemizde gerekse dünyada çok önemli görülmektedir. Eğitimin toplumsal yaşamın bir parçası olması da bu alanda yapılan güncel çalışmaların önemini artırmaktadır.

Sanal kaytarma konusunda yapılan akademik çalışmalar taranmış ve bu konuyla ilgili yüksek lisans ve doktora alanında yapılmış bazı çalışmalara rastlanmıştır. Yapılan çalışmalar sağlık, eğitim, özel sektör gibi çeşitli alanlara yönelik olup öğretmenlerle

ilgili bu konuda özel bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dünyanın her yerinde olduğu gibi ülkemizde de teknoloji ve internet kullanımı son yıllarda giderek artmış ve önem kazanmıştır. Günlük ihtiyaçlarımızı geliştiren bu teknolojiyle daha kısa sürede ve daha kolay karşılamamız internet kullanımına daha çabuk adapte olmamızı sağlamıştır. Teknoloji ve internet kullanımı eğitim kurumlarında da giderek yaygınlaşmaya başlamıştır. Akıllı tahta, projeksiyon cihazı, tablet gibi çeşitli araçlarla teknoloji ve internet sınıf ortamlarında aktif olarak kullanılmaktadır. İnternet ve teknolojinin sınıflarda aktif olarak kullanılmasına rağmen öğretmenlerin çalışma saatleri içerisinde iş dışı internet kullanımına ilişkin bir araştırma yapılmadığı görülmektedir. Bu çalışma gelecek dönemlerde Türkiye’de eğitim veren öğretmenlere yönelik hazırlanacak teknoloji ve internet kullanımı programlarında ve seminerlerde faydalanmak adına önem kazanmaktadır. Bu ihtiyaç dikkate alınarak öğretmenlerin teknoloji ve internet kullanımında verimliliğinin ve etkililiğinin artırılması araştırılması hedeflenmektedir. Araştırma sonucunda elde edilecek bulgular doğrultusunda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde iş dışı internet kullanımıyla ortaya çıkabilecek zaman, iş gücü ve maddi kaybı önlemeye yönelik çalışmalar yapılabilir. Gelecek dönemlerde öğretmenlerin teknoloji ve interneti daha verimli ve bilinçli kullanımına ilişkin çeşitli seminerler veya hizmet içi eğitimlerde düzenlenebilir. Ülkemizde çeşitli çalışma alanlarında sanal kaytarma ile ilgili çalışmalar yapılmış olmasına karşın eğitim alanında öğretmenlerin sanal kaytarma davranışlarının incelenmesine ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanılmaması, bu araştırmanın ilk ve tek olması nedeniyle alana önemli ölçüde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibi kabul edilmiştir.

1. Araştırma 2016-2017 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Avrupa yakasındaki Başakşehir ilçesinde bulunan ilk ve ortaokul türündeki kamu okullarında görev yapan öğretmenlerle sınırlıdır.
2. Araştırma sonuçlarının genellenebilirliği ankete katılan öğretmenler ile sınırlıdır.
3. Araştırma “İnternet Kullanım Ölçeği’nin” ölçtüğü yapı ile sınırlıdır.

2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELLERİ

2.1. Sanal Kaytarma Kavramı

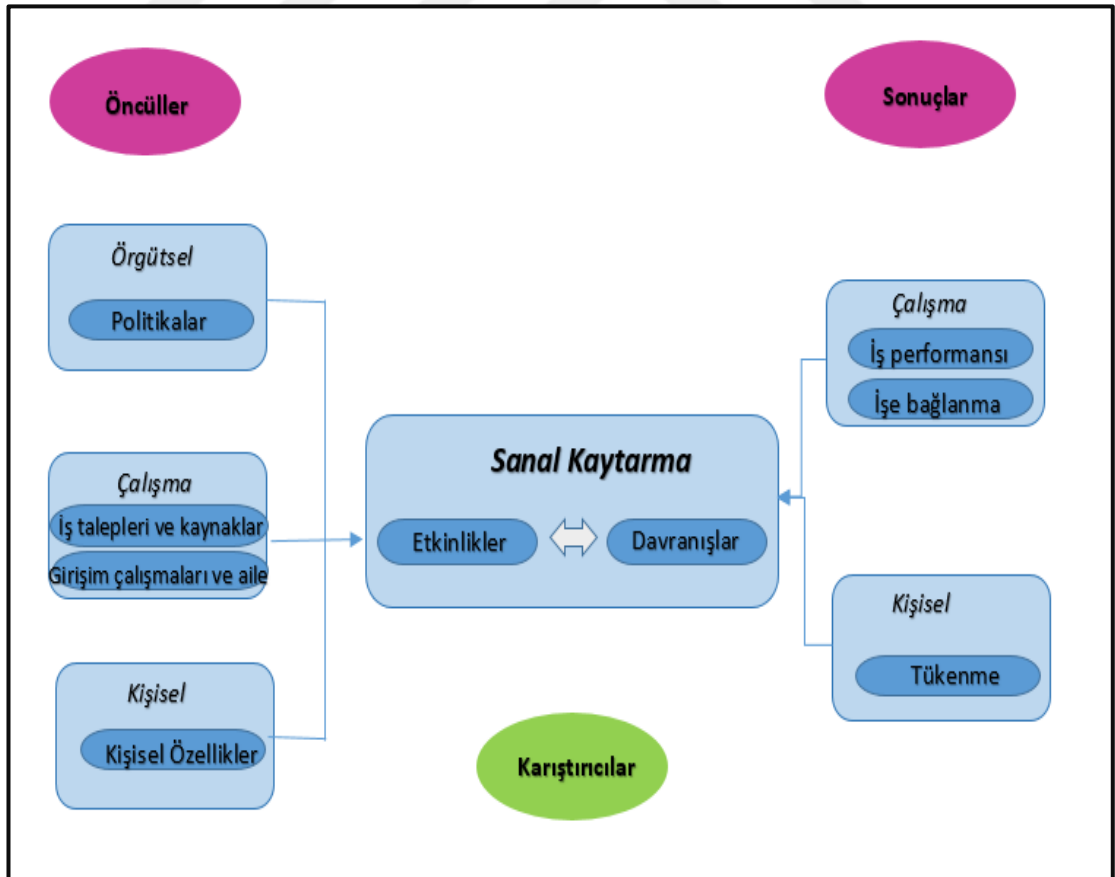
İş yerinde çalışma saatleri içerisinde işle ilgili olmayan internet ve teknoloji kullanımı araştırmacılar tarafından çeşitli isimlerle tanımlanmış bir kavramdır. Bu kavramla ilgili alanyazında sanal kaytarma, siber aylaklık, önemsiz bilgisayar kullanımı gibi çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Sanal kaytarma kavramı ilk olarak Lim tarafından kullanılmıştır. Lim'e göre (2002) sanal kaytarma; çalışanların iş saatlerinde şirketin internet erişimini kişisel amaçlarla kullanması ve üretimin sapması olarak tanımlanmıştır. Türk alanyazında ise ilk kez Özkalp, Aydın ve Tekeli tarafından yapılan araştırmada kullanılmıştır ve sanal kaytarma; işi yaparken başka işlerle meşgul olup özellikle bilgisayarda internete girme, başka siteleri ziyaret etme gibi davranışlar olarak tanımlanmıştır (Özkalp, Aydın, & Tekeli, 2002). Sanal kaytarmayla ilgili birçok tanım yapılmıştır ve yapılan tanımlamalar benzerlikler göstermektedir.

Sanal kaytarmayla ilgili en genel tanım Philips ve Reddie tarafından yapılmıştır. Philips ve Reddie'ye göre (2007) sanal kaytarma, internetin iş yerinde özel amaçlarla kullanılması olarak ifade edilmiştir. Ugrin, Pearson ve Odom (2007) sanal kaytarmayı, internette verimsiz zaman harcama olarak ifade etmiştir. Sanal kaytarma genel olarak işle ilgili amaçlarla kullanım için sunulmuş olan bilgisayarın ve internet sistemlerinin kişisel amaçlarla kullanımı olarak ifade edilmiştir (Örücü & Yıldız, 2014). Sanal kaytarma çalışma ortamında bilişim teknolojilerinin kullanımının suistimal edilmesine örnek olup, çalışanların mesai saatleri içerisinde kurumun internet erişimini, kişisel e-postalarını kontrol etmek ve işle doğrudan ilgisi olmayan web sayfalarının ziyaret edilmesiyle kötüye kullanım amaçlı yapılan bilinçli davranışlar şeklinde ifade edilebilir (Kaplan & Öğüt, 2012). Çalışma ortamında kolaylık sağlaması için sağlanan internet, bilinçsiz kullanıcılar tarafından kötüye kullanımlara da sebep olabilmektedir.

Blanchard ve Henle (2008) sanal kaytarmayı, çalışanların çalışma saatlerinde bilinçli olarak iş yerinin sağladığı interneti işle ilgili olmayan kişisel amaçlar için kullanması

şeklinde tanımlamıştır. Bock ve Ho'ya göre (2009) sanal kaytarma, özel amaçlar için çalışma esnasında internet kullanımı olarak tanımlamış ve bunu işle ilgili olmayan bilgisayar kullanımı (Non-Work Related Computing) olarak adlandırmışlardır. İşle ilgili olmayan bilgisayar kullanımı kolektif bir terimdir ve önemsiz bilgisayar kullanımı (junk computing) ve sanal kaytarmayı kapsar. Önemsiz bilgisayar kullanımı, çalışanların örgütün internet kaynaklarını doğrudan örgütle ilgili olmayan kişisel amaçlarla kullanmasıdır. Önemsiz bilgisayar kullanımı, örgütsel kaynakların çevrimdışı özel kullanımını da göz önüne alır. Sanal kaytarmanın yanı sıra, internetin özel amaçlarla kullanımını açıklayan diğer tanımlar da vardır. Bunlar; siber aylaklık ve kişisel amaçlı web kullanımıdır. Her üç tanımda da interneti bilerek kullanma, özel amaçlar için kullanma ve bu faaliyetlerin çalışma esnasında yapılması ortaktır. Bu üç tanımda da olumlu ya da olumsuz sonuç belirtilmemektedir.

Doorn (2011) sanal kaytarmayı; çalışanların, çalışma esnasında şirketin kullanımı için sağlanan interneti işle ilgili olmayan e-posta ve internet kullanımı olarak tanımlamış ve kuramsal bir çerçevede ele almıştır. Bu çerçeve aşağıdaki gibidir.

Şekil 2.1: Doorn (2011)'dan Uyarlanan Sanal Kaytarmanın Kuramsal Çerçevesi

Bu kuramsal çerçevenin yardımıyla, çalışmada dört araştırma sorusuna cevap aranmaktadır:

1. Sanal kaytarma çok boyutlu bir yapıda mıdır?
2. Sanal kaytarma etkinliklerinin ve davranışların görülme sıklığı nedir?
3. Kuramsal çerçevede sanal kaytarmayla ilgili öncüller nasıldır?
4. Kuramsal çerçevede sanal kaytarmayla ilgili sonuçlar nasıldır?

Doorn'a göre (2011) kuramsal çerçevede sanal kaytarmanın dört etkinliği ve dört davranışı vardır. Bu etkinlikler; sosyal etkinlikler, bilgilendirici etkinlikler, boş zaman etkinlikleri ve sanal duygusallık etkinlikleridir. Davranışlar ise; geliştirme davranışı, iyileştirme davranışı, sapkın davranışlar ve bağımlılık davranışıdır.

Sanal kaytarma ile ilgili yapılan araştırmalar konuyla ilgili farklı görüşlerin olduğunu göstermektedir. Konuyla ilgili olumsuz yaklaşımlarda, işyerinde kişisel internet kullanımının hem çalışanlar hem de örgütler için zararlarının olduğu ileri sürülmektedirler. Sanal kaytarma; hırsızlık, programların bozulması ve verilere zarar verilmesi gibi olmasa da genelde problemlili bir davranış olarak görülmektedir (Ünal & Tekdemir, 2015). Genel olarak sanal kaytarma tanımları üç ortak noktada yoğunlaşır. Bunlar; işyeri internetinin bilinçli bir şekilde kullanılması, bu kullanımı kişisel sebeplere dayaması, internet kullanım etkinliklerinin çalışma saati içerisinde olmasıdır.

Yapılan çalışmalarda genel olarak sanal kaytarma olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirilmemiştir. Ama bu durumla ilgili çeşitli görüşler mevcuttur. Blanchard ve Henle, sanal kaytarma ile ilgili olumlu veya olumsuz bir sınıflama yapmamıştır. Lim, zamanın verimsiz kullanımına sebep olduğu ve yapılması gereken işleri aksattığı düşüncesiyle sanal kaytarma davranışlarını sapkın bir davranış olarak görmektedir. Robinson ve Bennett, iş yerinde görülen sapkın davranışların çalışanlar tarafından bilinçli olarak gerçekleştirilmesinin örgütü ve örgüt üyelerini olumsuz etkileyeceğini savunur. Friedman sanal kaytarma davranışlarını örgüt ve çalışanlar için faydalı olarak görür. Block ve Sunoo, sanal kaytarma davranışlarını negatif olarak nitelendirmek ve iş yerinde olmaması gerektiğini düşünmektedir. Şirketlerin verimliliğini düşürüp, zarara neden olan, hukuki ve cezai sorumluluk gerektiren davranışlardır. Bu davranışlar için önlem alınmalı kontrol edilmeli ve disiplin uygulanmalıdır. Sampat ve Basu da sanal kaytarmayı, çalışanların çalışma saatlerinde işle ilgili olmayan etkinlikler için internette aşırı sörf yapması olarak tanımlamaktadır (Sampat & Basu, 2017). Olumlu

ve olumsuz bu iki görüşün dışında üçüncü bir görüş daha vardır. Bu da; sanal kaytarmayı işe ara vermek gibi verimliliği artıran bir eylem olarak görmektedir (Akca, 2013). Alanyazında sanal kaytarma ile ilgili çeşitli tanımlamalar ve sınıflandırmalar yapılmıştır. Sanal kaytarma davranışlarının olumlu ve olumsuz etkileri incelenmiştir.

İş sektöründe internette iş dışı etkinliklerle uğraşılması olarak adlandırılan sanal kaytarma kavramının eğitim kurumlarındaki durumu ortaya çıkarmaya yönelik yapılmış çok az çalışma bulunmaktadır (Kalaycı, 2010). İş sektöründe siber aylaklık yapan çalışanların verimliliğinde düşüşler olduğu görülmüştür. Eğitim alanında da yapılan sanal kaytarma davranışları verimliliği düşürebileceği düşünülmektedir.

2.2. Sanal Kaytarmanın Sınıflandırılması

Robinson ve Bennett; sapkın işyeri davranışları adıyla sanal kaytarmayı kişisel ve örgütsel boyutlarıyla ele alarak ikiye ayırmıştır. Bu iki boyutu da dört farklı kategoriye ayırmışlardır. Sanal kaytarmanın sadece kişisel bir etkisinin olmadığını ve tüm örgütü etkilediğini vurgulamışlardır (Robinson & Bennett, 1995). Blanchard ve Henle de Robinson ve Bennett tarafından yapılan sınıflamayı kullanmış, basit düzeyde sanal kaytarma ve ciddi düzeyde sanal kaytarma olarak iki grupta incelemiştir. Bu sınıflama örgütün ve örgüt üyelerinin verimsiz işyeri davranışlarının yapısına dayanmaktadır. Çalışanların iş arkadaşlarının ve yöneticilerinin algıları ile basit sanal kaytarma davranışları arasında da pozitif bir ilişki olduğunu savunmuşlardır (Blanchard & Henle, 2008). Sanal kaytarma davranışları sadece örgütün üyelerini ilgilendiren bir etkinlik olmayıp örgütün tamamını etkileyen sapkın bir davranıştır. Basit düzeydeki sanal kaytarma faaliyetleri, kişisel elektronik posta alma ve gönderme, finansal sitelerde gezinme ve çevrimiçi alışveriş yapma eylemlerini kapsar. İleri düzeydeki sanal kaytarma faaliyetleri ise, yetişkinlere odaklı siteleri ziyaret etme, sohbet odalarında, blog sayfalarında ve kişisel sayfasında kendi düşüncelerini bildirme, çevrimiçi bahis oynama ve müzik indirme etkinliklerini kapsar (Doorn, 2011). Yapılan tanımlamalarda ortak noktalar olmasına karşın farklı görüşler de savunulmuştur.

Lim ve Chen de sanal kaytarma etkinliklerini iki gruba ayırmıştır. Bunlar; görüntüleme/tarama etkinlikleri ve e-posta gönderme/alma etkinlikleridir. Her iki etkinlikte de verimsiz internet kullanımı vardır ve çalışanların görevini yerine getirmesine engel olur (Lim, 2002). Bu sınıflamada sanal kaytarma etkinliklerinin

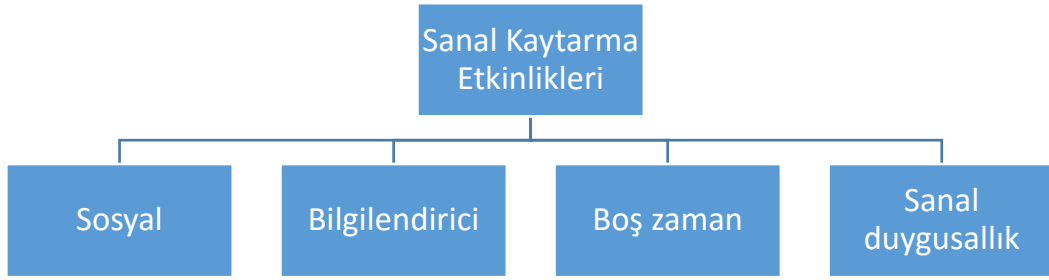
kontrol altına alınması ve bu etkinliklere harcanan zaman üzerinde durulmuştur. Daha genel bir perspektiften bakıldığında sanal kaytarma bir erteleme biçimi olarak sınıflandırılmıştır. Bunun nedeni çalışanların sanal kaytarma davranışında bulunduğu bir sonraki çalışma zamanına kadar işlerini ertelemesidir (Prasad, Lim, & Chen, 2010). Li ve Chung ise sanal kaytarmayı işlevlerine göre dört gruba ayırmıştır. Buna göre sanal kaytarma etkinlikleri işlevlerine göre; Sosyal işlev, enformasyonel işlev, eğlence işlevi ve sanal duygusal işlevdir. Ayrıca internet kullanım işlevinin internet bağımlılığı ile doğru orantılı olduğunu savunmuştur (Li & Chung, 2006). İnternet bağımlılığı davranışında toplumsal işlevin de rolü vardır.

Mahatanankoon, Anandarajan ve Igbaria'ya göre (2004) kişisel internet kullanımının şirketler için pahalı sonuçları vardır. Sanal kaytarma kişisel internet kullanımını içerir ve olumsuz sonuçlar doğurur. Bu kişiler sanal kaytarmayı, kişisel kullanım için 5 farklı aktiviteye ayırmıştır. Bunlar; satın alma ve kişisel ticari etkinlikler, bilgi tarama ve görüntüleme, kişilerarası iletişim, interaktif zaman geçirme ve eğlence, kişisel veri indirme etkinlikleridir. Ramayah sanal kaytarma faaliyetlerini dörde ayırmıştır. Bunlar; kişisel iletişim, kişisel bilgi araştırması, kişisel indirme ve kişisel elektronik ticaret faaliyetleridir (Doorn, 2011). Ramayah ve Anandarajan'ın tanımlamaları Li ve Chung ile benzerlik göstermektedir.

Doorn (2011)'a göre ise teorik çerçevede sanal kaytarmanın dört etkinliği ve dört davranışı vardır. Bu etkinlikler; sosyal etkinlikler, bilgilendirici etkinlikler, boş zaman etkinlikleri ve sanal duygusallık etkinlikleridir. Sanal kaytarma davranışları ise; geliştirme davranışı, iyileştirme davranışı, sapkın davranışlar ve bağımlılık davranışdır.

2.2.1. Sanal Kaytarma Etkinlikleri

Alanyazında Doorn'a göre (2011) sanal kaytarma etkinlikleri 4 bölüme ayrılmıştır. Bunlar; sosyal etkinlikler, bilgilendirici etkinlikler, boş zaman etkinlikleri ve sanal duygusallık etkinlikleridir.

Şekil 2.2: Doorn'a Göre Sanal Kaytarma Etkinliklerinin Sınıflandırılması

2.2.1.1. Sosyal Etkinlikler

Sosyal aktiviteler bloglar aracılığıyla (Facebook, Twitter, Instagram gibi) bilgi paylaşarak kendini ifade etmeyi içerir (Doorn, 2011). İnsanın kendini ifade etme isteğinden doğan bu ihtiyaç çalışma saatleri içerisinde internet yoluyla gerçekleştirildiğinde sanal kaytarma etkinliklerine sebep olmaktadır.

2.2.1.2. Bilgilendirici Etkinlikler

Sanal kaytarmanın bilgilendirme etkinlikleri, haber sitelerinde olan bilgileri aramaktan oluşur (Doorn, 2011). İnsanlar yaşadıkları çevre ve dünya ile ilgili haberleri ve güncel olayları merak ederler. Çeşitli haberlere anında ulaşmak istemesiyle çalışma saatleri içerisinde sanal kaytarma davranışında bulunabilirler.

2.2.1.3. Boş Zaman Etkinlikleri

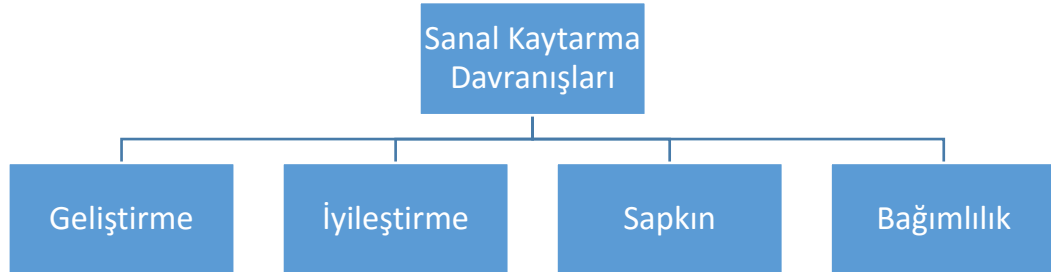
Sanal kaytarmanın boş zaman etkinlikleri, çevrimiçi oyunlar oynamayı veya boş zamanlarda müzik ya da yazılım indirme gibi faaliyetleri içerir (Doorn, 2011). Çalışanlar işe ara verdiklerinde ya da işlerini bitirdiklerinde kalan boş vakitlerini değerlendirmek için sevdikleri oyunları oynayabilir ya da müzik indirebilirler. Bu da çalışanların sanal kaytarma etkinliği yapmasına neden olur.

2.2.1.4. Sanal Duygusallık Etkinlikleri

Sanal kaytarmanın sanal duygu etkinliği, diğer etkinlikler içinde kategorize edilemeyen çevrimiçi etkinlikleri tanımlar. Bu faaliyetlerin örnekleri çevrimiçi alışveriş yapmak veya çevrimiçi bir ilişki aramaktır (Doorn, 2011). Çalışma saatlerinin fazla olması, iş çıkışı fazla vakit bulamama gibi sebepler çalışanları bazı çevrimiçi işlemler yapmaya itebilir. Bu da çalışanların sanal duygusallık etkinliği yapmasına neden olur.

2.2.2. Sanal Kaytarma Davranışları

Alanyazında Doorn'a göre sanal kaytarma davranışları 4 bölüme ayrılmıştır. Bunlar; geliştirme davranışı, iyileştirme- yenileme davranışı, sapkın davranışlar ve bağımlılık davranışdır.

Şekil 2.3: Doorn'a Göre Sanal Kaytarma Davranışlarının Sınıflandırılması

2.2.2.1. Geliştirme Davranışı (Development Behaviors)

Geliştirme davranışı; sanal kaytarma sürecini öğrenme için potansiyel bir kaynak olarak görür. Bu açıdan sanal kaytarma, hem çalışanın hem de örgütün yararlanacağı ve gelecekte kullanılabilecek bir beceri artışı sağlar (Doorn, 2011). Çalışanların iş saatleri içerisinde boş vakitlerini yeni şeyler öğrenmek için kullanması hem kişisel hem de şirket adına faydalı olacaktır. Sanal kaytarmanın geliştirme davranışı olumlu bir sonuç olarak görülebilir.

2.2.2.2. İyileştirme / Yenileme Davranışı (Recovery Behaviors)

Yenileme davranışı; çalışanın sağlığını ve huzurunu hesaba katar. Sanal kaytarma rahatsızlığı azaltır, çalışan ve örgüt üzerinde olumlu etkileri vardır (Doorn, 2011). Çalışanlar uzun çalışma saatleri içerisinde dinlenmeye, zihnini boşaltmaya ihtiyaç duyabilir. Çalışanları sağlığı ve örgütün devamlılığı açısından bu davranışlar önem kazanır.

2.2.2.3. Sapkın Davranışlar (Deviant Behaviors)

Sapkın davranışlar; sanal kaytarmayı örgüte yönelik istenmeyen davranışlar olarak görür. Bu davranış açıkça örgüt için olumsuz sonuçlar olarak görülür, örneğin verimlilik düşüşü gibi sonuçları vardır (Doorn, 2011). Örgüt içerisinde bireyler arasındaki rekabet ve haksız değerlendirmeler bireylerin örgüte zarar vermesine neden olabilir. Yeterince değer görmediğini ya da emeğinin karşılığını alamadığını düşünen bireyler örgüte zarar vermek için sapkın davranışlar gösterebilir.

2.2.2.4. Bağımlılık Davranışı (Addiction Behaviors)

Bu davranış sanal kaytarmayı bir alışkanlık haline getirmekten kaynaklanabilir ve sorunlu davranışlara neden olabilir. Bağımlılığın kaynağında çalışanın dürtü kontrolü açısından bağımlılık bozukluklarına, hoşnutsuzluğa ya da can sıkıntısına cevap vermenin bir yolu olarak ortaya çıkabilir. Genel internet bağımlılığı işle ilgili ciddi sorunlar yaratabilir. Daha spesifik olarak, sorunlu internet kullanımına neden olan faaliyetler, sosyal etkileşime sahip etkinliklerdir. Ayrıca, bağımlılık yaratan internet davranışının sonuçları depresyon ve azalmış performans ile ilişkili bulunmuştur (Doorn, 2011). Günümüzde giderek artan sosyal medya ve teknoloji bağımlılığı sanal kaytarma davranışlarında artışa neden olabilmektedir. Bireylerin diğer kişilerle ilgili bilgileri kaçırmak istememesi ya da yaşadıklarını anında paylaşma isteği bağımlılık davranışı sergilemesine neden olabilir.

Anandarajan vd, (2004) kişisel internet kullanımı olarak tanımladıkları sanal kaytarma davranışlarını 4 grupta incelemiştir. Bunlar; suistimale açık kişisel internet kullanımı, dinlenme amaçlı kişisel internet kullanımı, bireysel öğrenme amaçlı kişisel internet kullanımı ve belirsiz kişisel internet kullanımıdır.

1. Suistimale Açık Kişisel İnternet Kullanımı

Genellikle kişisel internet kullanımının negatif boyutu olarak kabul edilen davranışlardır. İnternet suiistimali, siber aylaklık gibi tanımları da vardır. Bu davranışlar; müzik indirme, çevrimiçi oyun oynama ve yetişkinlere özel sitelere girme davranışlarıdır. Bu davranışların kişisel olduğu gibi örgüt açısından da zararları vardır. Bu davranışlarla ilgili önlem alınmazsa örgüt finansal olarak zarar görebilir, hukuki ve cezai sorumluluklar oluşabilir (Mills, Hu, Beldona, & Clay, 2001). İnternette gerçekleştirilen indirme işlemleri örgüt için virüs tehdidi oluşturabilir ve işlem sırasında internetin yavaşlamasına neden olabilir (Akca, 2013). Suistimale açık kişisel internet kullanımı faydalı olabileceği gibi zararlı da olabilir. Örneğin müzik indirip dinlemek çalışanın performansını artırabilirken aynı zamanda internetin yavaşlamasına, gereksiz yere kullanılmasına ve virüs tehditlerine açık olmasına da neden olabilir. Bu nedenle örgüt içerisinde bazı önlemlerin alınması gerekmektedir.

2. Dinlenme Amaçlı Kişisel İnternet Kullanımı

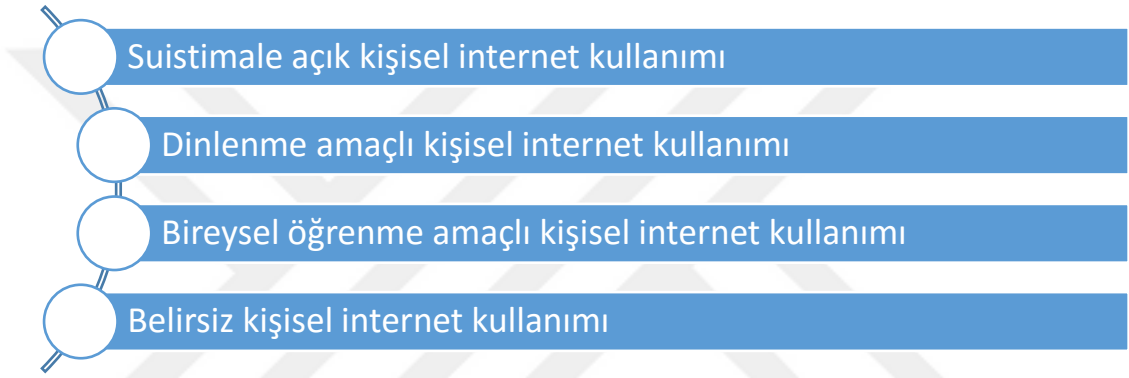
Dinlenme amaçlı kişisel internet kullanımı davranışları; amaçsızca web sitelerinde dolaşma, hobi alanlarıyla ilgili araştırma yapma, boş vakitler için sosyal aktiviteler araştırma, satın alınması düşünülen ürünlerle ilgili araştırma yapma etkinlikleridir. Bu davranışlar eğlenceye dayalı olsa da, çalışanların itibarını ve iş güvenliğini tehdit etmektedir. Alınan risk, kişinin bireysel kazanımlarından daha fazladır (Akca, 2013). Suistimale açık internet kullanımında olduğu gibi dinlenme amaçlı kişisel internet kullanımının da yararları olduğu kadar zararları da vardır. Çalışanların hobi alanlarıyla ya da sosyal aktivitelerle ilgili araştırma yapması onları motive edebilirken, örgüt açısından maddi kayıplara neden olabilmektedir.

3. Kişisel Öğrenme Amaçlı Kişisel İnternet Kullanımı

Bireysel öğrenme amaçlı kişisel internet kullanım davranışları; güncel haberleri takip etme, bulunduğu örgüt hakkındaki haberleri araştırma, mesleki gelişimini destekleyecek siteleri takip etme etkinlikleridir. Bu etkinliklerin örgüt için dolaylı olarak birçok faydası vardır. Daha çok bilgi edinme, öğrenmeye odaklı olma ve interneti bilgi toplamak için bir araç olarak görme, çalışanları ve onların eğitim sürecini daha verimli hale getirerek, etkili biçimde kullanmalarına yardımcı olur (Ovarec, 2002). Bu davranışlar çalışanların işe biraz ara verip stres düzeyini azaltmalarına ve kişisel bilgi gereksinimlerini karşılamasına imkân tanır. Bu sebeple dolaylı olarak verimliliğe katkı sağlayabilir. Bu davranışlar doğrudan verimlilik artışı da sağlayabilir. Eğitim materyallerine, kurumla ilgili bilgilere ve güncel haberlere erişimi sağlar. Çalışanların daha donanımlı olmasını, verimliliğin nicelik ve nitelik olarak artmasını sağlar (Akca, 2013). Bireysel öğrenme amaçlı kişisel internet kullanımı diğer internet kullanım etkinliklerine göre daha zararsız olarak görülebilir. Çünkü çalışanların kendilerini geliştirmesi örgüt için daha faydalı olacaktır. Eğitim örgütü açısından bakıldığında öğretmenlerin bireysel amaçlı kişisel internet kullanımı hem bireysel hem de öğrenciler açısından faydalı olabilir. Bir öğretmenin alanıyla ilgili yeni bilgilere ve materyallere erişimi onun bilgi birikimini arttırırken öğrencilere de daha faydalı olmasına yardımcı olacaktır.

4. Belirsiz Kişisel İnternet Kullanımı

Belirsiz kişisel internet kullanımı davranışları küçük bir grup olduğu için bu davranışlar hakkında yorum yapmak güçtür. Bu grupta incelenen davranışlar; devlet kurumlarının internet sitelerini ziyaret etmek, sanal sohbet odalarında kurumu ile ilgili tartışma yapma ve diğer kurumlarla ilgili bilgi toplama etkinlikleridir (Akca, 2013). Çalışanların kurumu hakkında yapılan yorumlara ulaşması ve yapılan olumsuz eleştirileri dikkate alarak yeni düzenlemeler yapmak için çalışması örgüt için faydalı olacaktır. Fakat çalışanların örgüt hakkında olumsuz yorumlarda bulunması hem örgütü hem de yorumda bulunan bireyi olumsuz etkileyecektir.

Şekil 2.4: Anandarajan ve Diğerlerinin Sanal Kaytarma Sınıflaması

2.3. Sanal Kaytarmaya Neden Olan Etkenler

Daha önce yapılan çalışmalar verimsiz iş yeri davranışlarıyla ilgili kişisel, örgütsel ve işle ilgili etkenler arasında farklılıklar olduğunu göstermiştir. Bu nedenle sanal kaytarma davranışlarının nedenleri üç alana ayrılır. Bu alanlar; örgütsel etkenler, işle ilgili etkenler ve kişisel etkenlerdir.

2.3.1. Örgütsel Etkenler

Sanal kaytarmanın örgütsel etkenleri, politikalar, internet kullanımı kurallarında keskinlik, örgütsel özellikler, çalışma grubu normlarıdır.

2.3.1.1. Politikalar

Politikaların sanal kaytarma için olumlu mu yoksa olumsuz mu etkisi olduğunu anlamak için örgütsel politikalar önemlidir. Örgütsel politikalar, kendi donanımını getirme özgürlüğünü tanıyan ve çalışanlara özgür çalışma saatleri veren politikalarlardır.

İnternet Politikası

Sanal kaytarmanın çalışanlar ve kuruluşlar için olumsuz sonuçları olduğu konusunda kesin bilgiler yoktur ama birçok kuruluş internet kullanımını sınırlamak ve denetlemek için bazı politikalar kullanır (Doorn, 2011). İnternet politikaları çalışanların davranışlarını denetlemek ve düzenlemek için kullanılan önemli araçlardır.

Kendi Donanımını Getir Politikası

Kendi donanımını getirme politikası iş yerlerinde yeni bir yaklaşımdır. Bu politika çalışanların kendi donanımını almasına imkân sunar. Ancak yapılan çalışmalar kendi donanımını getiren çalışanların iş yerinin donanımını kullananlardan daha fazla sanal kaytarma davranışı gösterdiğini belirtmektedir (Doorn, 2011). Bu nedenle kendi donanımını getir politikası sanal kaytarmaya neden olan etkenler arasındadır.

Çalışmanın Yeni Yolu Politikası

Çalışmanın yeni yolu politikası zaman ve mekân olarak esneklik sağlar ve çalışanların işlerini gerçekleştirme yolları üzerinde etkilidir. Çalışma alanının esnekliği ofis dışında çalışma olarak tanımlanmıştır. Bu politikanın çalışanlar için dezavantajı olabilmektedir. Bazı kuruluşların riskli olduğunu düşündüğü için çalışanlara bilgi vermemesi bu politikanın benimsenmesine neden olur.

Mekânsal esneklik bazı zorluklar da yaratabilmektedir. Bu zorluklar kuruluşlar için performans izleme, yönetsel kontrol ve iş koordinasyonu sağlayamazdır. Bu nedenler yöneticilerin rehberlik yapmasına ve gözlemlemesine engel olur. Denetim eksikliği de sanal kaytarma davranışlarının artmasına neden olabilir (Doorn, 2011). Çalışmanın yeni yoluyla çalışanların davranışlarının kontrolü azalacağı için sanal kaytarma davranışlarının artmasına neden olabilir.

2.3.1.2. İnternet Kullanımı Kurallarında Keskinlik

Örgütün internet kullanımı için kurallarının olmaması bu konuda çalışanların kendi istedikleri gibi hareket etmesine neden olacaktır. Bu nedenle örgüt içerisinde internet kullanım kuralları belirlenmeli ve bu kurallara uyulup uyulmadığı denetlenmelidir. İnternet kullanımıyla ilgili yazılı kuralların olmaması çalışanların kendi kurallarına

göre davranmasına neden olur. Bu da sanal kaytarma davranışlarının artmasına neden olabilir.

2.3.1.3. Örgütsel Özellikler

Araştırmalar sonucunda iş yerindeki sosyal şartların bireyler arası sosyal ilişkileri etkilediğini göstermektedir. Vardi ve Wiener'e göre (1996) örgüt kültürü, çalışanların olumsuz davranış göstermesini etkilemektedir. Çalışma alanındaki normların da yöneticilerden ve çalışma arkadaşlarından öğrenilmektedir. Kocabaş ve Gökbaş'a göre (2003) de; okullarda yeni bilgiler elde edilirken takımdaki öğretmenler birbirini etkilemektedir. Bu durumda örgütte sanal kaytarma davranışları gösteren bir bireyin olması diğer bireyleri de etkilemektedir.

Lim ve Teo (2002) yaptıkları çalışmada katılımcıların sanal kaytarma davranışında bulunmasının nedeninin diğerlerinin de sanal kaytarma davranışında bulunması ve bunun normal bir davranış olduğunu düşünmeleri sonucuna ulaşmıştır. Arkadaş etkisiyle grup içerisinde sanal kaytarma davranışları artış gösterebilmektedir.

2.3.1.4. Çalışma Grubu Normları

İş yerindeki internet kullanımıyla ilgili davranışlar sadece kişiye bağlı değildir. Kişilerin normları çalışma grubunun normlarından etkilenmektedir. Bu nedenle çalışma grubunun normları sanal kaytarma davranışlarını da etkilemektedir.

Çalışma grubunun üyeleri yaptıkları eylemlerle birbirini etkilemektedir. Yapılan birçok araştırmada iş arkadaşları ve yöneticilerinin sanal kaytarma algısı ve davranışları diğer çalışanların da sanal kaytarma algılarını değiştirmektedir. Çalışanlar sanal kaytarma davranışlarını belirlerken çalışma ortamındakilerle kıyas yaparak tutum geliştirmektedir. Eğer gruptaki bireyler sanal kaytarma davranışı gösteriyorsa kendisinin de sanal kaytarma davranışı gösterebileceğini düşünmektedir.

2.3.2. İşle İlgili Etkenler

Sanal kaytarmanın işle ilgili etkenleri, işle ilgili talep ve kaynaklar ve iş yükü olarak tanımlanmaktadır.

2.3.2.1. İş Talepleri ve Kaynakları

İş stresi, işin iki boyutu olan iş talepleri ve iş kaynaklarıyla ilgilidir. İş talebi, çalışma ortamındaki bilişsel, duygusal ve fiziksel çaba gerektiren uyaranlar olarak tanımlanır. İş kaynağı, bireyin stresli uyaranlarla baş etmesi için kullanılan enerji rezervuarıdır. İş talebi ve iş kaynağı, bilişsel, duygusal ve fiziksel olarak üç tipe ayrılır. Bilişsel tip, bilgi işlemle ilgili beyin süreçlerine odaklanır. Duygusal tip, kişiler arası işlemler sırasında duyguların miktarını ifade eder. Fiziksel tip, kas ve iskelet sistemini göz önünde bulundurur. İş talepleri ve kaynakları DISC (Demand Induced Strain Compensation) modeline dayalı çok boyutlu bir yapıdadır (Doorn, 2011).

DISC modeli, yüksek iş kaynaklarının yüksek iş talepleriyle birlikte aktif öğrenme ve büyümeye neden olabileceğini göstermektedir. Genel olarak, yüksek iş talepleri ve yüksek iş kaynakları, hem çalışan hem de organizasyon için faydalı olduğu düşünülmektedir. Öte yandan, iş talepleri yüksek olduğunda ve kaynaklar düşük olduğunda bu, olumsuz sağlık koşullarına ve zayıf refaha neden olabilir (Doorn, 2011). Çalışanların düşük iş talebiyle karşılaşması sanal kaytarma davranışlarına itebilir. Yani çalışanların boş vaktinin, yapacakları işten fazla olması daha fazla sanal kaytarma davranışında bulunmasına neden olur. Aynı zamanda iş talebini fazla olması da çalışanı fiziksel olarak yoracağı için sanal kaytarma davranışı göstermesine neden olabilir. Bu nedenle iş talebinde denge sağlanmalıdır.

2.3.2.2. İş Yüğü

İş yüğü ile sanal kaytarma arasındaki ilişki iki şekilde olabilir. İş yüğü sanal kaytarmayı engelleyebileceği gibi teşvik de edebilir. Lee ve diğerleri (2003) yaptığı çalışmayla yüksek iş yükünün sanal kaytarma davranışlarını ve görülme sıklığını arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. İş yükünün fazla olması nedeniyle çalışanların sanal kaytarma için vakit harcamaması normaldir ama fazla iş yükünden dolayı çalışan işe biraz ara vermek için sanal kaytarma davranışlarına yönelebilir.

2.3.3. Kişisel Etkenler

Kişilik özellikleri ve internet kullanımı arasındaki ilişki sanal kaytarma çalışmalarında önemlidir. Çünkü kişilik özellikleri bir kişinin karakterini yansıtır ve kişinin internetle ilgili davranışlarının tahmin edilmesini sağlar. Landers ve Lounsbury'nin internet kullanımı ile ilgili "Büyük Beşler" olarak bilinen kişilik sınıflaması vardır. Büyük Beş,

beş adet kişilik özelliğini ifade eder (Landers & Lounsbury, 2006). Bunlar; dışa dönüklük, uyumluluk, sorumluluk, nevrotiklik ve açıklıktır.

Dışa dönüklük, bireylerin sokulgan, sosyal, çekingen ve sessizlik derecesini ifade eder. Uyumluluk, bireylerin işbirlikçi, sıcak ya da soğuk, kaba veya hoşnutsuzluk derecesini ifade eder. Sorumluluk, bireylerin çalışkan, organize, güvenilir, azimli, tembel, güvenilmez derecelerini ifade eder. Nevrotiklik, bireylerin güvensiz, kaygısız, sakin, kendinden emin ve güvensiz, endişeli, depresif ve duygusal olma derecesini ifade eder. Açıklık, dar çıkarlar ile pratik olmak üzere yaratıcı, meraklı ve kültürlü bireyler olarak tanımlanır (Landers & Lounsbury, 2006). Bu beş kişilik özelliği ile sanal kaytarma davranışları arasında da bir ilişkiden söz edilebilir.

2.4. Sanal Kaytarmanın Sonuçları

2.4.1. Sanal Kaytarmanın Maddi Sonuçları

Amerikada yapılan araştırmalara göre çalışanların kaytarma davranışlarının nedenleri; %44,7 oranla çalışanların internette sörf yapması, %23,4 oranla internette sosyalleşme, daha sonra da kişisel cep telefonu görüşmeleri yapma ve işe ara verme gibi etkinlikler olarak belirtilmektedir. Ayrıca en çok yapılan on zaman kaybı etkinlikleri de; %44,7 oranla ineternette gezinme, %23,4 oranla iş arkadaşlarıyla sosyalleşme, %6,8 oranla kişisel işlerini yürütme, %3,9 oranla kendine zaman yaratma, %3,1 oranla işyeriyle ilgili olmayan işlerle ilgilenme, %2,3 oranla kişsel telefon görüşmeleri yapma, %1,3 oranla yeni iş arama, %1,0 oranla kişisel etkinlikler planlama, %1,0 oranla işe geç gelme ve erken çıkma ve %12,5 oranla diğer aktiviteler yer almaktadır (Malachowski, 2017). Araştırma sonuçlarından anlaşıldığı üzere sanal kaytarma davranışlarının nedenleri genelde kişisel kullanım amaçlıdır. Bu davranışlar örgüt açısından kayıplara neden olmaktadır.

Çalışanlar bu zaman kaybının her zaman kendi sorumluluğunda olmadığını düşünmektedir. Yapılan ankete katılanlar zaman kaybının en büyük nedenini çalışma eksikliği olarak göstermiştir. Çalışanlar kendilerine yeterli ödeme yapılmadığını hissettiği için de işten kaydardığını ifade etmektedir.

Çalışanların en çok gösterdiği kaytarma bahaneleri;

1. Yapılacak yeterli işin olmaması (%33.2)
2. Çalışma için yeterli ödeme yapılmaması (%23.4)
3. Çalışma arkadaşlarının rahatsız etmesi (%14.7)
4. Çalışma saatleri dışında yeterli zaman olmaması (%12.0)
5. Diğer sebepler (%16.7)

Çalışma esnasında kimin daha çok kaydardığına bakıldığında kadınlar ve erkeklerin aynı süre kaydardığı görülmüştür. Buna rağmen insan kaynakları kadınların erkeklerden daha çok kaydardığından şüphelenmekteydi. Gençler ve yaşlılar olarak bakıldığında yaşlı insanların gençlere göre daha çok kaydardığı sonucuna ulaşılmıştır (Malachowski, 2017). Araştırma sonuçlarına göre kaytarma davranışında bulunma cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. Yaşa göre bakıldığında ileri yaşlarda bu davranışın daha fazla görülmesinin nedeni, uzun yıllar aynı işi yapmaktan sıkılma ya da daha fazla dinlenme ihtiyacı duyma olabilmektedir.

En çok kaytaran sektörlere bakıldığında;

1. Sigorta Sektörü (2.5 saat)
2. Kamu Sektörü (Eğitim Dışı) (2.4 saat)
3. Araştırma ve Geliştirme Sektörü (2.3 saat)
4. Eğitim Sektörü (2.2 saat)
5. Yazılım ve İnternet Sektörü (2.2 saat) olarak ayrılmaktadır.

Araştırma sonuçlarının da gösterdiği gibi eğitim alanında da çok fazla sanal kaytarma davranışı görülmektedir.

1. Gönderi ve Alma 1.7 saat
2. İmalat 1.8 saat
3. Sağlıkla İlgili 1.8 saat
4. Finans ve Bankacılık 1.8 saat
5. Pazarlama ve İletişim 2.0 saat

Eğitim alanında yapılan kaytarma davranışları önemli görülecek kadar fazladır. Bir öğretmenin günde ortalama 2 saatini kaytararak geçirmesi haftada 1 ya da 2 gün çalışmadan geçirmesine neden olmaktadır. Bu da öğrenciler, toplum ve örgüt açısından çok önemlidir. Öğretmenlerin sanal kaytarma davranışlarını azaltmak için çeşitli düzenlemeler ve çalışmalar yapılmalıdır.

2.4.2. Sanal Kaytarmanın Hukuki boyutları

İşletmeler sanal kaytaran çalışanlarının izlenmesi için işletmelerinde bazı gözlemleme sistemleri kurmaya çalışmış olsalar da sanal kaytarma davranışları ile bu davranışların hukuki boyutuyla ilgili çalışanların yeterince bilgili olmadığı görmüştür. Bunun için konuyla ilgili yapılan bilgilendirmeler çalışanlar ve yöneticiler arasında belirsizliği gidermede önemli rol oynamaktadır. Sanal kaytarma davranışları sonucunda çalışanların sözleşmelerinin feshine kadar giden süreci bilmeleri gerekir. Çalışanların, işverenin sağladığı interneti ve bilgi teknolojilerini hukuki olarak hangi şartlarda kullanabileceğini bilmesi gerekir. İşverenin de hangi koşullarda haklı olduğunu ve iş sözleşmesini fesih edebileceğini bilmesi, işletmenin sürekliliği için doğru bir karar alınmasını sağlayacaktır (Yıldız & Yıldız, 2015). Çalışanların sanal kaytarma davranışında bulunması bireysel olduğu kadar örgüt açısından da önemlidir. Bu nedenle örgütün bu konuda önlemler alması ve yaptırımlar uygulaması sanal kaytarma davranışı gösteren bireylerde caydırıcı olabilir.

Sanal kaytarma teriminin hukuki anlamdaki kullanımı hukuk yazını içine girmemektedir. Bu sebeple çalışma saatinde işle ilgili olmayan internet ve bilgi teknolojileri kullanımını ile ilgili davalardaki davranışlar sanal kaytarma davranışları kapsamında değerlendirilmiştir (Yıldız & Yıldız, 2015). Çalışanların yaptığı sanal kaytarma davranışları hukuki açıdan önem kazanmış ve bazı yaptırımlar getirilmiştir.

Çizelge 2.1: Yıllara Göre Sanal Kaytarmanın Çeşitleri ve Yapılan Hukuki İşlemlerin Gerekçeleri

Yıl/ Karar Tarihi	Sanal Kaytarmanın Türü	Hukuki İşlemlerin Gerekçeleri
1997/ 1518	Boş zamanlarda kişisel yazılımı işyerinin bilgisayarından bireysel amaçlar ile kullanmak	İyi niyetli olarak değerlendirilmiş ve iş sözleşmesi fesih edilmemiştir
2004/ 28069	Uygun olmayan içerikte söz ve resim içeren e-mail göndermek	İş Kanununun 18. maddesi uyarınca geçerli nedenlerle fesih
2005/ 3763	İşverene uygunsuz ifadeler içeren e-mail atmak ve daha sonra işverenin bilgisayarından işveren görmeden ilgili e-maili silmek	İş Kanununun 18. maddesi uyarınca geçerli nedenlerle fesih
2006/ 30446	Bilgisayar ortamından işyeriyle ilgili hesap ve kayıtları daha önce aynı işletmede çalışıp ayrılan ortaklar ve diğer üçüncü kişilerle paylaşmak	İş Kanununun 25/II b, d ve e fıkraları uyarınca iş sözleşmesini haklı nedenlerle derhal feshi ve feshin dayandığı gerekçelerin ispatlanması

2007/ 2011	Sendika ile ilgili bir haberi indirmek ve e-posta yolu ile da diğer arkadaşlarına göndermek	İş Kanununun 18. maddesi uyarınca geçerli nedenlerle fesih
2007/ 9601	İnterneti kullanarak sohbet etmek ve sohbet aşamasında da kendisine ait fotoları karşı tarafa göndermek	İş Kanununun 25/II b, d ve e fıkraları uyarınca iş sözleşmesini haklı nedenlerle derhal feshi ve feshin dayandığı gerekçelerin ispatlanması; aksi takdirde 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 325. maddesi gereğince indirim yapılarak sonuca gidilmesi
2007/ 30241	Elektronik ortamlarda yazılan bir takım yazıların kendi kişisel e-postası aracılığıyla çalışma arkadaşına göndermek	Toplu İş Sözleşmesi'nin eki niteliğindeki iç yönetmeliğe (37/30 maddesi) ve İş Kanununun 18. maddesi uyarınca geçerli nedenlerle fesih
2008/ 5294	Yasaklı sitelere girerek pornografik resimleri, videoları işletmenin veri taşıyıcısına indirmek ve yüklemek	İş Kanununun 18. maddesi uyarınca geçerli nedenlerle fesih
2008/ 21177	Bilgisayarda oyun oynamak, sohbet etmek, müstehcen sitelere ve bahis sitelerine girmek	İş Kanununun 18. maddesi uyarınca geçerli nedenlerle fesih
2008/ 29779	Çalışanın kendi adına web sitesi oluşturması, web sayfasından işletmenin faksını bildirmesi, mesai saatleri içerisinde çok sayıda mail alması veya göndermesi	İş Kanununun 18. maddesi uyarınca geçerli nedenlerle fesih
2008/ 30555	Asli görevlerinin dışında internetle uğraşmak ve ilgisiz mail yazışmaları	İş Kanununun 18. maddesi uyarınca geçerli nedenlerle fesih; ancak fesih için geçerli makul sürenin geçirilmesi sonucunda feshin geçersizliği ve işe iade
2009/ 12393	İnternette alışveriş ve oyun sitelerine girmek, iş sözleşmesi feshedilen bir işçi ile elektronik ortamlarda karşılıklı gönderilen maillerde işverenin şeref ve namusuna dokunacak sözler sarf etme ve asılsız istinatlarda bulunmak	İş Kanununun 25/II b fıkrası uyarınca iş sözleşmesini haklı nedenlerle derhal feshi, İş Kanununun 18. maddesi uyarınca geçerli nedenlerle fesih ve iş sözleşmesinin eki niteliğindeki iç yönetmeliğin ihlali
2010/ 36828	Film izlemek, oyun oynamak, internet aracılığıyla işveren ve işyeri çalışanları hakkında şeref ve haysiyet kırıcı, hakaret içeren yazışmalarda bulunmak	İş Kanununun 25/II bendi uyarınca iş sözleşmesinin haklı nedenlerle derhal feshi
2010/ 37399	Çalışma saatlerinde müşterilerle müzik dinlemek, interneti kullanarak bahis oyunu oynamak ve işletmenin çeşitli yerlerinde müşteriler ile bu oyunu oynamak	İş Kanununun 18. maddesi uyarınca geçerli nedenlerle fesih
2010/ 37516	E-posta kullanarak iş sözleşmesi fesih edilen eski bir çalışanla işveren hakkında hakaret ve işyeri hakkında sır sayılabilecek bilgiler veren yazışmalar yapmak	İş Kanununun 25/II bendi uyarınca iş sözleşmesinin haklı nedenlerle derhal feshi

2012/ 6935	İşveren hakkında hakaret niteliğini içeren sohbet etmek	İş Kanununun 25/II b fıkrası uyarınca iş sözleşmesini haklı nedenlerle derhal fesi; ancak fesih için geçerli makul sürenin geçirilip geçirilmediğinin incelenmesi
2012/ 15875	İşyerinin bilgisayarından şahsi mimari proje çizimi ve işveren aleyhinde başka bir firma ile ilgili yazışmaların olması	İş Kanununun 25/II e fıkrası uyarınca geçerli nedenlerle feshi; ancak fesih için geçerli makul sürenin geçirilmesi sonucunda feshin geçersizliği ve İş Kanununun 17. maddesinde yer alan “sürelî fesih” şartlarının uygulanması

Kaynak: (Yıldız & Yıldız, 2015).

2.5. Sanal Kaytarma ve Örgütsel Adalet İlişkisi

Davranış bilimcilere göre örgütsel değişkenlerin biçimlenme aşamasında adalet algısının önemli bir yeri olduğu ifade edilmektedir. Örgütsel adalet, çalışanların iş yerindeki işleyişle ilgili adalet algıları olarak tanımlanmaktadır. Daha genel anlamda örgütsel adalet; bireyin iş hayatında kendisine karşı gösterilen davranışlarda adil olup olunmadığıyla ilgili algılar ve bu algılar sonucu gösterilecek tepkilerin etki derecesi olarak ifade edilebilir. Örgütsel adalet, çalışanların bireysel olarak iyi olmaları ve işletmenin genel işleyişi için önemli bir gerekliliktir (Kaplan & Öğüt, 2012). Çalışanların kendilerine karşı yapılan davranışlara göre tutum geliştirmesi sanal kaytarma davranışlarına neden olabilmektedir. Emeginin karşılığını alamadığını düşünen çalışan örgüte zarar vermek için sapkın sanal kaytarma davranışları gösterebilir. Bu da hem örgüte hem de bireye zarar verir.

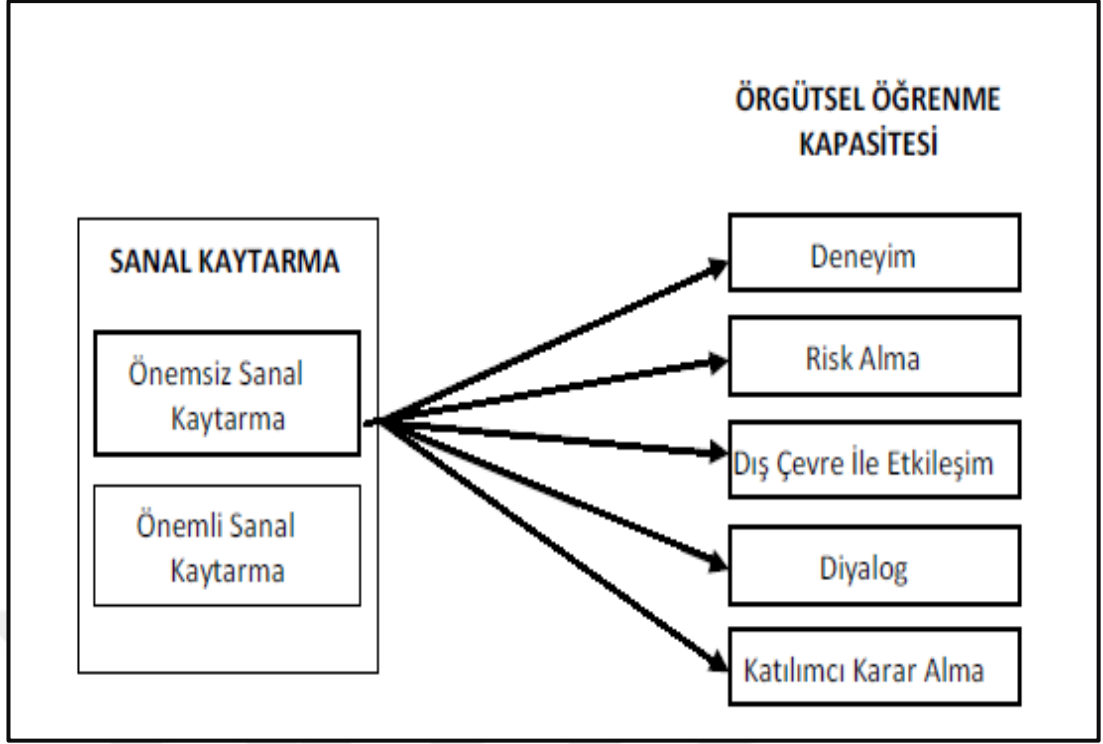
Örgütsel adalet algısı ile sanal kaytarma etkinlikleri arasında ilişkiyi inceleyen araştırmalar, genel olarak örgütsel adalet ile sanal kaytarma arasında olumsuz bir ilişki olduğunu göstermektedir. Demek ki örgütsel adalet algısının azalması, çalışanların sanal kaytarma faaliyetlerinin artmasına neden olmaktadır. Lim’in, işyerinde internet kullanıcıları ile yaptığı araştırmada; çalışanların örgüt içerisinde etkileşim adaleti, işlemsel adalet ve dağıtım adaletiyle ilgili adaletsizlik olduğunu düşündüklerinde, sanal kaytarma faaliyetini daha fazla gösterdiğini saptamıştır (Kaplan & Öğüt, 2012). Çalışanların örgütsel adalet algılarının düşük olması sanal kaytarma davranışlarını daha fazla göstermesine neden olmaktadır. Örgütsel adaletin olmadığını ve kendisine

haksızlık edildiğini düşünen çalışanlar sanal kaytarma davranışlarını dah fazla göstermektedir.

2.6. Sanal Kaytarma Davranışları İle Örgütsel Öğrenme Kapasitesi Arasındaki İlişki

Örgütsel öğrenmeyle ilgili ilk çalışmaları yapanlardan Argyris ve Schon, örgütsel öğrenme için, hataları belirleyip ortaya çıkarma süreci ifadesini kullanmışlardır. Örgütsel öğrenme; örgütteki bilgi ve değer sistemlerinin değişmesi, sorunun çözümü ve eylem kapasitesinin geliştirilme sürecidir. Uzun süreçlerde örgütlerin yararına olacak şekilde, çalışanların birbirlerini öğrenmek için teşvik etmesi ve desteklemesiyle ortaya çıkan bilginin bir araya gelmesidir. Örgütsel öğrenme kapasitesi örgütlerin etkinliğini ve hızla gelişen ortama uyum sağlayabilmesi amacıyla gerekli, aynı zamanda gelişmek ve inovasyon için de bir potansiyel olarak görülmektedir. Bu sebeplele birçok yönetim bilimci değişen koşullara uyum sağlayabilmek, rekabet edebilirliğini sürdürmek, yeniliklere açık olmak ve performansını geliştirebilmesi için örgütlerde, örgütsel öğrenmeyi gerekli görmektedir (Keklik, Kılıç, Yıldız, & Yıldız, 2015). Örgütsel öğrenme kurumlar için uzun vadelerde büyük önem taşımaktadır.

Chiva'ya göre örgütsel öğrenme kapasitesinin beş boyutu vardır. Bu boyutlar; dış çevre ile etkileşimli olma, deneyim, risk almak, diyalog kurma ve katılımcının karar almasıdır. Bu boyutların birleşmesiyle de kurumların örgütsel öğrenme kapasitesi ortaya çıkmaktadır. Yani deneyim, yeni fikirleri ve önerileri anlayışla karşılamayı ve etkin bir biçimde katılımı, gelişimi ve öğrenmeyi kapsamaktadır. Risk alma ise belirsizlik ve hatalara karşı anlayışlı olmayı kapsamaktadır. Dış çevreyle etkileşimli olma ise dış çevreyle olan etkileşimin derecesini göstermektedir. Diyalog kurma, yapılacak faaliyetlerin sürekli iletişim, tartışma, grup çalışmasına dayalı olmasını ifade eder. Katılımcının karar alması, örgüt yapısının esnekliğinin ve çalışanların gerçekleşen bütün aşamalarda işin içerisinde olmasını ifade eder (Keklik, Kılıç, Yıldız, & Yıldız, 2015). Bu boyutların hepsi örgütsel öğrenme kapasitesi için önemlidir.

Şekil 2.5: Sanal Kaytarma ve Örgütsel Öğrenme Kapasitesi

İnternet ve diğer bilgi teknolojilerinin doğru kullanılması insanlar arasında sinerji yaratabilen bir kaynaktır. Sanal kaytarma davranışlarının çalışanları öğrenmeye teşvik etme, problemlere daha yaratıcı çözümler bulmaya yardımcı olma, iş ile yaşam arasında denge kurmaya katkı sağlama gibi etkileri vardır. Lim ve Chen'in gerçekleştirdiği çalışmada internet üzerinde yapılan sörf aktivitelerinin çalışanları duygusal olarak olumlu etkilediği, çalışanların zihnini tazelediği ve böylelikle çalışanların üretkenliğini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Rajah ve Lim'in gerçekleştirdiği çalışmada da sanal kaytarma davranışlarının artmasıyla örgütsel vatandaşlık davranışları arasında pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Keklik, Kılıç, Yıldız, & Yıldız, 2015). Yani sanal kaytarma davranışlarının olumlu etkilerinin de olabileceği gözlenmektedir.

2.7. Sanal Kaytarma ve Motivasyon İlişkisi

Motivasyon, bireylere nasıl davranıldığı ya da bireylerin yaptıkları iş hakkında neler hissettikleriyle ilgilidir (Akbaba, 2006). Eğitimdeki önemli psikolojik kavramlardan biri de motivasyondur. Motivasyon; bireyi harekete geçiren nedenler ya da öğrencileri istenilen yolda çalıştırma sanatı olarak tanımlanabilir (Kara, 2008). Eğitimin verimli olabilmesi için öğretmenlerin moralinin yüksek olması önemlidir. Öğretmenlerin

moralini yükseltebilmek için alınacak önlemlere bakılırsa, yöneticinin çalışanına doğru örnek olması ve bilinçli olarak çalışanlarda hizmet duygusu uyandırması önemlidir. Kurum içerisinde personelin iş arkadaşlarıyla ilişkisi, kişiliğine verilen değer, yöneticisinin davranışları motivasyonla yakından ilgilidir (Karaköse & Kocabaş, 2006). Öğretmenlerin motive olmadan derse girmiş olmaları öğrencilerin de moralini etkiler. Derse motive olamayan öğretmen ve öğrenciler farklı arayışlar içerisine girebilir. Öğretmenler motive olmak internette vakit geçirmeyi tercih edebilir fakat bu davranış çalışma saatleri içinde gerçekleştirilirse sanal kaytarma davranışlarına sebep olacaktır. Öğretmenlerin okula iletişim halinde olması ve birbirini etkilemesi nedeniyle sanal kaytarma davranışları artış gösterebilir.

Okul yöneticilerinden personelin motive etmesi beklenir. Bunun en kolay yollarından biri de takım kurmaktır. Takım olarak çalışmak personelin moralini ve yardımlaşma duygularını geliştirir, güven içinde çalışmasını ve dostluk ilişkilerini geliştirir. Eğitim örgütünde de takım çalışmasını gerektirecek durumlar vardır. Öğretmenler arasında birlik sağlamak için takımlar kurulmalıdır. Okulda yeni bilgiler edinilirken üyelerin birbirini desteklemesi eğitimde kaliteyi ve grup içi motivasyonu artırdığı ve takım çalışması yapmanın öğretmenleri yönetime katmak anlamına geldiğine hem yöneticiler hem de öğretmenler katılmaktadır (Kocabaş & Gökbaşı, 2003). Takımda yer alan öğretmenler birbirini kolaylıkla etkilemektedir. Motive olamamış bir öğretmen bütün grubun motivasyonunu bozabilir. Takımda sanal kaytarma davranışları gösteren bir bireyin olması diğer bireylerinde sanal kaytarma davranışları göstermesine neden olabilir.

2.8. Sanal Kaytarmayla İş ve Meslek Etiği İlişkisi

Dilimizde etik kavramı yerine ahlak kavramı kullanılmaktadır. Fakat bu kavramlar arasında farklılıklar vardır. Ahlak toplum içerisinde insanların uyması gereken kuralları belirtir (Arslan, 2003). Ahlak daha soyut, etik ise daha somut bir kavramdır. Etik genel olarak davranış standartları olarak tanımlanır. Ahlak kişilere göre değişebilir fakat etik kuralları daha keskindir. Birçok etik türü vardır. Bunlardan biri de meslek etiğidir.

Meslek etiği; iş hayatında çalışanların paylaştığı ve kabul edilen yaklaşım, kural, tutum ve davranışlardır (Özmen & Güngör, 2008). Her meslek kendi etiğini üretmektedir.

Çalışanların davranışlarında ve çalışma ilkelerinde ortaklıklar sağlamak için meslek etiği ilkeleri geliştirilmeye çalışılmaktadır. Etik kuralları iş yaşamındaki belirsizlikleri azaltır. Meslek etiğinin en önemli özelliklerinden biri dünyanın her yerinde bir meslekle ilgili etik kurallarının aynı olmasıdır (Yürütücü & Gürbüz, 2001). Bu da etik kurallarına güveni ve uyulması gerekliliğini artırır.

Eğitim ve etikle ilgili yaklaşımlar bu kavramların birbirinden ayıramayacağını savunur. Erdem öğrencilerin içindedir ve öğretmenler bunun dışı vurulması için öğrencilere yol göstermelidir.

Meslek etiği ve sanal kaytarma da birbirinden ayrı düşünülemez. Çalışma saatleri içerisinde sanal kaytarma etkinliklerinde bulunmak meslek etiğine zarar verir. Aynı zamanda çalışma ahlakını zedeler.

3. YÖNTEM

Bu bölümde çalışmayla ilgili araştırma modeline, veri toplama araçlarına, verilerin çözümlenmesine ve yorumlanma süreçlerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada ilk ve ortaokul öğretmenlerinin okulda teknoloji ve internet kullanımına bağlı sanal kaytarma davranışlarının incelenmesi ve bu davranışların yaşa, cinsiyete, kıdeme, eğitim düzeyine, internet kullanım beceri ve süresine göre farklılıklarının araştırılması amaçlanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlandığı için genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli, çok fazla birimden oluşan bir evrende, evren hakkındaki genel bir yargıya ulaşmak için evrenin tamamı veya evrenden alınan bir grubun, örnek veya örneklem üzerinde yapılacak tarama düzenlemelerinde kullanılır (Karasar, 2016). Bir konu veya olay ile ilgili katılımcıların görüşlerini ya da ilgi, beceri, tutum gibi özelliklerini belirlemek için genellikle diğer araştırmalardan daha büyük örneklerle yapılan araştırmalara tarama araştırmaları denir. Tarama araştırmalarında genellikle; büyük bir topluluğun bir konuyla ilgili görüşlerini veya özelliklerini belirlemek için topluluğu temsil edebilecek bir parça seçilir. Veriler bu örneklemde toplanır. Araştırma için veri toplanırken kişilere yöneltilen soruların cevapları dikkate alınır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2014). Bu kapsamda elde edilen veriler nicel teknikler kullanılarak analiz edilmiştir.

3.2. Araştırma Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili, Avrupa yakasında bulunan ilk ve ortaokul türünde kamu okullarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme belirlenirken seçkisiz örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Basit seçkisiz örnekleme yönteminde, her bir örnekleme birimine eşit seçilme olasılığı verilir ve

seçilen birimler rneklemeye alınır. Tüm bireylerin seçilme olasılığı aynıdır ve bir bireyin seçimini diğer bireyin seçimini etkilemez (Büyüköztürk, Kılıç akmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2014). Bu araştırmanın rneklemeni, 2016-2017 eğitim ğretim yılında Başakşehir ilçesinde bulunan ilk ve ortaokul türündeki kamu okullarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü (2016) verilerine göre 2016-2017 eğitim ğretim yılında bu bölgede 45 ilkokul ve 16 ortaokul olmak üzere toplamda 61 ilk ve ortaokul bulunmaktadır. Bu okullarda toplamda 2986 ğretmen görev yapmaktadır (Adalı & Kakırman, 2016). Gönüllülük esasına dayalı olarak yürütülen bu çalışmada 670 ğretmen katılım göstermiştir. Bu ölçeklerden 484 adet geçerli kabul edilmiştir. Geçerli olan ölçeklerin oranı % 72,23 olarak belirlenmiştir.

Sosyo-ekonomik düzeyinin yüksek olması ve ölçeğin internet kullanım bilgilerini içermesi sebebiyle bu okullarda internet bağlantısının yaygın olarak kullanılmasından dolayı Başakşehir bölgesi seiliştir. Ayrıca yeni bir ile olması sebebiyle bu bölgede bu konuyla ilgili pek fazla çalışma yapılmamış olması bu bölgenin seçilmesi için diğer sebeplerdir.

Araştırma kapsamına alınan İstanbul ilinin Avrupa yakasındaki Başakşehir ilçesinde bulunan ilk ve ortaokullarda görev yapmakta olan 2986 öğretmenden oluşan ana kitleyi temsil edecek örneklem büyüklüğünün belirlenmesi için;

$$n = \frac{N \cdot t^2 \cdot p \cdot q}{d^2 \cdot (N - 1) + t^2 \cdot p \cdot q};$$

formülü kullanılmıştır. Homojen olarak dağılmayan bu evren için %95 güven aralığında $\pm$ %5 örneklem hatasıyla gerekli örneklem büyüklüğü $n = 484$ olarak hesaplanmıştır. Bu formülde p değeri 0,5 q değeri 0,5 hoşgörü miktarı da $E = 0,05$ olarak alınmış olup %95 güven aralığında belirlenen 484 kişinin evreni temsil etme gücüne sahip olduğu belirlenmiştir (Cohen, Manion, & Morrison, 2007). Araştırmada alışma grubunu oluşturan öğretmenlere araştırmanın veri toplama aracı olan İnternet Kullanım leği (İK) uygulanmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Bu araştırma kullanılmak üzere hazırlanan ölçek için İstanbul Aydın Üniversitesi etik kurulundan ve İstanbul Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır.

Araştırmada önemli ve önemsiz sanal kaytarma faaliyetlerinin kullanım sıklığını belirlemek için öğretmenlere İnternet Kullanım Ölçeği uygulanmıştır. Bu ölçek ile öğretmenlerin interneti hangi düzeyde, hangi sıklıkla ve hangi amaçlarla kullandıkları gibi değerler ölçülmeye çalışılmıştır. Araştırmada anket yöntemi kullanılmıştır. Büyüköztürk'e göre (2014) anket; bireyin yaşam şartlarını, davranışını, inancını ya da tutumunu belirlemek için yapılan bir takım sorulardan oluşturulmuş bir araştırma materyalidir.

Araştırmada kullanılan ölçek 3 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde kişisel bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinlikleriyle ilgili kısım yer almaktadır. Üçüncü bölümde de Mesai Saatleri İçerisinde İş Dışı İnternet Kullanım Gerekçelerini içeren kısım yer almaktadır. Kullanılan ölçek Aykut Akca (2013) tarafından geliştirilmiştir ve ölçek maddeleri oluşturulurken, Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinlikleriyle ilgili kısım oluşturulurken Anandarajan ve diğerlerinin (2004) çalışmalarında konu edilen kişisel internet kullanım etkinliklerinin eğitim örgütlerine uyarlanmış hali kullanılmıştır. Mesai Saatleri İçerisinde İş Dışı İnternet Kullanım Gerekçelerini içeren kısım ise Doorn (2011) tarafından geliştirilmiş olan “Siber Aylaklık Davranış Gerekçeleri” ölçeğinden faydalanılarak oluşturulmuştur.

Bu araştırmada verilerin toplanması için dereceleme şeklinde hazırlanmış ve likert tipi ölçek olarak geliştirilen “İnternet Kullanım Ölçeği” kullanılmıştır. Likert tipi sorularda konuyla ilgili tutum ya da görüşlerle ilgili katılım düzeyini belirten ifadeler yer alır (Turan, Şimşek, & Aslan, 2015). İlk bölüm 21 maddeden, ikinci bölüm 33 maddeden ve üçüncü bölüm 12 maddeden oluşmaktadır. Veriler toplam 66 madde ile ölçülmüştür. Ölçekte katılımcıların etkinlik ve gerekçe düzeyi sorularına A-Hiçbir Zaman, B-Kısmen, C-Bazen, D-Sıklıkla, E-Her Zaman şeklinde yanıt vermeleri istenmiştir. Ölçek maddeleri; A:1, B:2, C:3, D:4, E:5 şeklinde puanlanmıştır. Puanın artması ya da azalması bireyin bu değere daha çok sahip olduğunu veya olmadığını

göstermektedir. Ölçeği değerlendirmek için Çizelge 4'deki Ölçek Değerlendirme Tablosundan faydalanılmıştır.

Ölçeğin güvenilirliğini hesaplamada iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alpha hesaplanmıştır. Ölçeğin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinlikleri bölümünün genel güvenilirlik değeri $\alpha=0,929$ olarak hesaplanmış ve bu değer çok yüksek bulunmuştur. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır.

3.3.1. Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinlikleri Ölçeğini Faktör Yapısı

Mesai saatleri içinde ve dışında internet kullanım etkinlikleri bazı gruplara ayrılmıştır. Bunlar; dinlenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri, suistimale açık internet kullanım etkinlikleri, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri ve belirsiz internet kullanım etkinlikleridir.

Dinlenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri; hafta sonu için eğlence, sosyal planlar yapma, çevrimiçi alışveriş ve fiyat araştırması yapma, amaçsızca internette dolaşma, yeni iş ve kariyer fırsatları araştırma, tatil rezervasyonu ve çevrimiçi bilet işlemleri yapma, satın alınması düşünülen ürünler hakkında araştırma yapma, sosyal kulüp ve organizasyonlar hakkında bilgi toplama, hobi ve ilgi alanlarıyla ilgili araştırma yapma etkinlikleridir.

Suistimale açık internet kullanım etkinlikleri; sosyal medyayı takip etme, sanal toplulukları, forumları ziyaret etme, blogları takip etme, kişisel web sitesi üzerinde çalışma, iş dışı e-posta gönderme ve alma, anlık ileti gönderme ve alma, internet reklamlarını inceleme, müzik indirme, haberleri takip etme, çevrimiçi oyun oynama, video izleme, ilan ve fırsat sitelerini takip etme, kişisel konularda araştırma yapma etkinlikleridir.

Kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri; MEB'in internet sitesini takip etme, eğitim alanındaki akademik yayınları ve haberleri takip etme, sendika ve meslek örgütlerinin web sitelerini takip etme, eğitim bilimleri ile ilgili siteleri takip etme, mevzuata yönelik araştırma yapma, diğer okulların faaliyet ve başarılarını takip etme, hizmet içi kurs ve seminerler hakkında bilgi edinme ve başvuru yapma, gündemi takip

etme, branşı ile ilgili siteleri takip etme, adres, telefon numarası, yol tarifi gibi bilgilere ulaşma etkinlikleridir. Belirsiz internet kullanım etkinlikleri; forumlarda eğitim üzerine tartışmalar yapma ve devlet kurumlarının web sitelerini ziyaret etme etkinliklerini içerir.

Çizelge 3.1: Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinlikleri Ölçeğinin Faktör Yapısı

Boyut	Madde	Faktör Yüğü	Varyans	Cronbach's Alpha
Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanım Etkinlikleri	5. Tatil rezervasyonu ve çevrimiçi bilet işlemleri yapma	0,767	24,41	0,814
	1. Hafta sonu için eğlence / sosyal program yapma	0,752		
	8. Hobi ve ilgi alanlarıyla ilgili araştırma yapma	0,749		
	6. Satın alınması düşünülen ürünler hakkında araştırma yapma	0,702		
	2. Çevrimiçi alışveriş / fiyat araştırması yapma	0,639		
	3. Amaçsızca internette dolaşma	0,598		
	7. Sosyal kulüp ve organizasyonlar hakkında bilgi toplama	0,547		
	4. Yeni iş ve kariyer fırsatlarını araştırma	0,510		
Suistimale Açık İnternet Kullanım Etkinlikleri	12. Blogları takip etme	0,735	20,32	0,898
	25. Video izleme	0,733		
	26. İlan ve fırsat sitelerini takip etme	0,701		
	21. Açık artırma sitelerinde alım / satım işlemleri yapma	0,695		
	10. Sohbet odalarında özel yaşama ilişkin paylaşımlarda bulunma	0,679		
	27. Kişisel konularda araştırma yapma	0,671		
	11. Sanal toplulukları / forumları ziyaret etme	0,665		
	17. İnternet reklamlarını inceleme	0,646		
	22. Eğlence amaçlı haberleri takip etme	0,644		
	24. Spor ve magazin haberlerini takip etme	0,636		
	15. Çevrimiçi günlük finansal işlemler yapma	0,627		
	14. İş dışı e-posta gönderme / alma	0,601		
	16. Anlık ileti gönderme / alma	0,582		
	9. Sosyal medyayı takip etme / varlığını sürdürme	0,556		
	23. Çevrimiçi oyun oynama	0,544		
Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanım Etkinlikleri	18. Müzik indirme	0,515	15,65	0,870
	13. Kişisel web sitesi üzerinde çalışma	0,503		
	33. Diğer okulların faaliyet ve başarılarını takip etme	0,782		
	31. Eğitim bilimleri ile ilgili siteleri takip etme	0,775		
	32. Mevzuata yönelik araştırma yapma	0,763		
	34. Hizmet içi kurs ve seminerler hakkında bilgi edinme ve başvuru yapma	0,731		

	29. Eğitim alanındaki akademik yayınları ve haberleri takip etme	0,722		
	36. Branşı ile ilgili siteleri takip etme	0,716		
	28. MEB internet sitesini takip etme	0,653		
	30. Sendika ve meslek örgütlerinin web sitelerini takip etme	0,643		
	35. Haber portalleri üzerinden gündemi takip etme	0,563		
	37. Adres, telefon no, yol tarifi vb. bilgilere ulaşma	0,443		
Belirsiz İnternet Kullanım Etkinlikleri	39. Devlet kurumlarının web sitelerini ziyaret etme	0,786	6,38	0,753
	38. Sohbet odalarında / forumlarda eğitim üzerine tartışmalar yapma	0,725		
Toplam Varyans: % 66,76				

Mesai saatlerinde iş dışı internet kullanım gerekçeleri ölçeğindeki maddelerin güvenilirliğini hesaplamada iç tutarlılık katsayısı olarak kabul edilen Cronbach Alpha hesaplanmıştır. Ölçeğin genel güvenilirlik değeri $\alpha = 0,90$ olarak çok yüksek bulunmuştur. Ölçeğin İş Dışı İnternet kullanımı Gerekçeleri bölümü için yapı geçerliliğinin ortaya koymak için açıklayıcı faktör analizi yöntemi uygulanmıştır. Yapılan Barlett testi sonucunda ($p = 0,00 < 0,05$) faktör analizine alınan değişkenler arasında ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Yapılan test sonucunda ($KMO = 0,90 > 0,60$) örnek büyüklüğünün faktör analizi uygulanması için yeterli olduğu tespit edilmiştir. Faktör analizi uygulamasında varimax yöntemi seçilerek faktörler arasındaki ilişkinin yapısının aynı kalması sağlanmıştır. Faktör analizi sonucunda değişkenler toplam açıklanan varyansı % 56.81 olan 2 faktör altında toplanmıştır. Güvenirliğine ilişkin bulunan alpha ve açıklanan varyans değerine göre “Mesai Saatlerinde İş Dışı İnternet Kullanım Gerekçeleri” ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir araç olduğu anlaşılmıştır.

3.3.2. Mesai Saatlerinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinlikleri Ölçeğini Faktör Yapısı

Mesai saatleri içinde iş dışı internet kullanım etkinlikleri bazı gruplara ayrılmıştır. Bunlar; eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçeler ve araştırma öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerdir.

Eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerle yapılan etkinlikler; uzaktaki arkadaşlarla sosyal paylaşımlarda bulunma, boş vakitleri değerlendirme, alım satım yaparak maddi kazanç elde etme, eğlenceli vakit geçirme, yorum yapma ya da

görüş bildirme, işe biraz ara verme ya da dinlenme, işten uzaklaşarak zihni boşaltma etkinlikleridir.

Araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerle yapılan etkinlikler; merak edilen ya da ilgi duyulan konularla ilgili bilgi birikimini artırma, gündemi takip etme, kendini geliştirme ya da yeni beceriler kazanma ve satın alınması düşünülen ürünlerle ilgili araştırma yapma etkinlikleridir.

Çizelge 3.2: Mesai Saatlerinde İş Dışı İnternet Kullanım Gerekçeleri Ölçeğinin Faktör Yapısı

Boyut	Madde	Faktör Yüğü	Açıklanan Varyans	Cronbach's Alpha
Eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçeler (özdeğer = 6.158)	10. Uzaktaki arkadaşlarla sosyal paylaşımlarda bulunmak (resim, video vb.)	0,733	29,319	0,871
	9. Boş vakitleri değerlendirmek	0,696		
	6. Alım satım yaparak maddi kazanç elde etmek	0,688		
	12. Eğlenceli vakit geçirmek	0,663		
	4. Yorum yapmak / Görüş bildirmek	0,651		
	8. İşe biraz ara vermek / Dinlenmek	0,605		
	11. Alışkanlık nedeniyle bir veya daha fazla siteyi takip etmek	0,599		
	5. İşten uzaklaşarak zihni boşaltmak	0,550		
Araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçeler (özdeğer = 1.228)	2. Merak ettiği / İlgi duyduğu konularla ilgili bilgi birikimini artırmak	0,872	27,500	0,827
	1. Gündemi takip etmek	0,792		
	3. Kendini geliştirmek / Yeni beceriler kazanmak	0,743		
	13. Satın almayı düşündüğü ürünlerle ilgili araştırma yapmak	0,592		
	7. Günlük olarak bir veya daha fazla siteyi takip etmek	0,547		
Toplam Varyans: %56,819				

Ölçeği oluşturan faktörlerin güvenirlik katsayılarının ve açıklanan varyans değerlerinin yüksek olması ölçeğin güçlü bir faktör yapısının olduğunu gösterir. İlk

faktörde yer alan maddeler “Eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçeler” olarak ele alınmıştır. “Eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçeler” faktörünü oluşturan 8 maddenin güvenirliği $\alpha = 0,87$ olarak, açıklanan varyans değeri %29,31 olarak saptanmıştır. İkinci faktörde yer alan maddeler “araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçeler” olarak ele alınmıştır. “Araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçeler” faktörünü oluşturan 5 maddenin güvenirliği $\alpha = 0,82$ olarak, açıklanan varyans değeri %27,50 olarak belirlenmiştir. Ölçekteki faktörlerin puanı hesaplatılırken faktördeki maddenin değeri toplanıp daha sonra madde sayısına bölerek faktör puanı bulunmuştur.

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada verilerin toplanması için öğretmenlere İnternet Kullanım Ölçeği uygulanmıştır. Veri toplama işleminden sonra ölçeklerin değerlendirilme aşamasına geçilmiştir. Eksik, özensiz, hatalı ve rastgele doldurulan ölçekler değerlendirilmeye dâhil edilmemiştir. Uygulamadan sonra ölçme araçları IBM SPSS Statistics 22 (Statistical Package for Social Science) paket programına girilmiştir. Daha sonra araştırmanın amacı doğrultusunda ilgili analizler yapılmıştır.

Grubun genel yapısını tanıtmak için frekans ve yüzde dağılımları ölçme aracından alınan puanların ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (SS) değerleri hesaplanmıştır. Araştırmada nicel verileri karşılaştırılmak için, iki grup arasındaki farkı belirlemede *t*-test, ikiden fazla grubun olduğu durumları incelemek için de tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) ve grupların arasındaki farkı incelenmek için de post-hoc Tukey analizi yapılmıştır.

Çizelge 3.3: Ölçek Değerlendirme Tablosu

Seçenek	Puan	Puan Aralığı
Hiçbir Zaman	1	1,00 - 1,80
Kısmen	2	1,81 - 2,60
Bazen	3	2,61 - 3,40
Sıklıkla	4	3,41 - 4,20
Her Zaman	5	4,21 - 5,00

Bu çalışmada kullanılan likert tipi ölçekte katılımcıdan verilen önermeler ile ilgili görüşlerini, fazla olumludan fazla olumsuz olabilecek şekilde sıralanmış seçenekler

arasından belirtmesi istenmiştir. Bu çalışmada; 1:Hiçbir Zaman, 2:Kısmen, 3:Bazen, 4:Sıklıkla 5:Her Zaman şeklinde sıralanmış olan bir ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin sonuçları 1,00 ile 5,00 puan arasındaki genişlikte dağılmıştır. Bu genişlikte beşe bölünüp ölçeğin kesim noktalarının belirlenmesiyle düzeyler oluşturulmuştur. Çalışmada Çizelge 4 dikkate alınarak ölçek değerlendirme yapılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

Çalışmanın bu bölümünde, araştırma probleminin çözümüyle ilgili, araştırmaya katılan öğretmenlerden anket aracılığıyla toplanmış verilerin analiz edilmesiyle ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Elde edilmiş bulgulara dayanarak açıklamalar ve yorumlar yapılmıştır.

4.1. Demografik Bilgilerin İncelenmesi

Bu bölümde ankete katılan öğretmenlerin demografik bilgilerinin yorumları yer almaktadır. Bu demografik bilgiler; yaş, cinsiyet, eğitim durumu, mesleki kıdem, internet kullanım süresi, internet kullanım düzeyi, internet kullanım sıklığı, internette kesintisiz bağlı kalınan süre, sosyal paylaşım sitelerine üyelik durumu, kişisel web sitesi olma durumudur.

Çizelge 4.1: Öğretmenlerin Demografik Özellikleriyle İlgili Frekans ve Yüzde Değerleri

Değişkenler	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	352	%72,7
	Erkek	132	%27,3
Yaş	25 yaş ve altı	45	%9,3
	26-35 yaş arası	227	%46,9
	36-45 yaş arası	152	%31,4
	46-55 yaş arası	52	%10,7
	56 yaş ve üstü	8	%1,7
Eğitim Düzeyi	Yüksekokul / Enstitü	20	%4,1
	Lisans	426	%88,0
	Lisansüstü	38	%7,9
Mesleki Kıdem	1 yıldan az	30	%6,2
	1-5 yıl	109	%22,5
	6-10 yıl	125	%25,8
	11-15 yıl	84	%17,4
	16 yıl ve fazlası	136	%28,1
İnternet Kullanma Süresi	1 yıldan az	0	%0
	1-5 yıl	32	%6,6
	5-10 yıl	167	%34,5
	10 yıl ve fazlası	285	%58,9

İnternet Kullanma Beceri Düzeyi	Başlangıç Düzeyi	18	%3,7
	Orta Düzey	295	%61,0
	İleri Düzey	154	%31,8
	Uzman Düzeyi	17	%3,5
Bilgisayar, Teknoloji Ya da İnternet Kullanımına İlişkin Bir Eğitime Katılma Durumu	Evet	250	%51,7
	Hayır	234	%48,3
İnternet Kullanım Sıklığı	Her Gün	457	%94,4
	Haftada Birkaç Gün	25	%5,2
	Ayda birkaç gün	2	%0,4
Günde İnternette Zaman Geçirdiği Süre	1 saatten az	105	%21,7
	1-3 saat	279	%57,6
	3 saat ve fazlası	100	%20,7
İnternette Kesintisiz Bağlı Kaldığı Süre	1 saatten az	310	%64,0
	1-3 saat	124	%25,6
	3 saat ve fazlası	50	%10,3
Sosyal Paylaşım Sitelerine Üyelik Durumu	Evet	403	%83,3
	Hayır	81	%16,7
Sosyal Medya Üzerinden Paylaşımında Bulunma Durumu	Evet	347	%71,7
	Hayır	137	%28,3
Sosyal Medya Üzerinden Paylaşımında Bulunma Sıklığı	Her gün	55	%11,4
	Haftada birkaç gün	134	%27,7
	Ayda birkaç gün	208	%43,0
İnternete Bağlanma Gerekçesinden Bilerek Ya Da Bilmeyerek Uzaklaşma Durumu	Evet	175	%36,1
	Hayır	87	%18,0
	Bazen	222	%45,9
Mesai Saatleri İçerisinden İnternet Üzerinden İşle İlgili Olmayan Bir Uğraş İçerisinde Olmanın Kabul Edilebilir Bir Durum Olduğunu Düşünme Durumu	Evet	40	%8,3
	Hayır	330	%68,1
	Bazen	114	%23,6
Kişisel Web Sitesi Olma Durumu	Evet	41	%8,5
	Hayır	443	%91,5
TOPLAM		484	%100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %72,7'si (352 kişi) kadın ve % 27,3'ü (132 kişi) erkek şeklindedir. Bu sonuçlara bakılarak kamu okullarında çalışan öğretmenlerin daha çok kadın öğretmenler olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşa göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %9,3'ü (45 kişi) 25 yaş ve altı, %46,9'u (227 kişi) 26-35 yaş arası, %31,4'ü (152 kişi) 36-45 yaş arası, %10,7'si (52 kişi) 46-55 yaş arası ve %1,7'si (8 kişi) 56 yaş ve üzeri

şeklinde. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin yaş ortalaması yüksektir fakat yaşlı öğretmen sayısı da çok azdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim düzeyine göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %4,1'i (20 kişi) yüksekokul-enstitü, %88,0'i (426 kişi) lisans ve %7,9'u (38 kişi) lisansüstü eğitim mezunudur. Araştırma sonuçlarına göre kamuda görev yapan öğretmenler büyük çoğunlukla lisan mezunudur ve çok az yüksek lisan ya da doktora yapan öğretmen bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdeme göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %6,2'si (30 kişi) 1 yıldan az, %22,5'i (109 kişi) 1-5 yıl arasında, %25,8'i (125 kişi) 6-10 yıl arasında, %17,4'ü (84 kişi) 11-15 yıl arasında ve %28,1'i (136 kişi) 16 yıl ve fazlası kıdeme sahiptir. Araştırma sonuçlarına göre kamuda görev yapan öğretmenlerin çoğu mesleki kıdemi fazla olan öğretmenlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin internet kullanım sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %6,6'sı (32 kişi) 1-5 yıl arasında, %34,5'i (167 kişi) 6-10 yıl arasında ve %58,9'u (285 kişi) 10 yıl ve daha fazla süredir internet kullanmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre kamuda görev yapan öğretmenler uzun yıllardır internet kullanmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin teknoloji ve internet kullanım becerileri düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde; %3,7'si (18 kişi) başlangıç düzeyinde, %61,0'i (295 kişi) orta düzeyde, %31,8'i (154 kişi) ileri düzeyde ve %3,5'i (17 kişi) uzman düzeyindedir. Araştırma sonuçlarına göre kamuda görev yapan öğretmenler büyük çoğunlukla orta düzeyde teknoloji ve internet kullanabilmektedir ve uzman düzeyinde çok az öğretmen görev yapmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bilgisayar, teknoloji ya da internet kullanımına ilişkin bir eğitime katılma durumuna göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %51,7'si (250 kişi) bir eğitime katılmış ve %48,3'ü (234 kişi) bir eğitime katılmamıştır. Araştırma sonuçlarına göre bir eğitime katılmamış öğretmenlerin oranı oldukça yüksektir. Bu da öğretmenlerin orta düzeyde teknoloji ve internet kullanımının daha yüksek olma sebebini açıklamaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin internet kullanım sıklığına göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %94,4'ü (457 kişi) her gün, %5,2'si (25 kişi) haftada birkaç gün ve %0,4'ü (2 kişi) ayda birkaç gün internet kullanmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre neredeyse her öğretmen her gün internet kullanmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin günde internette geçirdikleri saate göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %21,7'si (105 kişi) 1 saatten az, %56,7'si (279 kişi) 1-3 saat arasında ve %20,7'si (100 kişi) 3 saat ve fazlası internette zaman geçirmektedir. Araştırma sonuçlarına göre kamuda görev yapan öğretmenlerin büyük çoğunluğu günde birkaç saatini internette geçirmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin internete kesintisiz bağlı kalma durumuna göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %64,0'ü (310 kişi) 1 saatten az, %25,6'sı (124 kişi) 1-3 saat arası ve %10,3'ü (50 kişi) 3 saat ve fazlası internette kesintisiz bağlı kalmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre kamuda görev yapan öğretmenler uzun süre kesintisiz internete bağlı kalmasa da belirli aralıklarda interneti kullanmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sosyal paylaşım sitelerine üye olma durumuna göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %83,3'ü (403 kişi) sosyal paylaşım sitelerine üye ve %16,7'si (81 kişi) sosyal paylaşım sitelerine üye değildir. Araştırma sonuçlarına göre kamuda görev yapan öğretmenlerin büyük çoğunluğu sosyal paylaşım sitelerine üyedir ve çok az kişinin sosyal paylaşım sitelerine üyeliği yoktur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sosyal medyada paylaşımda bulunma durumuna göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %71,7'si (347 kişi) sosyal medyada paylaşımda bulunmakta ve %28,3'ü (137 kişi) sosyal medyada paylaşımda bulunmamaktadır. Araştırma sonuçlarına göre kamuda görev yapan öğretmenlerin büyük çoğunluğu sosyal medyada paylaşımlarda bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sosyal medya üzerinden paylaşımda bulunma sıklığına göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %11,4'ü (55 kişi) her gün, %27,7'si (134 kişi) haftada birkaç gün, %43,0'ü (208 kişi) ayda birkaç gün sosyal medyada paylaşımda bulunmakta ve %18,0'i (87 kişi) hiçbir zaman sosyal medyada paylaşımda bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin internete bağlanma gerekçelerinden bilerek ya da bilmeyerek uzaklaşarak farklı konularla ilgilenme durumuna göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %36,2'si (175 kişi) bilerek ya da bilmeyerek internete bağlanma gerekçesinden uzaklaşmakta, %18,0'i (87 kişi) bilerek ya da bilmeyerek internete bağlanma gerekçesinden uzaklaşmamakta, %45,9'u bazen bilerek ya da bilmeyerek internete bağlanma gerekçesinden uzaklaşmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel web sitesi olma durumuna göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %8,5'inin (41 kişi) kişisel web sitesi bulunmakta ve %91,5'inin (443 kişi) kişisel web sitesi bulunmamaktadır. Araştırma sonuçlarına göre kamuda görev yapan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kişisel web sitesi bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde internet üzerinden işle ilgili olmayan bir uğraş içerisinde olmayı kabul edilebilir bir durum olarak görme durumuna göre dağılımı incelendiğinde; öğretmenlerin %8,3'ü (40 kişi) mesai saatlerinde işle ilgili bir uğraş içerisinde olmayı kabul edilebilir bir durum olarak görmekte, %68,2'si (330 kişi) kabul edilebilir bir durum olarak görmemekte ve %23,6'sı (114 kişi) kısmen kabul edilebilir bir durum olarak görmektedir.

4.2. İnternet Erişimi İle İlgili Bilgilerin İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin internet erişimi yapabildiği yerlere göre dağılımı; %2,5 (12 kişi) oranla daha çok okulda, %25,6 (124 kişi) oranla daha çok evde ve %71,9 (348 kişi) oranla mobil cihazlar ile her yerde şeklindedir.

Çizelge 4.2: Öğretmenlerin İnternet Erişimini Yapabildiği Uygun Yerlere Göre Dağılımı

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde(%)
Daha çok okulda	12	%2,5
Daha çok evde	124	%25,6
Mobil cihazlar ile her yerde	348	%71,9
TOPLAM	484	%100,0

Araştırma sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin internet erişimi için en fazla mobil cihazlar ile her yerde ulaşım sağladığı görülmektedir. Yani öğretmenler sürekli internete bağlı kalma ihtiyacı duymaktadır.

4.3. İnternet Bağlantısının Sağlandığı Kaynağa İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin okulda kullandığı internet bağlantısını sağladığı kaynağa göre dağılımı; %36,6 (177 kişi) oranla Milli Eğitim Bakanlığı'nın sağladığı internet bağlantısından, %2,9 (14 kişi) oranla okul adına alınmış başka bir internet bağlantısından ve %60,5 (348 kişi) oranla mobil hattının sağladığı internet bağlantısından şeklindedir.

Çizelge 4.3: Öğretmenlerin Okulda Kullandığı İnternet Bağlantısını Sağladığı Kaynağa Göre Dağılımı

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde(%)
Milli Eğitim Bakanlığı'nın sağladığı internet bağlantısından	177	%36,6
Okul adına alınmış başka bir internet bağlantısından	14	%2,9
Mobil hattının sağladığı internet bağlantısından	293	%60,5
TOPLAM	484	%100,0

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler okulda en fazla mobil hattının sağladığı internetten faydalanmaktadır. Ayrıca okul adına alınan internet bağlantılarının artık kullanılmıyor olması bu maddenin oranının düşük çıkmasının nedeni olabilir.

4.4. MEB'in İnternet Bağlantısının Kullanılmama Nedenlerinin İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığının sağladığı interneti kullanmama sebeplerine göre dağılımı; %27 (107 kişi) oranla Milli Eğitim Bakanlığı'nın sağladığı internet bağlantısının yavaş olması, %33 (133 kişi) oranla Milli Eğitim Bakanlığı'nın sağladığı internet bağlantısının filtreli olması, %17 (69 kişi) oranla Milli Eğitim Bakanlığı'nın sağladığı internet bağlantısının öğrenciler için sağlanmış olması ve %23 (93 kişi) diğer sebepler şeklindedir. Öğretmenler diğer sebeplere, bu bağlantıya ihtiyaç olmaması, kablosuz bağlantının olmaması, okuldaki yoğunluk, yeteri kadar bilgisayar olmaması, bilgisayarların yeteri donanımına sahip olmaması, bu bağlantının şifreli olması, bağlantının sınıflarda olmaması ve bu bağlantıya erişebildiklerini bilmemesi gibi açıklamalarda bulunmuşlardır.

Çizelge 4.4: Öğretmenlerin MEB'in Sağladığı İnternet Bağlantısını Kullanmama Sebeplerine Göre Dağılımı

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde(%)
Yavaş olması	107	%27
Filtreli olması	133	%33
Bu bağlantının öğrenciler için sağlanmış olması	69	%17
Diğer	93	%23
TOPLAM	402	%100,0

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin MEB'in sağladığı kullanmamasının en büyük nedeni bu bağlantının filtreli olmasıdır. Ayrıca bu bağlantının yavaş olması da kullanım oranını azaltmaktadır.

4.5. İnternet Üzerinden Yapılan Etkinliklerin İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin günlük yaşamlarında internet üzerinden yapmış olduğu etkinliklere göre dağılımında ilk sırada %90,0 (436 kişi) oranla Mebbis, E-Okul sistemlerinde resmi işlemler yapma yer almaktadır.

Çizelge 4.5: Öğretmenlerin Gündelik Yaşamda İnternet Üzerinden Yapmış Olduğu Etkinliklere Göre Dağılımı

Gruplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Mebbis, e-okul sistemlerinde resmi işlemler yapma	436	%90,0
E-Posta gönderme alma	375	%77,4
Sosyal medyayı takip etme	372	%76,8
Yıllık plan, günlük plan gibi evrakları indirme	356	%73,5
Adres, telefon no, yol tarifi gibi bilgilere ulaşma	353	%72,9
Bankacılık işlemleri yapma	345	%71,2
Video izleme	340	%70,2
Hobi ve ilgi alanlarıyla ilgili araştırma yapma	336	%69,4
Portal ve haber sitelerini takip etme	335	%69,2
EBA'dan içerik inceleme	320	%66,1
Okulda yürütülecek herhangi bir etkinliğe dair araştırma yapma	318	%65,7
Müzik dinleme / indirme	312	%64,4
Satın alınması düşünülen ürünler hakkında araştırma yapma	307	%63,4
Online alışveriş veya fiyat araştırması yapma	305	%63,0
Eğitim alanındaki akademik yayınları ve haberleri takip etme	288	%59,5
Anlık ileti gönderme / alma	264	%54,5
İlan sitelerini takip etme	202	%41,7
Tatil rezervasyonu ve çevrimiçi bilet işlemleri yapma	198	%40,9
Sanal toplulukları / forumları ziyaret etme	190	%39,2
Okulun web sayfasıyla ilgili işlemler yapma	157	%32,4
Oyun oynama	132	%27,2
Blog okuma	126	%26,0
Kurumnet vb. kurumlar arası iletişim sistemlerini kullanma	94	%19,4

Kişisel web sayfasıyla ilgili işlemler yapma	39	%8,0
Diğer	18	%3,71
Online bahis sitelerine girme	16	%3,3

Daha sonra %77,4 (375 kişi) oranla e-posta gönderme ve alma, %76,8 (372 kişi) oranla sosyal medyayı takip, %73,5 (356 kişi) oranla yıllık plan, günlük plan gibi evraklar indirme, %72,9 (353 kişi) oranla adres, telefon numarası, yol tarifi gibi bilgilere ulaşma, %71,2 (345 kişi) oranla bankacılık işlemleri yapma, %70,2 (340 kişi) oranla video izleme yer almaktadır. Devamında %69,4 (336 kişi) oranla hobi ve ilgi alanlarıyla ilgili işlemler yapma, %69,2 (335 kişi) oranla portal ve haber sitelerini takip etme, %66,1 (320 kişi) oranla EBA'dan içerik inceleme/ indirme, %65,7 (318 kişi) oranla okulda yürütülecek herhangi bir etkinliğe dair araştırma yapma, %64,4 (312 kişi) oranla müzik dinleme/ indirme, %63,4 (307 kişi) oranla satın alınması düşünülen ürünler hakkında araştırma yapma, %63,0 (305 kişi) oranla online alışveriş veya fiyat araştırması yapma, 59,5 (288 kişi) oranla eğitim alanındaki akademik yayınları ve haberleri takip etme, %54,5 (264 kişi) oranla anlık ileti gönderme / alma, %41,7 (202 kişi) ilan sitelerini takip etme, %40,9 (198 kişi) oranla tatil rezervasyonu ve çevrimiçi bilet işlemleri yapma, %39,2 (190 kişi) oranla sanla toplulukları / forumları ziyaret etme, %32,4 (157 kişi) okul web sayfasıyla ilgili işlemler yapma yer almaktadır. Devamında %27,2 (132 kişi) oranla oyun oynama, %26,0 (126 kişi) oranla blog okuma, %19,4 (94 kişi) Kurum Net gibi kurumlar arası iletişim sistemlerini kullanma, %8,0 (39 kişi) oranla kişisel web sayfasıyla ilgili işlemler yapma, %3,7 (18 kişi) oranla diğer işlemler ve son olarak %3,3 (16 kişi) oranla online bahis sitelerine girme yer almaktadır.

Araştırma sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin internet üzerinden en sık yaptığı eylemlere bakıldığında ilk sırada okul ile ilgili işlemler yer almaktadır. Daha sonraki eylemler ise daha çok kişisel işlemlerle alakalı eylemlerdir.

4.6. Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin İncelenmesi

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinlikleri incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin

ortalamaları, mesai saatleri içerisindeki internet kullanım ortalamalarından yüksektir. Fakat mesai saatleri içerisinde ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin geneline bakıldığında çok zayıf ya da orta derecededir. Alt boyutlarda da ufak farklılıklar gözlenmektedir.

Çizelge 4.6: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin Ortalamaları

	$\bar{x}$	ss	En Düşük	En Yüksek
Mesai Saatleri İçinde Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanım Etkinlikleri	1,519	0,601	1,000	3,875
Mesai Saatleri İçinde Suistimale Açık İnternet Kullanım Etkinlikleri	1,548	0,589	1,000	3,583
Mesai Saatleri İçinde Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanım Etkinlikleri	1,806	0,676	1,000	4,091
Mesai Saatleri İçinde Belirsiz İnternet Kullanım Etkinlikleri	1,449	0,708	1,000	5,000
Mesai Saatleri İçinde İnternet Kullanım Etkinlikleri Genel Puanı	1,621	0,558	1,000	3,727
Mesai Saatleri Dışında Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanım Etkinlikleri	2,672	0,694	1,000	5,000
Mesai Saatleri Dışında Suistimale Açık İnternet Kullanım Etkinlikleri	2,594	0,662	1,000	5,000
Mesai Saatleri Dışında Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanım Etkinlikleri	2,840	0,705	1,000	5,000
Mesai Saatleri Dışında Belirsiz İnternet Kullanım Etkinlikleri	2,441	0,996	1,000	5,000
Mesai Saatleri Dışında İnternet Kullanım Etkinlikleri Genel Puanı	2,686	0,593	1,030	5,000

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde internet kullanım etkinliklerinin ortalamaları incelendiğinde; “mesai saatleri içinde dinlenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri” alt boyutunun durumu hiçbir zaman ($\bar{x}= 1,51$), “mesai saatleri içinde suistimale açık internet kullanım etkinlikleri” alt boyutunun durumu hiçbir zaman ($\bar{x}= 1,54$), “mesai saatleri içinde kişisel öğrenme amaçlı internet

kullanım etkinlikleri” alt boyutunun durumu hiçbir zaman ($\bar{x}= 1,80$), “mesai saatleri içinde belirsiz internet kullanım etkinlikleri” alt boyutunun durumu hiçbir zaman ($\bar{x}= 1,44$), “mesai saatleri içinde internet kullanım etkinliklerinin genel puanı” alt boyutunun durumu hiçbir zaman ($\bar{x}= 1,62$) şeklinde olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlara göre kamuda görev yapan öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde sanal kaytarma davranışı gösterme düzeyinin çok zayıf olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışında internet kullanım etkinliklerinin ortalamaları incelendiğinde; “mesai saatleri dışında dinlenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri” alt boyutunun ortalamasının durumu bazen ($\bar{x}= 2,67$), “mesai saatleri dışında suistimale açık internet kullanım etkinlikleri” alt boyutunun durumu kısmen ($\bar{x}= 2,59$), “mesai saatleri dışında kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri” alt boyutunun durumu bazen ($\bar{x}= 2,84$), “mesai saatleri dışında belirsiz internet kullanım etkinlikleri” alt boyutunun durumu kısmen ($\bar{x}= 2,44$), “mesai saatleri dışında internet kullanım etkinliklerinin genel puanı” alt boyutunun durumu bazen ($\bar{x}= 2,68$) düzeyde olduğu saptanmıştır.

4.7. Mesai Saatlerinde İş Dışı İnternet Kullanımının İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatlerinde işle ilgili olmayan internet kullanımının gerekçeleri incelenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatlerinde iş dışı internet kullanım gerekçelerinin ortalamaları incelendiğinde, “eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçeler” alt boyutunun ortalaması kısmen ($\bar{x}= 2,35$) ve “araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçeler” alt boyutunun ortalamasının bazen ($\bar{x}= 3,04$) şeklinde olduğu saptanmıştır.

Çizelge 4.7: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatlerindeki İş Dışı İnternet Kullanımı Gerekçelerinin Ortalamaları

	$\bar{x}$	ss	En Düşük	En Yüksek
Eğlence, Dinlenme Ve Sosyal İhtiyaçlara Dayalı Gerekçeler	2,355	0,882	1,000	5,000
Araştırma, Öğrenme Ve Kişisel Gelişime Dayalı Gerekçeler	3,042	0,996	1,000	5,000

Araştırma sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerle interneti kullanma oranı, eğlence, dinlenme ve sosyal

ihtiyaçlara dayalı internet kullanım gerekçelerinden yüksek çıkmıştır. Bu da öğretmenlerin kişisel gelişim ve araştırmaya, eğlenmekten daha fazla zaman ayırdığını göstermektedir.

4.8. Mesai Saatleri İçinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin Cinsiyete Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşma durumları ilişkisiz örneklem *t*-testi ile sınanmıştır. Yapılan ilişkisiz örneklem *t*-testi sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve dışındaki internet kullanım etkinliklerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 28: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin Cinsiyete Göre İncelendiği *t*-testi Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	<i>t</i>	<i>p</i>
Mesai Saatleri İçerisindeki Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Kadın	352	1,544	0,600	1,486	0,138
	Erkek	132	1,453	0,602		
Mesai Saatleri İçerisindeki Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Kadın	352	1,580	0,588	1,954	0,051
	Erkek	132	1,463	0,584		
Mesai Saatleri İçerisindeki Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Kadın	352	1,824	0,682	0,982	0,326
	Erkek	132	1,756	0,660		
Mesai Saatleri İçerisindeki Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Kadın	352	1,475	0,731	1,343	0,180
	Erkek	132	1,378	0,639		
Mesai Saatleri İçerisindeki İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	Kadın	352	1,646	0,563	1,637	0,102
	Erkek	132	1,553	0,542		
Mesai Saatleri Dışındaki Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Kadın	352	2,703	0,700	1,599	0,110
	Erkek	132	2,589	0,672		
Mesai Saatleri Dışındaki Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Kadın	352	2,600	0,674	0,310	0,756
	Erkek	132	2,579	0,631		
Mesai Saatleri Dışındaki Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Kadın	352	2,846	0,726	0,298	0,766
	Erkek	132	2,825	0,648		

Mesai Saatleri Dışındaki Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Kadın	352	2,443	1,030	-0,284	0,777
	Erkek	132	2,462	0,905		
Mesai Saatleri Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	Kadın	352	2,697	0,600	0,688	0,505
	Erkek	132	2,656	0,573		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde yapmış oldukları dinlenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri, suistimale açık internet kullanım etkinlikleri, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri, belirsiz internet kullanım etkinlikleri ve mesai saatleri içinde yapılan internet kullanım etkinliklerinin genel puanı ortalamasının cinsiyet değişkeniyle anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirtmek için yapılmış olan *t*-testinin sonucunda grup ortalamalarının arasında oluşan fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışında yapmış oldukları dinlenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri, suistimale açık internet kullanım etkinlikleri, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri, belirsiz internet kullanım etkinlikleri ve mesai saatleri dışında yapılan internet kullanım etkinliklerinin genel puanı ortalamasının cinsiyet değişkeniyle anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirtmek için yapılmış olan *t*-testinin sonucunda grup ortalamalarının arasında oluşan fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$).

4.9. Mesai Saatleri İçinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin Yaşa Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin yaş değişkenine göre farklılaşma durumları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve dışındaki internet kullanım etkinliklerinin yaş değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 3: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin Yaşa Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Mesai Saatleri İçerisinde Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	25 yaş ve altı	45	1,502	0,600	0,587	0,672
	26-35 yaş arası	227	1,558	0,632		
	36-45 yaş arası	152	1,485	0,584		
	46-55 yaş arası	52	1,497	0,528		
	56 yaş ve üstü	8	1,328	0,486		

Mesai Saatleri İçerisinde Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	25 yaş ve altı	45	1,357	0,442	2,009	0,092
	26-35 yaş arası	227	1,572	0,596		
	36-45 yaş arası	152	1,550	0,609		
	46-55 yaş arası	52	1,642	0,599		
	56 yaş ve üstü	8	1,291	0,454		
Mesai Saatleri İçerisinde Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	25 yaş ve altı	45	1,676	0,645	0,925	0,449
	26-35 yaş arası	227	1,782	0,643		
	36-45 yaş arası	152	1,857	0,751		
	46-55 yaş arası	52	1,888	0,604		
	56 yaş ve üstü	8	1,715	0,681		
Mesai Saatleri İçerisinde Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	25 yaş ve altı	45	1,366	0,526	0,406	0,804
	26-35 yaş arası	227	1,449	0,688		
	36-45 yaş arası	152	1,493	0,805		
	46-55 yaş arası	52	1,413	0,639		
	56 yaş ve üstü	8	1,312	0,703		
Mesai Saatleri İçerisinde İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	25 yaş ve altı	45	1,449	0,478	0,895	0,467
	26-35 yaş arası	227	1,631	0,554		
	36-45 yaş arası	152	1,633	0,597		
	46-55 yaş arası	52	1,675	0,524		
	56 yaş ve üstü	8	1,443	0,518		
Mesai Saatleri Dışındaki Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	25 yaş ve altı	45	2,877	0,621	13,101	0,000*
	26-35 yaş arası	227	2,845	0,636		
	36-45 yaş arası	152	2,490	0,695		
	46-55 yaş arası	52	2,396	0,677		
	56 yaş ve üstü	8	1,859	0,848		
Mesai Saatleri Dışındaki Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	25 yaş ve altı	45	2,766	0,629	9,871	0,000*
	26-35 yaş arası	227	2,741	0,645		
	36-45 yaş arası	152	2,415	0,643		
	46-55 yaş arası	52	2,432	0,575		
	56 yaş ve üstü	8	1,916	0,831		
Mesai Saatleri Dışındaki Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	25 yaş ve altı	45	2,866	0,795	1,910	0,108
	26-35 yaş arası	227	2,913	0,681		
	36-45 yaş arası	152	2,777	0,720		
	46-55 yaş arası	52	2,749	0,641		
	56 yaş ve üstü	8	2,409	0,772		
Mesai Saatleri Dışındaki Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	25 yaş ve altı	45	2,666	1,022	2,801	0,025
	26-35 yaş arası	227	2,535	0,961		
	36-45 yaş arası	152	2,338	1,038		
	46-55 yaş arası	52	2,221	0,972		
	56 yaş ve üstü	8	1,875	0,694		
Mesai Saatleri Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	25 yaş ve altı	45	2,820	0,574	8,943	0,000*
	26-35 yaş arası	227	2,811	0,555		
	36-45 yaş arası	152	2,549	0,604		
	46-55 yaş arası	52	2,516	0,538		
	56 yaş ve üstü	8	2,064	0,746		

* p<0,05

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde yapmış oldukları dinlenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri, suistimale açık internet kullanım etkinlikleri, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri, belirsiz internet kullanım etkinlikleri ve mesai saatleri içerisinde yapılan internet kullanım etkinliklerinin genel

puanı ortalamasının yaş değişkeniyle anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirtmek için yapılmış olan tek yönlü varyans analizinin (ANOVA) sonucunda grup ortalamalarının arasında oluşan fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puan ortalamasının yaş değişkeniyle anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizinin (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Araştırmaya katılan 25 yaş ve altı öğretmen grubunun genel puanı ($\bar{x} = 2,87$) diğer yaş gruplarının genel puanlarından yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki suistimale açık internet kullanımı etkinliklerinin puan ortalamasının yaş değişkeniyle anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizinin (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Araştırmaya katılan 25 yaş ve altı öğretmen grubunun genel puanı ($\bar{x} = 2,76$) diğer yaş gruplarının genel puanlarından yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki internet kullanımı etkinliklerinin genel puanının ortalamasının yaş değişkeniyle anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizinin (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Araştırmaya katılan 25 yaş ve altı öğretmen grubunun genel puanı ($\bar{x} = 2,82$) diğer yaş gruplarının genel puanlarından yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki kişisel öğrenme amaçlı ve belirsiz internet kullanımı etkinliklerinin genel puan ortalamasının yaş değişkeniyle anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizinin (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,5$).

4.10. Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin Eğitim Düzeyine Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşma durumları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve dışındaki internet kullanım etkinliklerinin eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.40: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinliklerinin Eğitim Düzeyine Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Mesai Saatleri İçerisinde Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Yüksekokul/ Enstitü	20	1,612	0,666	0,726	0,485
	Lisans	426	1,524	0,601		
	Lisansüstü	38	1,424	0,569		
Mesai Saatleri İçerisinde Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Yüksekokul/ Enstitü	20	1,579	0,629	0,200	0,819
	Lisans	426	1,552	0,593		
	Lisansüstü	38	1,493	0,523		
Mesai Saatleri İçerisinde Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Yüksekokul/ Enstitü	20	1,886	0,743	0,531	0,589
	Lisans	426	1,810	0,670		
	Lisansüstü	38	1,710	0,716		
Mesai Saatleri İçerisinde Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Yüksekokul/ Enstitü	20	1,475	0,979	0,020	0,980
	Lisans	426	1,447	0,676		
	Lisansüstü	38	1,460	0,895		
Mesai Saatleri İçerisinde İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	Yüksekokul/ Enstitü	20	1,683	0,635	0,468	0,626
	Lisans	426	1,625	0,555		
	Lisansüstü	38	1,547	0,558		
Mesai Saatleri Dışındaki Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Yüksekokul/ Enstitü	20	2,456	0,677	1,098	0,334
	Lisans	426	2,677	0,685		
	Lisansüstü	38	2,726	0,796		
Mesai Saatleri Dışındaki Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Yüksekokul/ Enstitü	20	2,420	0,648	0,794	0,453
	Lisans	426	2,598	0,654		
	Lisansüstü	38	2,642	0,759		
Mesai Saatleri Dışındaki Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Yüksekokul/ Enstitü	20	2,795	0,543	0,055	0,946
	Lisans	426	2,844	0,709		
	Lisansüstü	38	2,825	0,753		
Mesai Saatleri Dışındaki Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Yüksekokul/ Enstitü	20	2,425	1,054	0,045	0,956
	Lisans	426	2,437	0,996		
	Lisansüstü	38	2,486	0,996		

Mesai Saatleri Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	Yüksekokul/ Enstitü	20	2,554	0,550	0,543	0,581
	Lisans	426	2,689	0,586		
	Lisansüstü	38	2,714	0,693		

*p<0,05

Araştırma sonunda doktora düzeyinde eğitim alan öğretmen sayısının az olması nedeniyle bu grup yüksek lisans grubuyla birleştirilip lisansüstü eğitim adı altında tek grup olarak ele alınmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinlikleri, suistimale açık internet kullanımı etkinlikleri, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı etkinlikleri, belirsiz internet kullanımı etkinlikleri ve mesai saatleri içerisindeki internet kullanım etkinliklerinin genel puan ortalamalarının eğitim düzeyi değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamalarının arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinlikleri, suistimale açık internet kullanımı etkinlikleri, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı etkinlikleri, belirsiz internet kullanımı etkinlikleri ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin genel puan ortalamalarının eğitim düzeyi değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamalarının arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$).

4.11. Mesai Saatleri İçinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin Mesleki Kıdeme Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşma durumları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve dışındaki internet kullanım etkinliklerinin mesleki kıdem değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.51: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinliklerinin Mesleki Kıdeme Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Mesai Saatleri İçerisinde Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 yıldan az	30	1,508	0,622	0,830	0,506
	1-5 yıl	109	1,518	0,532		
	6-10 yıl	125	1,587	0,700		
	11-15 yıl	84	1,433	0,565		
	16 yıl ve fazlası	136	1,515	0,572		
Mesai Saatleri İçerisinde Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 yıldan az	30	1,344	0,396	1,464	0,212
	1-5 yıl	109	1,521	0,533		
	6-10 yıl	125	1,587	0,622		
	11-15 yıl	84	1,511	0,603		
	16 yıl ve fazlası	136	1,602	0,620		
Mesai Saatleri İçerisinde Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 yıldan az	30	1,766	0,786	1,413	0,228
	1-5 yıl	109	1,793	0,603		
	6-10 yıl	125	1,781	0,652		
	11-15 yıl	84	1,701	0,722		
	16 yıl ve fazlası	136	1,911	0,692		
Mesai Saatleri İçerisinde Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 yıldan az	30	1,400	0,621	0,620	0,649
	1-5 yıl	109	1,399	0,665		
	6-10 yıl	125	1,496	0,711		
	11-15 yıl	84	1,386	0,708		
	16 yıl ve fazlası	136	1,496	0,758		
Mesai Saatleri İçerisinde İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	1 yıldan az	30	1,528	0,520	1,006	0,404
	1-5 yıl	109	1,604	0,482		
	6-10 yıl	125	1,646	0,594		
	11-15 yıl	84	1,548	0,578		
	16 yıl ve fazlası	136	1,678	0,576		
Mesai Saatleri Dışındaki Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 yıldan az	30	2,983	0,665	13,959	0,000*
	1-5 yıl	109	2,794	0,576		
	6-10 yıl	125	2,881	0,661		
	11-15 yıl	84	2,611	0,722		
	16 yıl ve fazlası	136	2,351	0,678		
Mesai Saatleri Dışındaki Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 yıldan az	30	2,705	0,665	7,760	0,000*
	1-5 yıl	109	2,763	0,615		
	6-10 yıl	125	2,703	0,656		
	11-15 yıl	84	2,561	0,728		
	16 yıl ve fazlası	136	2,354	0,695		
Mesai Saatleri Dışındaki Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 yıldan az	30	3,012	0,845	3,726	0,005*
	1-5 yıl	109	2,942	0,669		
	6-10 yıl	125	2,838	0,651		
	11-15 yıl	84	2,941	0,813		
	16 yıl ve fazlası	136	2,661	0,646		
Mesai Saatleri Dışındaki Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 yıldan az	30	2,700	1,055	3,854	0,004*
	1-5 yıl	109	2,541	0,967		
	6-10 yıl	125	2,484	0,917		
	11-15 yıl	84	2,589	1,130		
	16 yıl ve fazlası	136	2,172	0,947		
Mesai Saatleri Dışındaki	1 yıldan az	30	2,874	0,577	9,052	0,000*
	1-5 yıl	109	2,817	0,524		
	6-10 yıl	125	2,778	0,558		

İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	11-15 yıl	84	2,702	0,674		
	16 yıl ve fazlası	136	2,444	0,558		

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinlikleri, suistimale açık internet kullanımı etkinlikleri, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri, belirsiz internet kullanım etkinlikleri ve mesai saatleri içerisindeki internet kullanımı etkinliklerinin genel puan ortalamaları ile mesleki kıdem değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonunda grup ortalamalarının arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puan ortalamaları ile mesleki kıdem değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonunda grup ortalamalarının arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F= 13,95$; $p= 0,00 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı Tukey Post Hoc analizi yapılmıştır. Mesleki kıdemi 1 yıldan az olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x} = 2,98$), mesleki kıdemi 6-10 yıl arasında olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinlikleri puanlarından ($\bar{x} = 2,88$) yüksek bulunmuştur. Mesleki kıdemi 1-5 yıl arasında olan öğretmenlerin de mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x} = 2,79$), mesleki kıdemi 16 yıl ve fazlası olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinlikleri puanlarından ($\bar{x} = 2,35$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki suistimale açık internet kullanımı etkinliklerinin ortalamaları ile mesleki kıdem değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=7,76$; $p=0,00 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı Tukey Post Hoc analizi yapılmıştır. Mesleki kıdemi 1-5 yıl arası olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki suistimale açık internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x} = 2,76$), mesleki kıdemi 16 yıl ve fazlası olan öğretmenlerin

mesai saatleri dışındaki suistimale açık internet kullanımı etkinlikleri puanlarından ($\bar{x}=2,35$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin ortalamaları ile mesleki kıdem değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F= 3,72$; $p= 0,005 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı Tukey Post Hoc analizi yapılmıştır. Mesleki kıdemi 1 yıldan az olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki suistimale açık internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 3,01$), mesleki kıdemi 16 yıl ve fazlası olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki suistimale açık internet kullanımı etkinlikleri puanlarından ($\bar{x}= 2,66$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki belirsiz internet kullanımı etkinlikleri ortalamaları ile mesleki kıdem değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F= 3,85$; $p= 0,004 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı Tukey Post Hoc analizi yapılmıştır. Mesleki kıdemi 1 yıldan az olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki belirsiz internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 2,70$), mesleki kıdemi 11-15 yıl arasında olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki belirsiz internet kullanımı etkinlikleri puanlarından ($\bar{x}= 2,58$) yüksek bulunmuştur. Mesleki kıdemi 1-5 yıl arasında olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki belirsiz internet kullanımı etkinliklerinin puanı da ($\bar{x}= 2,54$), mesleki kıdemi 16 yıl ve fazlası olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki belirsiz internet kullanımı etkinlikleri puanlarından ($\bar{x}= 2,17$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki internet kullanımı etkinliklerinin genel puanı ile mesleki kıdem değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F= 9,05$; $p= 0,00 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı Tukey Post Hoc analizi yapılmıştır. Mesleki kıdemi 1 yıldan az olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki internet kullanımı etkinliklerinin genel puanı ($\bar{x}= 2,87$), mesleki

kıdemi 16 yıl ve fazlası olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki internet kullanımı etkinliklerinin genel puanlarından ($\bar{x}= 2,44$) yüksek bulunmuştur.

4.12. Mesai Saatleri İçinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin İnternet Kullanım Süresine Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım süresi değişkenine göre farklılaşma durumları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve dışındaki internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım süresi değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.12: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinliklerinin İnternet Kullanım Süresine Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Mesai Saatleri İçerisinde Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1-5 yıl	32	1,519	0,628	3,098	0,046
	5-10 yıl arası	167	1,611	0,600		
	10 yıl ve fazlası	285	1,466	0,594		
Mesai Saatleri İçerisinde Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1-5 yıl	32	1,528	0,564	1,886	0,153
	5-10 yıl arası	167	1,619	0,617		
	10 yıl ve fazlası	285	1,509	0,572		
Mesai Saatleri İçerisinde Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1-5 yıl	32	1,829	0,830	0,612	0,543
	5-10 yıl arası	167	1,849	0,687		
	10 yıl ve fazlası	285	1,778	0,651		
Mesai Saatleri İçerisinde Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1-5 yıl	32	1,375	0,635	0,805	0,448
	5-10 yıl arası	167	1,502	0,775		
	10 yıl ve fazlası	285	1,426	0,675		
Mesai Saatleri İçerisinde İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	1-5 yıl	32	1,617	0,599	1,834	0,161
	5-10 yıl arası	167	1,687	0,578		
	10 yıl ve fazlası	285	1,583	0,539		
Mesai Saatleri Dışındaki Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1-5 yıl	32	2,187	0,670	8,990	0,000*
	5-10 yıl arası	167	2,742	0,683		
	10 yıl ve fazlası	285	2,685	0,684		
Mesai Saatleri Dışındaki Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1-5 yıl	32	2,124	0,587	8,979	0,000*
	5-10 yıl arası	167	2,611	0,635		
	10 yıl ve fazlası	285	2,637	0,667		
Mesai Saatleri Dışındaki Kişisel Öğrenme Amaçlı	1-5 yıl	32	2,531	0,795	3,626	0,027*
	5-10 yıl arası	167	2,829	0,632		

İnternet Kullanımı Etkinlikleri	10 yıl ve fazlası	285	2,881	0,728		
Mesai Saatleri Dışındaki Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1-5 yıl	32	2,156	0,995	1,445	0,237
	5-10 yıl arası	167	2,443	0,930		
	10 yıl ve fazlası	285	2,471	1,032		
Mesai Saatleri Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	1-5 yıl	32	2,277	0,591	8,422	0,000*
	5-10 yıl arası	167	2,705	0,550		
	10 yıl ve fazlası	285	2,720	0,602		

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içerisindeki dinlenme amaçlı internet kullanımı, suistimale açık internet kullanımı, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı, belirsiz internet kullanımı ve mesai saatleri içerisindeki internet kullanımı etkinliklerinin genel puan ortalamalarının internet kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirtmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamalarının arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puan ortalamalarının internet kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirtmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamalarının arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=8,99$; $p= 0,00 < 0,05$). İnternet kullanım süresi 5-10 yıl arasında olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 2,74$), diğer grupların puanlarından yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki suistimale açık internet kullanım etkinliklerinin puan ortalamalarının internet kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirtmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamalarının arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F= 8,97$; $p= 0,00 < 0,05$). İnternet kullanım süresi 10 yıl ve fazlası arasında olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki suistimale açık internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 2,63$), diğer grupların puanlarından yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinliklerinin puan ortalamalarının internet kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirtmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamalarının arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F= 3,62$; $p= 0,02 < 0,05$). İnternet kullanım süresi 10 yıl ve fazlası arasında olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki suistimale açık internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 2,88$), diğer grupların puanlarından yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin genel puan ortalamalarının internet kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirtmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamalarının arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F= 8,42$; $p= 0,00 < 0,05$). İnternet kullanım süresi 10 yıl ve fazlası arasında olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki internet kullanımı etkinliklerinin genel puanı ($\bar{x}= 2,72$), diğer grupların puanlarından yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki belirsiz internet kullanımı etkinliklerinin puanları ile internet kullanım süresi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

4.13. Mesai Saatleri İçinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin İnternet Kullanım Beceri Düzeyine Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım beceri düzeyi değişkenine göre farklılaşma durumları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve dışındaki internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım beceri düzeyi değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.13: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinliklerinin İnternet Kullanım Beceri Düzeyine Göre İncelendiği ANOVA Testi Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Mesai Saatleri İçerisinde Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Başlangıç Düzeyi	18	1,291	0,477	1,224	0,300
	Orta Düzey	295	1,520	0,593		
	İleri Düzey	154	1,528	0,627		
	Uzman Düzeyi	17	1,669	0,605		
Mesai Saatleri İçerisinde Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Başlangıç Düzeyi	18	1,407	0,415	0,597	0,617
	Orta Düzey	295	1,568	0,597		
	İleri Düzey	154	1,521	0,593		
	Uzman Düzeyi	17	1,593	0,570		
Mesai Saatleri İçerisinde Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Başlangıç Düzeyi	18	1,681	0,663	0,305	0,822
	Orta Düzey	295	1,819	0,691		
	İleri Düzey	154	1,789	0,653		
	Uzman Düzeyi	17	1,861	0,661		
Mesai Saatleri İçerisinde Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Başlangıç Düzeyi	18	1,333	0,707	0,605	0,612
	Orta Düzey	295	1,428	0,693		
	İleri Düzey	154	1,487	0,716		
	Uzman Düzeyi	17	1,588	0,905		
Mesai Saatleri İçerisinde İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	Başlangıç Düzeyi	18	1,466	0,423	0,630	0,596
	Orta Düzey	295	1,632	0,567		
	İleri Düzey	154	1,610	0,554		
	Uzman Düzeyi	17	1,700	0,579		
Mesai Saatleri Dışındaki Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Başlangıç Düzeyi	18	2,159	0,668	15,642	0,000*
	Orta Düzey	295	2,554	0,660		
	İleri Düzey	154	2,910	0,679		
	Uzman Düzeyi	17	3,102	0,611		
Mesai Saatleri Dışındaki Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Başlangıç Düzeyi	18	2,199	0,651	13,544	0,000*
	Orta Düzey	295	2,480	0,602		
	İleri Düzey	154	2,823	0,707		
	Uzman Düzeyi	17	2,921	0,563		
Mesai Saatleri Dışındaki Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Başlangıç Düzeyi	18	2,242	0,715	5,859	0,001*
	Orta Düzey	295	2,820	0,666		
	İleri Düzey	154	2,924	0,728		
	Uzman Düzeyi	17	3,064	0,849		
Mesai Saatleri Dışındaki Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Başlangıç Düzeyi	18	1,805	1,072	5,175	0,002*
	Orta Düzey	295	2,371	0,957		
	İleri Düzey	154	2,642	0,992		
	Uzman Düzeyi	17	2,500	1,250		
Mesai Saatleri Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel	Başlangıç Düzeyi	18	2,180	0,581	13,420	0,000*
	Orta Düzey	295	2,605	0,542		
	İleri Düzey	154	2,867	0,618		

Puanı	Uzman Düzeyi	17	2,987	0,616		
-------	--------------	----	-------	-------	--	--

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinlikleri, suistimale açık internet kullanımı etkinlikleri, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri, belirsiz internet kullanım etkinlikleri ve mesai saatleri içerisinde internet kullanım etkinliklerinin genel puanı ortalamaları ile internet kullanım becerileri düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre grup ortalamalarının arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanım etkinliklerinin puan ortalamaları ile internet kullanım becerileri düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre grup ortalamalarının arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($F= 15,64$; $p= 0,00 < 0,05$). İnternet kullanım becerileri uzman düzeyinde olan öğretmenlerin mesai saatleri içerisindeki kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 3,10$), internet kullanım becerileri başlangıç düzeyinde olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 2,15$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki suistimale açık internet kullanım etkinliklerinin puan ortalamaları ile internet kullanım becerileri düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre grup ortalamalarının arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($F= 13,54$; $p= 0,00 < 0,05$). İnternet kullanım becerileri uzman düzeyinde olan öğretmenlerin mesai saatleri içerisindeki kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 2,92$), internet kullanım becerileri başlangıç düzeyinde olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 2,19$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinliklerinin puan ortalamaları ile internet kullanım becerileri düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre grup ortalamalarının arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($F= 5,85$; $p= 0,001 < 0,05$). İnternet kullanım becerileri uzman düzeyinde olan öğretmenlerin mesai saatleri içerisindeki kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 3,06$), internet kullanım

becerileri başlangıç düzeyinde olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 2,24$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki belirsiz internet kullanım etkinliklerinin puan ortalamaları ile internet kullanım becerileri düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre grup ortalamalarının arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($F= 5,17$; $p= 0,002 < 0,05$). İnternet kullanım becerileri uzman düzeyinde olan öğretmenlerin mesai saatleri içerisindeki kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 2,50$), internet kullanım becerileri başlangıç düzeyde olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 1,80$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki internet kullanımı etkinlikleri genel puanı ortalamaları ile internet kullanım becerileri düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) testinin sonuçlarına göre grup ortalamalarının arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($F=13,42$; $p= 0,00 < 0,05$). İnternet kullanım becerileri uzman düzeyinde olan öğretmenlerin mesai saatleri içerisindeki kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 2,98$), internet kullanım becerileri başlangıç düzeyinde olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 2,18$) yüksek bulunmuştur.

4.14. Mesai Saatleri İçinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin İnternet Kullanım Sıklığına Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım sıklığı değişkenine göre farklılaşma durumları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve dışındaki internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım sıklığı değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.14: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinliklerinin İnternet Kullanım Sıklığına Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	F	p
	Her gün	457	1,518	0,607	0,683	0,506

Mesai Saatleri İçerisinde Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Haftada birkaç gün	25	1,575	0,492		
	Ayda birkaç gün	2	1,062	0,088		
Mesai Saatleri İçerisinde Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Her gün	457	1,542	0,591	1,045	0,352
	Haftada birkaç gün	25	1,686	0,549		
	Ayda birkaç gün	2	1,208	0,294		
Mesai Saatleri İçerisinde Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Her gün	457	1,802	0,675	0,641	0,527
	Haftada birkaç gün	25	1,909	0,702		
	Ayda birkaç gün	2	1,409	0,578		
Mesai Saatleri İçerisinde Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Her gün	457	1,457	0,720	0,524	0,593
	Haftada birkaç gün	25	1,320	0,453		
	Ayda birkaç gün	2	1,250	0,353		
Mesai Saatleri İçerisinde İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	Her gün	457	1,618	0,562	0,792	0,453
	Haftada birkaç gün	25	1,711	0,490		
	Ayda birkaç gün	2	1,242	0,342		
Mesai Saatleri Dışındaki Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Her gün	457	2,690	0,689	4,788	0,009*
	Haftada birkaç gün	25	2,440	0,690		
	Ayda birkaç gün	2	1,437	0,441		
Mesai Saatleri Dışındaki Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Her gün	457	2,609	0,654	3,939	0,020*
	Haftada birkaç gün	25	2,403	0,747		
	Ayda birkaç gün	2	1,500	0,353		
Mesai Saatleri Dışındaki Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Her gün	457	2,859	0,700	4,046	0,018*
	Haftada birkaç gün	25	2,578	0,716		
	Ayda birkaç gün	2	1,818	0,128		
Mesai Saatleri Dışındaki Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	Her gün	457	2,471	0,996	3,898	0,021*
	Haftada birkaç gün	25	1,940	0,905		
	Ayda birkaç gün	2	1,750	0,353		
Mesai Saatleri Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	Her gün	457	2,704	0,584	5,751	0,003*
	Haftada birkaç gün	25	2,442	0,646		
	Ayda birkaç gün	2	1,606	0,257		

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinlikleri, suistimale açık internet kullanımı etkinlikleri, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri, belirsiz internet kullanım etkinlikleri ve mesai saatleri içerisinde internet kullanım etkinliklerinin genel puanı ortalamaları ile internet kullanım sıklığı değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre grup ortalamalarının arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puan ortalamaları ile internet kullanım sıklığı değişkeni

arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda gruplar arası fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F= 4,78$; $p= 0,009 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerden internet kullanım sıklığı her gün olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 2,69$), internet kullanım sıklığı ayda birkaç gün olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 1,43$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki suistimale açık internet kullanımı etkinliklerinin puan ortalamaları ile internet kullanım sıklığı değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda gruplar arası fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur($F= 3,93$; $p= 0,02 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerden internet kullanım sıklığı her gün olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki suistimale açık internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 2,60$), internet kullanım sıklığı ayda birkaç gün olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 1,50$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puan ortalamaları ile internet kullanım sıklığı değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda gruplar arası fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F= 4,04$; $p= 0,018 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerden internet kullanım sıklığı her gün olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 2,85$), internet kullanım sıklığı ayda birkaç gün olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 1,81$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki belirsiz internet kullanım etkinliklerinin puan ortalamaları ile internet kullanım sıklığı değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda gruplar arası fark istatistiksel açıdan anlamlı

bulunmuştur ($F= 3,89$; $p= 0,021 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerden internet kullanım sıklığı her gün olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki belirsiz internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 2,47$), internet kullanım sıklığı ayda birkaç gün olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 1,75$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin genel puan ortalamaları ile internet kullanım sıklığı değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda gruplar arası fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F= 5,75$; $p= 0,003 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerden internet kullanım sıklığı her gün olan öğretmenlerin mesai saatleri içerisindeki genel internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 2,70$), internet kullanım sıklığı ayda birkaç gün olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 1,60$) yüksek bulunmuştur.

4.15. Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanım Etkinliklerinin İnternette Kesintisiz Bağlı Kalınan Süreye Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin internette kesintisiz bağlı kalma süresi değişkenine göre farklılaşma durumları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve dışındaki internet kullanım etkinliklerinin internette kesintisiz bağlı kalma süresi değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.15: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde ve Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinliklerinin İnternette Kesintisiz Bağlı Kaldığı Süreye Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Mesai Saatleri İçerisinde Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 saatten az	310	1,499	0,562	2,178	0,114
	1-3 saat arası	124	1,504	0,626		
	3 saat ve fazlası	50	1,687	0,743		
Mesai Saatleri İçerisinde	1 saatten az	310	1,529	0,544	0,702	0,496

Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1-3 saat arası	124	1,561	0,664		
	3 saat ve fazlası	50	1,633	0,659		
Mesai Saatleri İçerisinde Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 saatten az	310	1,779	0,657	0,999	0,369
	1-3 saat arası	124	1,826	0,680		
	3 saat ve fazlası	50	1,920	0,773		
Mesai Saatleri İçerisinde Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 saatten az	310	1,417	0,674	1,483	0,228
	1-3 saat arası	124	1,467	0,753		
	3 saat ve fazlası	50	1,600	0,788		
Mesai Saatleri İçerisinde İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	1 saatten az	310	1,598	0,519	1,396	0,249
	1-3 saat arası	124	1,630	0,603		
	3 saat ve fazlası	50	1,740	0,665		
Mesai Saatleri Dışındaki Dinlenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 saatten az	310	2,604	0,675	7,633	0,001*
	1-3 saat arası	124	2,705	0,663		
	3 saat ve fazlası	50	3,007	0,791		
Mesai Saatleri Dışındaki Suistimale Açık İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 saatten az	310	2,509	0,637	9,654	0,000*
	1-3 saat arası	124	2,680	0,632		
	3 saat ve fazlası	50	2,911	0,772		
Mesai Saatleri Dışındaki Kişisel Öğrenme Amaçlı İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 saatten az	310	2,778	0,688	4,960	0,007*
	1-3 saat arası	124	2,890	0,682		
	3 saat ve fazlası	50	3,099	0,806		
Mesai Saatleri Dışındaki Belirsiz İnternet Kullanımı Etkinlikleri	1 saatten az	310	2,325	0,974	6,756	0,001*
	1-3 saat arası	124	2,584	0,942		
	3 saat ve fazlası	50	2,800	1,142		
Mesai Saatleri Dışındaki İnternet Kullanımı Etkinlikleri Genel Puanı	1 saatten az	310	2,611	0,564	10,182	0,000*
	1-3 saat arası	124	2,750	0,570		
	3 saat ve fazlası	50	2,990	0,707		

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinlikleri, suistimale açık internet kullanımı etkinlikleri, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri, belirsiz internet kullanım etkinlikleri ve mesai saatleri içerisinde internet kullanım etkinliklerinin genel puanı ortalamaları ile internette kesintisiz bağlı kaldığı süre değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonuçlarına göre grup ortalamalarının arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanım etkinliklerinin puan ortalamaları ile internette kesintisiz bağlı kaldığı süre değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda gruplar arası fark istatistiksel açıdan

anlamli bulunmuştur ($F= 7,63$; $p= 0,001 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerden internette kesintisiz bağlı kalma süresi 3 saat ve fazlası olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 3,00$), 1 saatten az olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 2,50$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki suistimale açık internet kullanım etkinliklerinin puan ortalamaları ile internette kesintisiz bağlı kaldığı süre değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda gruplar arası fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F= 9,65$; $p= 0,00 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerden internette kesintisiz bağlı kalma süresi 3 saat ve fazlası olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki suistimale açık internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 2,91$), 1 saatten az olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 2,50$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinliklerinin puan ortalamaları ile internette kesintisiz bağlı kaldığı süre değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda gruplar arası fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F= 4,96$; $p= 0,007 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerden internette kesintisiz bağlı kalma süresi 3 saat ve fazlası olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 3,09$), 1 saatten az olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 2,77$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki belirsiz internet kullanım etkinliklerinin puan ortalamaları ile internette kesintisiz bağlı kaldığı süre değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda gruplar arası fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F= 6,75$; $p= 0,001 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya

katılan öğretmenlerden internette kesintisiz bağlı kalma süresi 3 saat ve fazlası olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki belirsiz internet kullanımı etkinliklerinin puanı ($\bar{x}= 2,80$), 1 saatten az olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 2,32$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin genel puan ortalamaları ile internette kesintisiz bağlı kaldığı süre değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda gruplar arası fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F= 10,18$; $p= 0,00 < 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerden internette kesintisiz bağlı kalma süresi 3 saat ve fazlası olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki internet kullanımı etkinliklerinin genel puanı ($\bar{x}= 2,99$), 1 saatten az olan öğretmenlerin puanından ($\bar{x}= 2,61$) yüksek bulunmuştur.

4.16. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinliklerinin Cinsiyete Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içinde işle ilgili olmayan internet kullanım etkinliklerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşma durumları ilişkisiz örneklem t -testi ile sınanmıştır. Yapılan ilişkisiz örneklem t -testi sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve dışındaki internet kullanım etkinliklerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.16: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde İş Dışı İnternet Kullanımı Gerekçelerinin Cinsiyete Göre İncelendiği t -testi Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	t	p
Eğlence, Dinlenme ve Sosyal İhtiyaçlara Dayalı Gerekçeler	Kadın	352	2,319	0,893	-1,495	0,135
	Erkek	132	2,453	0,846		
Araştırma, Öğrenme ve Kişisel Gelişime Dayalı Gerekçeler	Kadın	352	3,032	1,029	-0,361	0,718
	Erkek	132	3,069	0,907		

* $p<0,05$

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puanları ve araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puan ortalamalarının cinsiyet değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t -testi sonucunda grup ortalamaları ile cinsiyet değişkeni arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

4.17. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinliklerinin Yaşa Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içinde işle ilgili olmayan internet kullanım etkinliklerinin yaş değişkenine göre farklılaşma durumları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. Yapılan ilişkisiz tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve dışındaki internet kullanım etkinliklerinin yaş değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.17: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde İş Dışı İnternet Kullanımı Gerekçelerinin Yaş Değişkenine Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Eğlence, Dinlenme ve Sosyal İhtiyaçlara Dayalı Gerekçeler	25 yaş ve altı	45	2,615	0,851	3,325	0,011*
	26-35 yaş arası	227	2,447	0,886		
	36-45 yaş arası	152	2,216	0,865		
	46-55 yaş arası	52	2,151	0,884		
	56 yaş ve üstü	8	2,267	0,697		
Araştırma, Öğrenme ve Kişisel Gelişime Dayalı Gerekçeler	25 yaş ve altı	45	3,244	1,086	1,100	0,356
	26-35 yaş arası	227	3,086	0,976		
	36-45 yaş arası	152	2,968	0,984		
	46-55 yaş arası	52	2,888	1,046		
	56 yaş ve üstü	8	3,100	0,919		

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puan ortalamalarının yaş değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamaları ile yaş değişkeni arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F= 3,32; p= 0,01 < 0,05). Farklılığın sebebini belirlemek amacıyla yapılan test sonucunda 25 yaş ve altı olan öğretmenlerin araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı internet kullanım gerekçelerinin ortalaması ($\bar{x}$ = 2,61), 46-55 yaş arası olan öğretmenlerin ortalamasından ($\bar{x}$ = 2,15) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puan ortalamalarının yaş değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamaları ile yaş değişkeni arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p>0,05).

4.18. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinliklerinin Eğitim Düzeyine Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içinde işle ilgili olmayan internet kullanım etkinliklerinin eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşma durumları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içinde işle ilgili olmayan internet kullanım etkinliklerinin eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.18: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Gerekçelerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Eğlence, Dinlenme ve Sosyal İhtiyaçlara Dayalı Gerekçeler	Yüksekokul/ Enstitü	20	2,335	0,938	0,184	0,832
	Lisans	426	2,363	0,872		
	Lisansüstü	38	2,274	0,977		
Araştırma, Öğrenme ve Kişisel Gelişime Dayalı Gerekçeler	Yüksekokul/ Enstitü	20	3,240	0,959	0,471	0,625
	Lisans	426	3,039	0,991		
	Lisansüstü	38	2,978	1,084		

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puanları ve araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puan ortalamalarının eğitim düzeyi değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamaları ile eğitim düzeyi değişkeni arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p>0,05).

4.19. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinliklerinin Mesleki Kıdeme Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içinde işle ilgili olmayan internet kullanım etkinliklerinin mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşma durumları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içinde işle ilgili olmayan internet kullanım etkinliklerinin mesleki kıdem değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.19: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Gerekçelerinin Mesleki Kıdeme Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Eğlence, Dinlenme ve Sosyal İhtiyaçlara Dayalı Gerekçeler	1 yıldan az	30	2,685	0,884	3,241	0,012*
	1-5 yıl	109	2,515	0,915		
	6-10 yıl	125	2,368	0,869		
	11-15 yıl	84	2,248	0,872		
	16 yıl ve fazlası	136	2,210	0,842		
Araştırma, Öğrenme ve Kişisel Gelişime Dayalı Gerekçeler	1 yıldan az	30	3,220	1,157	1,066	0,373
	1-5 yıl	109	3,165	0,945		
	6-10 yıl	125	3,043	1,030		
	11-15 yıl	84	2,933	1,032		
	16 yıl ve fazlası	136	2,973	0,943		

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puan ortalamalarının mesleki kıdem değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamaları ile mesleki kıdem değişkeni arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F= 3,24; p= 0,01 > 0,05). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdemi 1 yıldan az olanların araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçeler puanı ($\bar{x}$ = 2,68), mesleki kıdemi 16 yıl ve fazlası olan öğretmenlerin araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçeler puanından ($\bar{x}$ = 2,21) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puan ortalamalarının mesleki kıdem değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamalarının puanı ile mesleki kıdem değişkeni arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p>0,05).

4.20. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinliklerinin İnternet Kullanım Süresine Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içinde işle ilgili olmayan internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım süresi değişkenine göre farklılaşma durumları tek

yönlü varyans analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içinde işle ilgili olmayan internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım süresi değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.20: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde İş Dışı İnternet Kullanımı Gerekçelerinin İnternet Kullanım Süresine Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Eğlence, Dinlenme ve Sosyal İhtiyaçlara Dayalı Gerekçeler	1-5 yıl	32	2,339	0,891	0,089	0,915
	5-10 yıl arası	167	2,378	0,859		
	10 yıl ve fazlası	285	2,343	0,897		
Araştırma, Öğrenme ve Kişisel Gelişime Dayalı Gerekçeler	1-5 yıl	32	3,168	0,884	0,740	0,478
	5-10 yıl arası	167	2,974	0,946		
	10 yıl ve fazlası	285	3,068	1,037		

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puan ortalamaları ve araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puan ortalamalarının internet kullanım süresi değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamaları ile internet kullanım süresi değişkeni arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p>0,05).

4.21. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinliklerinin İnternet Kullanım Becerilerine Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içinde işle ilgili olmayan internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım beceri düzeyi değişkenine göre farklılaşma durumları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içinde işle ilgili olmayan internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım beceri düzeyi değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.21: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde İş Dışı İnternet Kullanımı Gerekçelerinin İnternet Kullanım Becerilerine Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Eğlence, Dinlenme ve Sosyal İhtiyaçlara Dayalı Gerekçeler	Başlangıç Düzeyi	18	1,809	0,852	5,442	0,001*
	Orta Düzey	295	2,291	0,801		
	İleri Düzey	154	2,499	0,975		

	Uzman Düzeyi	17	2,747	1,018		
Araştırma, Öğrenme ve Kişisel Gelişime Dayalı Gerekçeler	Başlangıç Düzeyi	18	2,255	0,867	6,214	0,000*
	Orta Düzey	295	2,991	0,929		
	İleri Düzey	154	3,190	1,056		
	Uzman Düzeyi	17	3,435	1,239		

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puan ortalamalarının, internet kullanım becerileri değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamaları ile internet kullanım becerileri değişkeni arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F= 5,44$; $p= 0,001 > 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin internet kullanım düzeylerine göre; uzman düzeyinde olan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puanı ($\bar{x}= 2,74$), başlangıç düzeyinde olan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puanından ($\bar{x}= 1,80$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puan ortalamalarının, internet kullanım becerileri değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamaları ile internet kullanım becerileri değişkeni arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F= 6,21$; $p= 0,00 > 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin internet kullanım düzeylerine göre; uzman düzeyinde olan öğretmenlerin araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puanı ($\bar{x}= 3,43$), diğer grupların araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puanından yüksek bulunmuştur. İnternet kullanım düzeyi ileri düzeyde olan öğretmenlerin de; araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puanı ($\bar{x}= 3,19$), başlangıç düzeyinde olan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puanından ($\bar{x}= 2,25$) yüksek bulunmuştur.

4.22. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Etkinliklerinin İnternet Kullanım Sıklığına Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içinde işle ilgili olmayan internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım sıklığı değişkenine göre farklılaşma durumları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içinde işle ilgili olmayan internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım sıklığı değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.22: : Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım Gerekçelerinin İnternet Kullanım Sıklığına Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Eğlence, Dinlenme ve Sosyal İhtiyaçlara Dayalı Gerekçeler	Her gün	457	2,376	0,880	3,446	0,033*
	Haftada birkaç gün	25	2,085	0,838		
	Ayda birkaç gün	2	1,071	0,101		
Araştırma, Öğrenme ve Kişisel Gelişime Dayalı Gerekçeler	Her gün	457	3,059	1,001	1,205	0,301
	Haftada birkaç gün	25	2,784	0,903		
	Ayda birkaç gün	2	2,500	0,141		

*p<0,05

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puan ortalamalarının internet kullanım sıklığı değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamalarının puanı ile internet kullanım sıklığı değişkeni arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=3,44; p=0,03>0,05). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin internet kullanım sıklığına göre; her gün internet kullanan öğretmenlerin araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puanı ($\bar{x}$ = 2,37), diğer grupların araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puanından yüksek bulunmuştur. İnternet kullanım sıklığı haftada birkaç gün olan öğretmenlerin; araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puanı ($\bar{x}$ = 2,08), internet kullanım sıklığı ayda birkaç gün olan öğretmenlerin araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puanlarından ($\bar{x}$ = 1,07) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puan ortalamalarının internet kullanım sıklığı değişkeni ile anlamlı bir

farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamalarının puanı ile internet kullanım sıklığı değişkeni arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

4.23. Mesai Saatleri İçinde İş Dışı İnternet Kullanım İnternette Kesintisiz Bağlı Kaldığı Süreye Göre İncelenmesi

Bu bölümde öğretmenlerin mesai saatleri içinde işle ilgili olmayan internet kullanım etkinliklerinin internette kesintisiz bağlı kalma süresi değişkenine göre farklılaşma durumları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile sınanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda öğretmenlerin mesai saatleri içinde işle ilgili olmayan internet kullanım etkinliklerinin internette kesintisiz bağlı kalma süresi değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 4.23: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesai Saatleri İçerisinde İş Dışı İnternet Kullanımı Gerekçelerinin İnternette Kesintisiz Bağlı Kalma Süresine Göre İncelendiği ANOVA Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Eğlence, Dinlenme ve Sosyal İhtiyaçlara Dayalı Gerekçeler	1 saatten az	310	2,241	0,834	8,183	0,000*
	1-3 saat arası	124	2,508	0,859		
	3 saat ve fazlası	50	2,685	1,085		
Araştırma, Öğrenme ve Kişisel Gelişime Dayalı Gerekçeler	1 saatten az	310	2,921	0,988	6,555	0,002*
	1-3 saat arası	124	3,243	0,949		
	3 saat ve fazlası	50	3,296	1,050		

* $p<0,05$

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puan ortalamalarının internette kesintisiz bağlı kalma süresi değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamalarının puanı ile internette kesintisiz bağlı kalma süresi değişkeni arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F= 8,18$; $p= 0,00 > 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin internette kesintisiz bağlı kalma süresine göre; 3 saat ve fazlası bağlı kalan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puanı ($\bar{x}=2,68$), diğer grupların eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puanından yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puan ortalamalarının internete kesintisiz bağlı kalma süresi değişkeni ile anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizi sonucunda grup ortalamalarının puanı ile internete kesintisiz bağlı kalma süresi değişkeni arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F= 6,55$; $p= 0,002 > 0,05$). Farklılığın kaynağını belirlemek için tamamlayıcı post-hoc (Tukey) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin internete kesintisiz bağlı kalma süresine göre; 3 saat ve fazlası bağlı kalan öğretmenlerin araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puanı ($\bar{x}= 3,29$), diğer grupların eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puanından yüksek bulunmuştur.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde araştırma sonuçlarından elde edilen verilerle ulaşılan sonuçlara, önerilere ve tartışmaya yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Bu çalışmada öğretmenlerin okulda teknoloji ve internet kullanımına bağlı sanal kaytarma davranışlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde ve dışındaki iş dışı internet kullanım düzeyleri, internet kullanım etkinlikleri ve bu etkinliklerin sebeplerinin belirlenmesi gibi alt amaçlar incelenmiştir. Bu araştırmayla giderek yaygınlaşan teknoloji ve internet kullanımının okullarda öğretmenler tarafından kullanımıyla ilgili verilere ulaşılmıştır.

Araştırmanın demografik değişkenleri; araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşı, cinsiyeti, eğitim düzeyi, mesleki kıdemi, internet kullanım süresi, internet kullanım beceri düzeyi, interneti kullanım sıklığı ve internette kesintisiz bağlı kaldığı süre olarak belirlenmiştir.

Araştırma sonunda toplanan demografik veriler incelendiğinde araştırmaya katılan 484 öğretmenin, %72,7'si kadın ve % 27,3'si erkek olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %9,3'ü 25 yaş ve altı, %46,9'u 26-35 yaş arası, %31,4'ü 36-45 yaş arası, %10,7'si 46-55 yaş arası ve %1,7'si 56 yaş ve üzeri yaş aralığındadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %27,3'ü bekâr ve %72,7'si evli olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %4,1'i yüksekokul-enstitü, %88,0'i lisans ve %7,9'u lisansüstü eğitim mezunudur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %6,2'si 1 yıldan az, %22,5'i 1-5 yıl arasında, %25,8'i 6-10 yıl arasında, %17,4'ü 11-15 yıl arasında ve %28,1'i 16 yıl ve fazlası kıdeme sahiptir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %6,6'sı 1-5 yıl arasında, %34,5'i 6-10 yıl arasında ve %58,9'u 10 yıl ve daha fazla süredir internet kullanmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %3,7'si başlangıç düzeyinde, %61,0'i orta düzeyde, %31,8'i ileri düzeyde ve %3,5'i

uzman düzeyinde internet kullanım becerilerine sahiptir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %51,7'si bilgisayar, teknoloji ya da internet kullanımıyla ilgili bir eğitime katılmış ve %48,3'ü bu konuda bir eğitime katılmamıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %94,4'ü her gün, %5,2'si haftada birkaç gün ve %0,4'ü ayda birkaç internet kullanmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %21,7'si 1 saatten az, %56,7'si 1-3 saat arasında ve % 20,7'si 3 saat ve fazlası internette zaman geçirmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %64,0'ü 1 saatten az, %25,6'sı 1-3 saat arası ve %10,3'ü 3 saat ve fazlası internette kesintisiz bağlı kalmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %83,3'ü sosyal medya ve paylaşım sitelerine üye ve %16,7'si sosyal medya ve paylaşım sitelerine üye değildir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %71,7'si sosyal medya üzerinden paylaşım yapmakta ve %28,3'ü sosyal medyada paylaşımda bulunmamaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %11,4'ü her gün, %27,7'si haftada birkaç gün, %43,0'ü ayda birkaç gün ve %18,0'i hiçbir zaman sosyal medyada paylaşımda bulunmamaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %36,2'si internete bağlanma gerekçelerinden bilerek ya da bilmeyerek uzaklaşarak farklı konularla ilgilenmekte, %18,0'i bağlanma gerekçelerinden uzaklaşmamakta ve %45,9 bazen uzaklaşmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %8,5'i kişisel web sitesine sahiptir ve %91,5'inin kişisel web sitesi bulunmamaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, %8,3'ü mesai saatleri içerisinde internet üzerinden işle ilgili olmayan bir uğraş içerisinde olmayı kabul edilebilir bir durum olarak görmekte, %68,2'si kabul edilebilir bir durum olarak görmemekte ve %23,6'sı kısmen kabul edilebilir bir durum olarak görmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler internet erişimi için % 71,9 oranda mobil cihazlar ile her yerde internete erişim sağlamayı tercih etmektedir. Okulda kullandıkları internet bağlantısı için de mobil hatlarının sağladığı internet bağlantısından faydalanmaktadırlar. MEB'in sağladığı internet bağlantısını kullanmama sebebi olarak; internet bağlantısının yavaş olması, bu bağlantının filtreli olması, uygun ve yeterli donanımın olmaması gibi çeşitli sebepler göstermektedirler.

Öğretmenlerin internette yapmış olduğu etkinliklere bakıldığında, en fazla Mebbis, E-Okul sistemlerinde resmi işlemler yapma, e-posta gönderme ve alma, sosyal medyayı takip etme gibi etkinlikler yer almaktadır. Online bahis sitelerine girme, kişisel web

sitesi üzerinde çalışma gibi etkinlikler ise en az yapılan eylemler arasında yer almaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler mesai saatleri dışında, mesai saatleri içine göre daha fazla internet kullanım etkinliğinde bulunmaktadır. Mesai saatleri içinde en fazla yapmış oldukları etkinlikler, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri ve suistimale açık internet kullanım etkinlikleridir. Mesai saatleri dışında yapmış oldukları etkinliklere bakıldığında ise yine kişisel öğrenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri ve dinlenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri daha yüksek orandadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde iş dışı internet kullanım gerekçeleri incelendiğinde; araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı internet kullanım etkinliklerinin gerekçelerinin ortalamasının, eğlence dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı internet kullanım etkinliklerinin ortalamasından yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırma sonucunda edinilen bulgulara göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içinde ve dışındaki internet kullanım etkinlikleri ile cinsiyet ve eğitim düzeyi arasında ilişkisi olmamasına rağmen yaş, mesleki kıdem, internet kullanım süresi, internet kullanım beceri düzeyi, internet kullanım sıklığı ve internette bağlı kalınan süre arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğretmenlerin iş dışı internet kullanımında cinsiyet, eğitim düzeyi ve internet kullanımı ile anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen yaş, mesleki kıdem, internet kullanım beceri düzeyi, internet kullanım sıklığı ve internet bağlı kalınan süre ile anlamlı farklılıklar gözlenmiştir.

Öğretmenlerin mesai saatleri içinde ve dışındaki internet kullanım etkinlikleri cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde; kadın ve erkek öğretmen grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Genel olarak grupların mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinlikleri, mesai saatleri içindeki internet kullanım etkinliklerinden yüksek bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içindeki iş dışı internet kullanım gerekçeleri cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde; kadın ve erkek öğretmen grupları arasında cinsiyet değişkenine göre bir farklılık bulunmamıştır. Genel olarak grupların araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı internet kullanım gerekçeleri, eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı internet kullanım gerekçelerinden yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içinde yapmış oldukları internet kullanım etkinlikleri yaş değişkenine göre incelendiğinde; gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri dışında yapmış oldukları internet kullanım etkinlikleri yaş değişkenine göre incelendiğinde ise; gruplar arasında bazı farklılıklar saptanmıştır. Araştırmaya katılan 25 yaş ve altı öğretmen grubunun mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanımı, suistimale açık internet kullanımı ve mesai saatleri dışındaki internet kullanımı etkinliklerinin genel puanının ortalamaları diğer yaş gruplarının ortalamalarından yüksek bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içindeki iş dışı internet kullanım gerekçeleri yaş değişkenine göre incelendiğinde; eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçelerinin puan ortalamaları ile yaş değişkeni arasında bazı farklılıklar saptanmıştır. 25 yaş ve altı olan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı internet kullanım gerekçelerinin ortalaması, diğer yaş gruplarının ortalamalarından yüksek bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içindeki iş dışı internet kullanımında araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçelerinin puan ortalamaları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içinde ve dışındaki internet kullanımı etkinliklerinin eğitim düzeyi değişkenine göre incelendiğinde; internet kullanımı ve eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içindeki iş dışı internet kullanım gerekçelerinin eğitim düzeyi değişkenine göre incelendiğinde de gruplar arasında farklılık olmadığı saptanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içinde internet kullanım etkinlikleri mesleki kıdem değişkenine göre incelendiğinde anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinlikleri mesleki kıdeme göre incelendiğinde ise bazı farklılıklar saptanmıştır. Mesleki kıdemi 1 yıldan az olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı, kişisel öğrenme amaçlı, suistimale açık, belirsiz internet kullanımı ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerini genel puanı mesleki kıdemi daha fazla olan öğretmenlere göre daha fazla yaptığı saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içindeki iş dışı internet kullanım gerekçeleri mesleki kıdem değişkenine göre incelendiğinde ise;

mesleki kıdemi 1 yıldan az olan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı internet kullanım etkinliklerini, mesleki kıdemi daha fazla olan öğretmenlerden daha fazla yaptığı saptanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içindeki internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım süresi değişkenine göre incelendiğinde internet kullanım etkinlikleri ve internet kullanım süresi arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım süresi değişkenine göre incelendiğinde ise bazı farklılıklar saptanmıştır. İnternet kullanım süresi 10 yıl ve fazlası olan öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki internet kullanımı etkinliklerini diğer gruplardan daha fazla yaptığı saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içindeki iş dışı internet kullanım gerekçelerinin internet kullanım süresi değişkenine göre incelendiğinde ise; internet kullanım süresi ile öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı gerekçeleri ve araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı gerekçeleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içindeki internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım beceri düzeyi değişkenine göre incelendiğinde; internet kullanım becerileri ile internet kullanım etkinlikleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanımı, suistimale açık internet kullanımı, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı, belirsiz internet kullanımı ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin geneline bakıldığında internet kullanım becerileri uzman düzeyinde olan öğretmenlerin bu etkinlikleri daha fazla yaptığı saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içindeki iş dışı internet kullanımı gerekçelerinin internet kullanım becerileri değişkenine göre incelendiğinde de çeşitli farklılıklar saptanmıştır. İnternet kullanım becerileri uzman düzeyde olan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı internet kullanım etkinliklerini ve araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı internet kullanım etkinliklerini daha fazla yaptığı saptanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içindeki internet kullanım etkinliklerinin internet kullanım sıklığı değişkenine göre incelendiğinde; internet kullanım sıklığı ile mesai saatleri içinde internet kullanım etkinlikleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinlikleri ile

internet kullanım sıklığı arasında ise bazı farklılıklar saptanmıştır. İnternet kullanım sıklığı her gün olan öğretmen grubunun mesai saatleri dışındaki kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı, suistimale açık internet kullanımı, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı, belirsiz internet kullanımı ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin genelini diğer gruplardan daha fazla yaptığı saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içindeki iş dışı internet kullanım gerekçelerinin internet kullanım sıklığına göre incelendiğinde de çeşitli farklılıklar saptanmıştır. İnternet kullanım sıklığı her gün olan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı internet kullanım etkinliklerini daha fazla yaptığı saptanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içindeki internet kullanım etkinliklerinin internette kesintisiz bağlı kaldığı süreye göre incelendiğinde; internette bağlı kalınan süre ile mesai saatleri içinde internet kullanım etkinlikleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öğretmenlerin mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerinin internette kesintisiz bağlı kaldığı süreye göre incelendiğinde ise bazı farklılıklar saptanmıştır. İnternette 3 saat ve fazlası süre kesintisiz bağlı kalan öğretmen grubunun mesai saatleri dışındaki dinlenme amaçlı internet kullanım etkinlikleri, suistimale açık internet kullanımı, kişisel öğrenme amaçlı internet kullanımı, belirsiz internet kullanımı ve mesai saatleri dışındaki internet kullanım etkinliklerini daha fazla yaptığı saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesai saatleri içindeki iş dışı internet kullanım gerekçelerinin internete kesintisiz bağlı kalma süresine göre incelendiğinde de çeşitli farklılıklar saptanmıştır. İnternette kesintisiz bağlı kalma süresi 3 saat ve fazlası olan öğretmenlerin eğlence, dinlenme ve sosyal ihtiyaçlara dayalı internet kullanım etkinliklerini ve araştırma, öğrenme ve kişisel gelişime dayalı internet kullanım etkinliklerini daha fazla yaptığı saptanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin sanal kaytarma davranışında bulunmasının cinsiyetle bir ilişkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Kadın ve erkek öğretmenlerin sanal kaytarma davranışında bulunma ihtimali eşit olarak belirlenmiştir. 25 yaş ve altı grubun ise genel olarak daha fazla sanal kaytarma davranışlarında bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Genç öğretmen grubunun teknolojiyi daha aktif kullanması ve günümüzde giderek artan sosyal medya ve teknoloji bağımlılığı genç öğretmen grubunun daha fazla sanal kaytarma davranışında bulunmasının nedeni olabilir. Ayrıca

daha tecrübesiz olmaları araştırmaya daha fazla ihtiyaç duymalarına neden olabilir. İnternette çok fazla kaynak ve bilginin olması araştırma yaparken fazla vakit harcanmasına ve konudan sapılmasına neden olabilir.

Araştırma sonuçlarına göre internet kullanım becerileri uzman düzeyinde olan öğretmenler daha fazla sanal kaytarma davranışı göstermektedir. Uzman düzeyindeki öğretmenlerin internetten daha kolay işlem yapabiliyor olması günlük işlemleri internet üzerinden yapmasına bu da internette daha fazla vakit harcamasına neden olabilir. Öğretmenlerin %61,0 gibi büyük bir kısmı da orta derecede internet kullanım becerilerine sahiptir. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin %48,3'ü bilgisayar, teknoloji ve internet kullanımına ilişkin bir eğitim almadığını belirtmiştir. Bu konudaki eksiklikler de basit işlemler için bile internette harcanan zamanın artmasına ve sanal kaytarma davranışlarının daha fazla gösterilmesine sebep olabilir. Bu nedenle teknoloji ve internet kullanımıyla ilgili öğretmenlere eğitimler verilmesi ya da seminerlere bu konunun dâhil edilmesi öğretmenleri daha bilinçli bir şekilde internet kullanmasına yardımcı olacaktır. Böylece internette harcanan zamanın azalmasına ve iş kayıplarının önlenmesine yardımcı olacaktır.

Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin %36,2'si bilerek ya da bilmeyerek internete bağlanma gerekçelerinden uzaklaşarak farklı konularla ilgilendiğini, %45,9'u da bazen internet kullanım gerekçelerinden uzaklaştığını belirtmiştir. Bilerek ya da bilmeyerek internete bağlanma sebeplerinden uzaklaşılması internette harcanan zamanın artmasına ve sanal kaytarma davranışlarının daha fazla yapılmasına sebep olabilir. Bu konuda gelecekte öğretmenler için yapılacak çeşitli seminerler internette harcanan vaktin kısılmasına ve daha verimli kullanılmasına yardımcı olacaktır.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%68,2) mesai saatleri içerisinde internetten işle ilgili olmayan bir uğraş içerisinde olmanın kabul edilemez bir durum olduğunu düşünmektedir. Çok düşük bir oranla (%8,3) olsa da bu durumun kabul edilebilir olduğunu düşünen öğretmenler de vardır.

Genel olarak öğretmenlerin mesai saatleri içerisinde yapmış oldukları sanal kaytarma davranışlarının mesai saatleri dışındaki sanal kaytarma davranışlarından az olması önemli bir noktadır. Bu da mesai saatlerinin daha aktif bir şekilde geçirilmesine ve iş gücü kaybının azalmasını sağlar.

İnternette 3 saat ve fazlası zaman harcayan öğretmenlerin daha fazla sanal kaytarma davranışında bulunması teknoloji ve internet bağımlılığı ile açıklanabilir. Bağımlı olan öğretmenlerin sürekli interneti kontrol etmek istemesi internette geçirdikleri vaktin artmasına neden olabilir.

5.2. Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre yapılan öneriler aşağıda yer almaktadır.

Uygulamacılara yönelik öneriler;

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler mesai saatleri içerisinde çeşitli sebeplerle internette vakit geçirmektedir. Bir öğretmenin her gün birkaç saatini internette geçirmesi haftada bir gününü sanal kaytarma davranışları yaparak geçirmesine sebep olur. Bu da fazlasıyla iş kayıplarına neden olacaktır. Gençlerin yetiştirilmesinde eğitim ve öğretimin önemi göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin yaptığı sanal kaytarma davranışlarının önemi de artmaktadır. Bu konuyla ilgili gelecekte yapılacak çalışmalar eğitimin verimliliği, öğrenci başarısı ve öğretmenlerin iş performanslarının artması açısından önemli olabilir.

Günümüzde teknoloji ve internet sınıf ortamlarında aktif olarak kullanılmaktadır. Ülkemizde de Fatih projesiyle teknoloji ve internet sınıflarımıza girmiştir. Özellikle İstanbul ilinin Avrupa bölgesindeki birçok okulda akıllı tahta sistemleri kullanılmaktadır. Bu durum çeşitli uygulamalarla eğitimde kalitenin artmasına sebep olsa da bazı sakıncaları da olabileceği göz ardı edilmemelidir ve bu konuda önlemler alınmalıdır.

Sınıf ortamında denetimin olmaması öğretmenlerin interneti kişisel amaçlarla kullanmasına yol açabilir. Bu da öğretmenler için iş kaybına, öğrenciler için de bilgi eksikliği, zaman kaybı gibi farklı kayıplara yol açabilir. Bu nedenle gelecekte öğretmenlere bu konuda eğitimler verilmesi hem öğretmenler hem de öğrenciler için çeşitli kayıpların önüne geçebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir kısmı mobil hattının sağladığı internet bağlantısıyla her yerde internete erişim sağladığını belirtmiştir. Okulda Milli Eğitim Bakanlığı'nın sağladığı internet bağlantısını kullanmama sebepleri arasında internet

hızının yavaş olması ve yeterli donanımın olmaması gibi sebepler göstermişlerdir. Bu konuyla ilgili çeşitli geliştirme faaliyetleri düzenlenebilir. Okullara daha fazla donanım desteği sağlanabilir ve daha hızlı internet bağlantısı kurulabilir.

Araştırmacılara yönelik öneriler;

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin büyük çoğunluğu sosyal paylaşım sitelerinde paylaşımlarda bulunmaktadır. Daha sonra yapılacak çalışmalarda bu paylaşımların içeriği araştırılabilir. Yapılan paylaşımların özel hayatla mı yoksa eğitim, öğretim gibi alanlarda mı olduğu araştırılabilir. Böylece internetin olumlu etkilerinin de ortaya çıkması sağlanabilir.

Araştırma sonuçlarına göre kişisel web sitesi olan öğretmenler vardır. Bu öğretmenlerin hangi amaçlarla kişisel web sitesi kullandığı araştırılabilir. Tecrübesi fazla olan öğretmenlerin kişisel web siteleri açarak orada tecrübelerini aktarması konusunda teşvik edecek çalışmalar yapılabilir. Böylece öğretmenlerin bilgi paylaşımının artması sağlanabilir.

Bu araştırma sadece Başakşehir bölgesinde görev yapan öğretmenlerle gerçekleştirilmiştir. Bu bölgede internet kullanımının yaygın olarak kullanılması sonuçlara yansımıştır. Araştırma evreninin genişletilerek internet kullanımının okullarda yaygın olmadığı bölgelerde ve akıllı tahtaları olmayan okullarda gerçekleştirilmesi sonuçların farklılaşmasına sebep olabilir. Bu nedenle gelecekte evren genişletilerek yeni çalışmalar yapılabilir.

Ayrıca daha büyük yaş grubundaki öğrencilerin de araştırmaya dâhil edilmesiyle farklı çalışmalar yapılabilir. Lise öğrencileriyle gerçekleştirilecek çalışmalar alana katkı sağlayabilir. Lise öğrencileri ile üniversite öğrencileri arasındaki sanal kaytarma davranışları gösterme sıklığı incelenebilir.

Literatürde genel olarak sanal kaytarma davranışlarıyla ilgili olumlu ya da olumsuz bir sınıflama yapılmamıştır. Sanal kaytarma davranışlarının sonuçları daha kapsamlı incelenerek, bu davranışların ne kadar olumlu ne kadar olumsuz sonuçlara neden olduğu incelenebilir. Anlam olarak olumsuz bir davranış gibi görünen sanal kaytarma davranışlarının olumlu yönleri de ortaya konulabilir. Anında öğrenmeye etkisi

araştırılabilir. Bu konuda daha önce bir çalışma yapılmamış olması alana önemli katkılar sağlayacaktır.

Sanal kaytarma konusuyla ilgili çok fazla ölçek olmaması bu alanda araştırma yapılmasını sınırlandırmaktadır. Yapılacak bir ölçek çalışması da bu alanda daha kolay araştırma yapılmasına yardımcı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Adalı, M., & Kakırman, İ. (2016). *İstanbul İl Milli Eğitim İstatistikleri*. İstanbul: İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Bölümü.
- Akbaba, S. (2006). Eğitimde Motivasyon . *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Akca, A. (2013). Okul Yöneticilerinin İş Dışı İnternet Kullanım (Siber Aylaklık) Davranışlarının İncelemesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Akkoyunlu, B. (2002). Öğretmenlerin İnternet Kullanımı ve Bu Konudaki Öğretmen Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-8.
- Akkoyunlu, B. (2002). Öğretmenlerin İnternet Kullanımı Ve Bu Konudaki Öğretmen Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-8.
- Arslan, M. (2003). Türkiye’de İslâm ve Çalışma Ahlakı. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7-21.
- Aşkar, P., & Altun, A. (2006). *İlköğretimde Bilişim Teknolojileri*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Atav, E., Akkoyunlu, B., & Sağlam, N. (2006). Öğretmen Adaylarının İnternete Erişim Olanakları ve Kullanım Amaçları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37-44.
- Blanchard, A. L., & Henle, C. A. (2008). Correlates Of Different Forms Of Cyberloafing: The Role of Norms And External Locus Of Control. *Computers in Human Behviors*, 1067-1084.
- Bock, G. W., & Ho, S. L. (2009). Non-Work Related Computing (NWRRC). *Communications of The ACM*, 124-128.
- Büyüköztürk, Ş. (2013). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2013). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research Methods In Education*. New York: Routledge.
- Çoşkun, R., Altunışık, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, SPSS Uygulamalı*. Ankara: Pegem Akademi.

- Doorn, O. N. (2011, Ağustos). Cyberloafing: A Multi-Dimensional Construct placed in a Theoretical Framework. *Yüksek Lisans Tezi. Eindhoven University of Technology, Department of Industrial Engineering and Innovation Sciences. Eindhoven.*
- Durmuş, B., Yurtkoru, E. S., & Çinko, M. (2011). *Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi*. İstanbul: Beta Basım A.Ş.
- Kalaycı, E. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Siber Aylaklık Davranışları İle Öz Düzenleme Stratejileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.*
- Kaplan, M., & Öğüt, A. (2012). Algılanan Örgütsel Adalet İle Sanal Kaytarma Arasındaki İlişkinin Analizi: Hastane Çalışanları Örneği. *İşletme Fakültesi Dergisi*, 1-13.
- Kara, A. (2008). İlköğretim Birinci Kademedeki Eğitimde Motivasyon Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Ege Eğitim Dergisi*, 59-78.
- Karaköse, T., & Kocabaş, İ. (2006). Özel ve Devlet Okullarında Öğretmenlerin Beklentilerinin İş Doyumu ve Motivasyon üzerine Etkileri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3-14.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Keklik, B., Kılıç, R., Yıldız, H., & Yıldız, B. (2015). Sanal Kaytarma Davranışlarının Örgütsel Öğrenme Kapasitesi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. *Business and Economics Research Journal*, 129-144.
- Kocabaş, İ., & Gökbaş, M. (2003). Eğitimde Takım Çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 8-15.
- Landers, R. N., & Lounsbury, J. W. (2006). An investigation of Big Five and Narrow Personality Traits in Relation to Internet Usage. *Computers in Human Behavior*, 283-293.
- Lee, Z., Lee, Y., & Kim, Y. (2003). Personal Web Usage in Organizations. M. Anandarajan, & C. A. Simmers içinde, *Personal Web Usage in The Workplace: A Guide To Effective Human Resources Management* (s. 28-45). United Kingdom: Information Science Publishing.
- Li, S. M., & Chung, T. M. (2006). Internet Function and Internet Addictive Behavior. *Computers in Human Behaviors*, 1067-1071.
- Lim, K. G. (2002). The IT Way Of Loafing On The Job: Cyberloafing, Neutralizing And Organizational Justice. *Journal of Organizational Behavior*, 675-694.
- Lim, V. K., Teo, T. S., & Geok Leng, L. (2002). How Do I Loaf Here? Let Me Count The Ways. *Communications of The ACM*, 66-70.
- Mahatanankoon, P., Anandarajan, M., & Igbaria, M. (2004). Development of a Measure of Personal Web Usage. *Cyber Psychology & Behavior*, 93-104.
- Malachowski, D. (2017, Nisan 26). *Wasted Time At Work Still Costing Companies Billions in 2006*. Salary.com: <http://www.salary.com/wasted-time-at-work-still-costing-companies-billions-in-2006/> adresinden alındı
- Mills, J. E., Hu, B., Beldona, S., & Clay, J. (2001). Cyberslacking! A Wired-Workplace liability Issue. *The Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 34-47.

- Ovarec, J. A. (2002). Constructive Approaches to Internet Recreation in The Workplace. *Communications of the ACM*, 60-63.
- Örücü, E., & Yıldız, H. (2014). İşyerinde Kişisel İnternet ve Teknoloji Kullanımı: Sanal Kaytarma. *Ege Akademik Bakış*, 99-114.
- Özkalp, E., Aydın, U., & Tekeli, S. (2002). Sapkın Örgütsel Davranışlar Ve Çalışma Yaşamında Yeni Bir Olgu: Sanal Kaytarma (Cyberloafing) Ve İş İlişkilerine Etkileri. *Çimento İşveren Dergisi*, 18-33.
- Özmen, F., & Güngör, A. (2008). Eğitim Denetiminde Etik. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 137-155.
- Philips, J. G., & Reddie, L. (2007). Decisional Style and Self-Reported Email Use In The Workplace. *Computers in Human Behavior*, 2414-2428.
- Prasad, S., Lim, V. K., & Chen, D. J. (2010). Self-Regulation, Individual Characteristics and Cyberloafing. *Association for Information Systems AIS Electronic Library (AISeL)*.
- Robinson, S. L., & Bennett, R. J. (1995). A Typology Of Deviant Workplace Behaviors: A Multidimensional Sclaing Study. *Academy Of Management Journal*, 555-572.
- Sampat, B., & Basu, P. A. (2017). Cyberloafing: The Di(sguised)gital Way of Loafing on the Job. *IUP Journal of Organizational Behavior*, 19-37.
- Tanrıöğen, A. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Turan, İ., Şimşek, Ü., & Aslan, H. (2015). Eğitim Araştırmalarında Likert Ölçeği ve Likert-Tipi Soruların Kullanımı ve Analizi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 186-203.
- TÜİK. (2016, Kasım 28). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması*. Türkiye İstatistik Kurumu: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028 adresinden alındı
- Ugrin, J. C., Pearson, J. M., & Odom, M. D. (2007). Profiling Cyber-Slackers in the Workplace: Demographic, Cultural, and Workplace Factors. *Journal of Internet Commerce*, 75-89.
- Ünal, Ö. F., & Tekdemir, S. (2015). Sanal Kaytarma: Bir Kamu Kurumunda Ampirik Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 95-118.
- Vardi, Y., & Wiener, Y. (1996). Misbehavior in Organizations: A Motivational Framework. *Organization Science*, 151-165.
- Yamane, T. (2001). *Temel Örnekleme Yöntemleri*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Yıldız, B., & Yıldız, H. (2015). İş Yaşamındaki Sanal Kaytarma Davranışlarının Hukuki Yönden İncelenmesi. *Yönetim Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1-17.
- Yürütücü, A., & Gürbüz, H. (2001). Hekimlerin Ahlaki Değerleri İle Meslek Etiğinin İstatistiksel Olarak İncelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 157-172.

EKLER

EK 1. MEB ANKET ARAŞTIRMA İZNİ

EK 2. İNTERNET KULLANIM ANKETİ

Ek 1.

MEB ANKET ARAŞTIRMA İZNİ

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.14677655

28.12.2016

Konu: Anket Araştırma İzni

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
(Personel Daire Başkanlığına)

İlgi: a) 16.12.2016 tarih ve 8051 sayılı yazınız.
b) Valilik Makamının 28.12.2016 tarih ve 14653519 sayılı oluru.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Gülenay Nagihan KILIÇ'ın "**Öğretmenlerin Okulda Teknoloji ve İnternet Kullanımına İlişkin Sanal Kaytarma Davranışlarının İncelenmesi**" konulu tezi hakkındaki ilgi (a) yazınız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanmaması, **uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması**, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Harun TÜYSÜZ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212) 455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden a4e7-f954-3b79-8151-994e kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.14653519

28/12/2016

Konu: Anket ve Araştırma İzin Talebi

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) İstanbul Aydın Üniversitesi'nin 16.12.2016 tarih ve 8051 sayılı yazısı.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tek. Gn Md. 07.03.2012 tarih ve 3616 sayılı 2012/13 nolu gen.
c) Millî Eğitim Araştırma ve Anket Komisyonunun 27.12.2016 tarihli tutanağı.

İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Gülenay Nagihan KILIÇ'ın "Öğretmenlerin Okulda Teknoloji ve İnternet Kullanımına İlişkin Sanal Kayıtarma Davranışlarının İncelenmesi" konulu tezi kapsamında, ilimiz Başakşehir ilçesinde bulunan ilkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlere; anket uygulama hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının; söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ömer Faruk YELKENCİ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
28/12/2016

Ahmet Hamdi USTA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212) 455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 0d9f-383a-39a4-8ff4-f0ab kodu ile teyit edilebilir.

İTERNET KULLANIM ANKETİ

İTERNET KULLANIM ANKETİ

Bu anket tez çalışmasında kullanılacak ve bilgiler kimseyle paylaşılmayacaktır.

1.Cinsiyetiniz	☐ Kadın ☐ Erkek
2.Yaşınız	☐ 25 yaş ve altı ☐ 26-35 yaş arası ☐ 36-45 yaş arası ☐ 46-55 yaş arası ☐ 56 yaş ve üstü
3. Medeni durumunuz	☐ Bekâr ☐ Evli
4. Eğitim Düzeyiniz	☐ Yüksekokul / Enstitü ☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora
5. Mesleki kıdeminiz	☐ 1 yıldan az ☐ 1-5 yıl ☐ 6-10 yıl ☐ 11-15 yıl ☐ 16 yıl ve fazlası
6. Kaç yıldır internet kullanıyorsunuz?	☐ 1 yıldan az ☐ 1- 5 yıl ☐ 5 -10 yıl ☐ 10 yıl ve fazlası
7. İnternet erişiminizle ilgili hangisi size daha uygundur?	☐ Daha çok okulda ☐ Daha çok evde ☐ Mobil cihazlar ile her yerde
8. Okulda kullandığınız internet bağlantısını daha çok hangi kaynaktan sağlıyorsunuz?	☐ Milli Eğitim Bakanlığının sağladığı internet bağlantısından ☐ Okul adına alınmış başka bir internet bağlantısından ☐ Mobil hattımın sağladığı internet bağlantısından
9. Milli Eğitim Bakanlığı'nın sağladığı interneti kullanmıyorsanız gerekçesi nedir?	☐ Yavaş olması ☐ Filtreli olması ☐ Bu bağlantının öğrenciler için sağlanmış olması ☐ Diğer (Belirtiniz).....
10. İnternet kullanma becerilerinizi nasıl değerlendirirsiniz?	☐ Başlangıç düzeyi ☐ Orta düzey ☐ İleri düzey ☐ Uzman düzeyi
11. Bilgisayar, teknoloji ya da internet kullanımına ilişkin bir eğitime katıldınız?	☐ Evet ☐ Hayır
12. İnternet kullanım sıklığınız nedir?	☐ Her gün ☐ Haftada birkaç gün ☐ Ayda birkaç gün
13. Günde kaç saatinizi internette geçiriyorsunuz?	☐ 1 saatten az ☐ 1-3 saat ☐ 3 saat ve fazlası

K Y 4 21

14. İnternete ne kadar süre kesintisiz bağlı kalıyorsunuz?	☐ 1 saatten az ☐ 1-3 saat ☐ 3 saat ve fazlası
15. Sosyal paylaşım sitelerine üye misiniz?	☐ Evet ☐ Hayır
16. Sosyal medya üzerinden paylaşımlarda bulunuyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır
17. Sosyal medya üzerinden ne sıklıkla paylaşım yapıyorsunuz?	☐ Her gün ☐ Haftada birkaç gün ☐ Ayda birkaç gün
18. İnternete bağlanma gerekçenizden bilerek ya da bilmeyerek uzaklaşarak farklı konularla ilgilendiğiniz oluyor mu?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Bazen
19. Kişisel web siteniz var mı?	☐ Evet ☐ Hayır
20. Gündelik yaşamınızda internet üzerinde yapmış olduğunuz etkinlikleri işaretleyiniz. (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)	☐ E-posta gönderme / alma ☐ Portal ve haber sitelerini takip etme ☐ Mebbis, e-okul sistemlerinde resmi işlemler yapma ☐ Sosyal medyayı takip etme ☐ Yıllık plan, günlük plan gibi evrakları indirme ☐ Adres, telefon no, yol tarifi gibi bilgilere ulaşma ☐ Bankacılık işlemleri yapma ☐ Kurumnet gibi kurumlar arası iletişim sistemlerini kullanma ☐ Online alışveriş veya fiyat araştırması yapma ☐ Sanal toplulukları / Forumları ziyaret etme) ☐ Okulda yürütülecek herhangi bir etkinliğe dair araştırma yapma ☐ Hobi ve ilgi alanlarıyla ilgili araştırma yapma ☐ İlan sitelerini takip etme ☐ Okul web sayfasıyla ilgili işlemler yapma ☐ Satın alınması düşünülen ürünler hakkında araştırma yapma ☐ Eğitim alanındaki akademik yayınları ve haberleri takip etme ☐ Müzik dinleme / indirme ☐ Video izleme ☐ Oyun oynama ☐ Anlık ileti gönderme / alma ☐ Tatil rezervasyonu ve çevrimiçi bilet işlemleri yapma ☐ Blog okuma ☐ Online bahis sitelerine girme ☐ Kişisel web sayfasıyla ilgili işlemler yapma ☐ EBA'dan içerik inceleme/ indirme ☐ Diğer
21. Sizce mesai saatleri içerisinde internet üzerinden işinizle ilgili olmayan bir uğraş içerisinde olmak kabul edilebilir bir durum mudur?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen

KY GZ

Mesai Saatleri İçinde					İnternet Kullanım Etkinlikleri	Mesai Saatleri Dışında				
Her zaman	Genellikle	Bazen	Kısmen	Hiçbir zaman		Her zaman	Genellikle	Bazen	Kısmen	Hiçbir zaman
☐	☐	☐	☐	☐	1. Hafta sonu için eğlence / sosyal program yapma	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	2. Çevrimiçi alışveriş / fiyat araştırması yapma	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	3. Amaçsızca internette dolaşma	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	4. Yeni iş ve kariyer fırsatlarını araştırma	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	5. Tatil rezervasyonu ve çevrimiçi bilet işlemleri yapma	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	6. Satın alınması düşünülen ürünler hakkında araştırma yapma	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	7. Sosyal kulüp ve organizasyonlar hakkında bilgi toplama	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	8. Hobi ile ilgili alanlarda araştırma yapma	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	9. Sosyal medyayı takip etme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	10. Blogları takip etme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	11. Kişisel web sitesi üzerinde çalışma	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	12. İş dışı e-posta gönderme / alma	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	13. Müzik indirme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	14. İnternet üzerinden radyo dinleme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	15. Çevrimiçi oyun oynama	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	16. Spor, magazin haberlerini takip etme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	17. Video izleme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	18. Kişisel konularda araştırma yapma	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	19. MEB'in internet sitesini takip etme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	20. Eğitim alanındaki akademik yayınları ve haberleri takip etme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	21. Sendika ve meslek örgütlerinin web sitelerini takip etme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	22. Eğitim bilimleri ile ilgili siteleri takip etme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	23. Mevzuata yönelik araştırma yapma	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	24. Diğer okulların faaliyet ve başarılarını takip etme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	25. Hizmet içi kurs ve seminerler hakkında bilgi edinme ve başvuru yapma	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	26. Haber sitelerinden gündemi takip etme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	27. Branşı ile ilgili siteleri takip etme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	28. Forumlarda eğitim üzerine tartışmalar yapma	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	29. Devlet kurumlarının web sitelerini takip etme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	30. Forumlardan diğer okullar ile ilgili bilgi toplama	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	31. Anlık ileti gönderme / alma	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	32. İnternet reklamlarını inceleme	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	33. Adres, telefon no, yol tarifi gibi bilgilere ulaşma	☐	☐	☐	☐	☐

K. H. S.

Mesai Saatlerinde İş Dışı İnternet Kullanım Gerekçeleri	Her zaman	Genellikle	Bazen	Kısmen	Hiçbir zaman
1.Kendini geliştirmek / Yeni beceriler kazanmak	☐	☐	☐	☐	☐
2.Merak ettiği / İlgi duyduğu konularla ilgili bilgi birikimini artırmak	☐	☐	☐	☐	☐
3.Gündemi takip etmek	☐	☐	☐	☐	☐
4.Yorum yapmak / Görüş bildirmek	☐	☐	☐	☐	☐
5.İşten uzaklaşarak zihni boşaltmak	☐	☐	☐	☐	☐
6.Alım satım yapmak	☐	☐	☐	☐	☐
7.İşe biraz ara vermek / Dinlenmek	☐	☐	☐	☐	☐
8.Boş vakitleri değerlendirmek	☐	☐	☐	☐	☐
9.Uzaktaki arkadaşlarla sosyal paylaşımlarda bulunmak (resim, video gibi)	☐	☐	☐	☐	☐
10.Eğlenceli vakit geçirmek	☐	☐	☐	☐	☐
11.Satın almayı düşündüğü ürünlerle ilgili araştırma yapmak	☐	☐	☐	☐	☐
12.Materyal geliştirmek için araştırma yapmak	☐	☐	☐	☐	☐

g

K

4

A

ÖZ GEÇMİŞ

Gülenay Nagihan Kılıç
E-mail: nagihangulenay@gmail.com

Kişisel Bilgiler

Doğum Yeri: Erzincan
Doğum Tarihi: 11.03.1993
Medeni Durum: Bekâr

Eğitim Bilgileri

2011-2015	İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği
2012- Devam Ediyor	Anadolu Üniversitesi, Eskişehir Uluslararası İlişkiler (Açık Öğretim Fakültesi)
2012-2013	Cracow University of Technology, Krakow, Poland Computer Science (Erasmus Programı)
2007-2011	Cağaloğlu Kız Teknik ve Meslek Lisesi, İstanbul Web Tasarımı ve Programlama Bölümü